ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Τμήμα Γεωγραφίας

Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΙΘΟΥΣΩΝ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΙΣΟ ΤΟΥ 20^{ου} ΑΙΩΝΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Πτυχιακή εργασία της Αφροδίτης Γεωργίκου

Αθήνα, Ιούλιος 2015

Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΙΘΟΥΣΩΝ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΙΣΟ ΤΟΥ 20^{ου} ΑΙΩΝΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Πτυχιακή εργασία της Αφροδίτης Γεωργίκου

Α.Μ. 20704

Επιβλέπων καθηγητής : Μαλούτας Θωμάς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες…… 4

Περίληψη…… 5

Εισαγωγή…… 6

Κεφάλαιο 1 Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ…… 9

1.1 Πρώτη προβολή…….. 9

1.2 Οι πρώτες αίθουσες…….. 10

1.3 Κινηματογραφική παραγωγή – Βουβός κινηματογράφος…… 13

1.4 Κινηματογραφική παραγωγή – Ομιλών κινηματογράφος……... 14

Κεφάλαιο 2 Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ…….. 18

2.1 Περίοδος ανασυγκρότησης…….. 18

2.2 Η «Χρυσή Εποχή»…… 22

2.3 Δεκαετία του ’70……... 29

2.4 Περίοδος κρίσης……... 32

2.5 Η ανάκαμψη…….. 36

Κεφάλαιο 3 ΠΟΛΥΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ Ή MULTIPLEX……... 41

Κεφάλαιο 4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ…… 44

Κεφάλαιο 5 ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΟ REX…….. 48

Κεφάλαιο 6 ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΙΘΟΥΣΩΝ..... 51

Βιβλιογραφία..... 63

Ευχαριστίες

Θέλω να ευχαριστήσω θερμά τον καθηγητή μου και υπεύθυνο της εργασίας κ. Θωμά Μαλούτα, για την υπόδειξη του θέματος, την καθοδήγηση και την υπομονή που επέδειξε καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής.
Επίσης, ευχαριστώ τον συνάδελφο Μάριο Μπάτσαρη για τη συμβολή του στην ολοκλήρωση της εργασίας.
Τέλος, ευχαριστώ όλους τους δικούς μου ανθρώπους για την ηθική τους υποστήριξη όλα αυτά τα χρόνια.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της εργασίας είναι η χωρική αποτύπωση των κινηματογραφικών αιθουσών στην Μεταπολεμική Αθήνα μέσω θεματικών χαρτών. Πιο συγκεκριμένα, οι χάρτες αφορούν την περίοδο από το 1950 μέχρι σήμερα. Η δημιουργία τους έχει ως στόχο να καταδείξει πως οι αίθουσες εξαπλώθηκαν στους διάφορους δήμους της Αθήνας και ποιο ήταν το πιο διαδεδομένο είδος κινηματογράφου στην εκάστοτε περίοδο. Προκειμένου να πραγματωθούν οι χάρτες, έγινε χρήση των Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών και του προγράμματος Arc Map. Προηγείται μία ιστορική αναδρομή στην εμφάνιση και εξάπλωση τόσο του εγχώριου όσο και του ξένου κινηματογράφου, καθώς και μία αναφορά στους βασικούς συντελεστές που βοήθησαν στην ανάπτυξή του. Στη συνέχεια, πραγματοποιείται η ανάλυση της περιόδου στην οποία αναφέρετε το αντικείμενο της μελέτης. Τέλος, παρατίθεται η περιγραφή της διαδικασίας υλοποίησης των χαρτών.

ABSTRACT

The purpose of this paper is the spatial analysis of cinemas in postwar Athens via thematic maps and more specifically, they cover the period from 1950 to date. The maps aim to demonstrate how movie theatres spread in the neighborhoods and which kind of them is most popular in every decade. In order to export these maps, were used Geographic Information Systems and the program Arc Map. Before this procedure, a small historic throwback is preceded, to the creation and the development of both domestic and foreign cinema and also, a reference to their contributors. In addition, is placed the map-based analysis of the period that the subject of this study refers to. At the end is quoted the exact description of the implementation procedure of the maps.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πρόδρομοι του κινηματογράφου

Εξ'ορισμού, ο κινηματογράφος αποτελεί μία τεχνική καταγραφής και οπτικοποίησης της κίνησης και στηρίχτηκε στο «μετείκασμα», μία ιδιότητα, δηλαδή, του ματιού να διατηρεί μία εικόνα επί ένα δέκατο του δευτερολέπτου, αφ'ότου η εικόνα έχει εξαφανιστεί από μπροστά του. Βασιζόμενος, λοιπόν, σ'αυτή την αρχή, ο κινηματογράφος είναι ουσιαστικά μία αλληλουχία φωτογραφιών που κινούνται με 24 καρέ το δευτερόλεπτο όταν υπάρχει ήχος ή 16 καρέ το δευτερόλεπτο στις βουβές ταινίες[1] και οι οποίες, συνολικά, αποτελούν το κινηματογραφικό φιλμ. Έτσι, προτού εξαφανιστεί το μετείκασμα της μίας εικόνας, έρχεται η επόμενη, συγχωνεύνονται και δημιουργούν μία οφθαλμαπάτη, την εντύπωση κίνησης.

Η λέξη *«κινηματογράφος»* δημιουργήθηκε το 1893 από τον Γάλλο εφευρέτη Leon Guillaume, με σκοπό να κατονομάσει τη μηχανή ανάλυσης της κίνησης που ο ίδιος επινόησε. Το 1894, όμως, μη μπορώντας πλέον να έχει κατοχυρωμένο το όνομα της ευρεσιτεχνίας του, θα το αγοράσουν οι Αδελφοί Lumiere.

Προτού να δημιουργηθεί ο κινηματογράφος, είχαν προηγηθεί πολλά χρόνια προσπάθειας καταγραφής της εικόνας και ποικίλες μηχανές αποτύπωσής της. Ο κύριος πρόδρομος είναι το *«κινητοσκόπιο»*, μία μηχανή προβολής φωτογραφιών – όχι ταινίας, την οποία δημιούργησε ο William Kennedy Dickson το 1891. Ο Dickson τότε εργαζόταν στο εργαστήριο του Thomas Edison και ανέλαβε να κάνει πραγματικότητα την ιδέα που συνέλαβε και σχεδίασε ο Edison. Το κινητοσκόπιο ήταν ατομικής χρήσης μηχανή και δημιουργούσε τη ψευδαίσθηση της κίνησης μέσω της προώθησης ενός φιλμ με διατρήσεις στην άκρη του.[2] Για τον Edison, η

[1] Η ονομασία της φωτογραφίας στην κινηματογραφική ορολογία

[2] Το πρώτο φιλμ σε ρολό εφευρέθηκε από τον George Eastman το 1884 και ήταν μία επένδυση σε βάση χαρτιού. Αργότερα, το 1888, θα τελειοποιήσει τη φωτογραφική μηχανή Kodak, η οποία θα χρησιμοποιεί μόνο φιλμ σε ρολό. Το 1892 θα ιδρύσει την εταιρεία Eastman Kodak Company, η οποία και θα κατασκευάσει το πλαστικό φιλμ από celluloid

ανακάλυψη του κινητοσκοπίου ήταν αμελητέας σημασίας συγκριτικά με τις υπόλοιπες πατέντες του και γι' αυτό δεν φρόντισε να την κατοχυρώσει.

Το 1894 ο Antoine Lumiere - ιδιοκτήτης εργοστασίου με φωτογραφικά υλικά - θα αγοράσει το κινητοσκόπιο και οι γιοι του – οι καταρτισμένοι τεχνικοί Auguste και Loui Lumiere – θα το τελειοποιήσουν. Συνδυάζοντας τις αρχές της φωτογραφικής μηχανής και της ραπτομηχανής, θα δημιουργήσουν μία φορητή μηχανή λήψης, εκτύπωσης και προβολής του φιλμ. Βασική διαφορά τους και πλεονέκτημα, η μηχανή αυτή θα επιτρέπει την ταυτόχρονη προβολή σε πολλούς θεατές. Έτσι, τον Φερβρουάριο του 1895 κατοχυρώνεται η δική τους εκδοχή για τον κινηματογράφο και στις 22 Μαρτίου 1895 πραγματοποιούν την πρώτη, ιδιωτική προβολή σε μία μικρή αίθουσα στο Παρίσι, σε ένα κοινό 200 ατόμων. Λίγους μήνες αργότερα, στις 28 Δεκεμβρίου 1895 θα πραγματοποιηθεί και η πρώτη δημόσια προβολή στο «Grand Cafe» του Παρισίου, όπου θα παρουσιαστούν δέκα ταινίες, διάρκειας ενός λεπτού περίπου η καθεμία. Από τότε, η ημερομηνία αυτή θεωρείται και η γενέθλια ημερομηνία μίας νέας τέχνης, του κινηματογράφου.[3]

Καταλυτικό ρόλο στην ανάπτυξη του κινηματογράφου, έπαιξε η δημιουργία της κινούμενης εικόνας και η εφεύρεση της φωτογραφίας. Εφευρέτης της μηχανής λήψης φωτογραφιών υπήρξε ο Edison, ο οποίος με τη χρήση του φιλμ ζελατίνης το 1888, επινοεί τον κινητογράφο. Η πρώτη αποτύπωση σε φιλμ έγινε το 1877 από τον Άγγλο φωτογράφο Eadweard Muybridge, όταν ο τότε κυβερνήτης Stanford του ζήτησε να απεικονίσει την κίνηση ενός αλόγου, ώστε να διαπιστωθεί έαν υπάρχουν στιγμές κατά την διάρκεια του καλπασμού, όπου τα πόδια του αλόγου δεν ακουμπούν στο έδαφος.

Το 1897, ο George Melies δημιουργεί το πρώτο κινηματογραφικό στούντιο στο Παρίσι. Οι πρώτες αίθουσες προβολής δημιουργήθηκαν από τους Αδελφούς Pathe το 1903 με 1909, καθώς και από τον ανταγωνιστή τους Leon Gaumont, οι οποίοι στο τέλος συνεργάστηκαν, ιδρύοντας το 2000 την εταιρεία *« Les Cinemas Gaumont Pathe »* . Τόσο η Gaumont (έτος ίδρυσης 1895), όσο και η Pathe (έτος ίδρυσης 1896), αποτέλεσαν τις σημαντικότερες εταιρείες παραγωγής ταινιών και κινηματογραφικού εξοπλισμού. Από το εργοστάσιο τους εφευρέθηκε ο «Σταυρός της Μάλτας», ένα σύστημα το οποίο κινούσε την ταινία με διακοπές.

[3] Το 1911 ο κριτικός Ricciotto Canudo αποκαλεί τον κινηματογράφο 7η τέχνη (Κεσίσογλου, 2013)

Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του ’20, ο κινηματογράφος παρέμενε χωρίς ήχο (βωβός κινηματογράφος) και πολλές φορές οι προβολές των ταινιών είχαν τη συνοδεία πιάνου. Ο κινηματογράφος με ήχο ξεκινάει το 1926, όταν η εταιρεία Warner Brothers κατασκευάζει το *Vitaphone*, ένα σύστημα φωνητικής εγγραφής σε δίσκους, με πλήρη συγχρονισμό της αναπαραγωγής του ήχου με τις εικόνες της ταινίας.[4] Αργότερα κατασκευάζεται το *Movietone*, σύστημα το οποίο πραγματοποιεί την εγγραφή του ήχου στην ίδια την ταινία όπου υπάρχουν και οι εικόνες. Την ίδια περίοδο ξεκινάει και η προσπάθεια εισαγωγής χρώματος στις ταινίες. Στην αρχή, ο χρωματισμός των κινηματογραφικών καρέ γινόταν με το χέρι,[5] μέθοδος η οποία σταδιακά εγκαταλείφθηκε λόγω της μεγάλης παραγωγής ταινιών. Το 1917 εφευρέθηκε η μέθοδος Technicolor - ένα από τα πρώτα συστήματα προσθήκης χρώματος και η οποία τελειοποιήθηκε το 1941. Έτσι, το 1935 έχουμε την προβολή της πρώτης έγχρωμης ταινίας από αυτή τη μέθοδο, με την ταινία *“Becky Sharp”*.

[4] Πρώτη ομιλούσα ταινία “The jazz singer” του Alan Crosland (Κεσίσογλου, 2013)
[5] Πρώτη έγχρωμη ταινία ”Anabelle-Serpentine Dance” το 1895 από την εταιρεία του Thomas Edison, «Edison Manufacturing Company»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

1.1 Πρώτη προβολή

Στην Αθήνα, η πρώτη δημόσια προβολή κινηματογραφικών εικόνων χρονολογείται στον Νοέμβριο του 1897, μέσα σε μία αίθουσα τυχερών παιγνίων στην πλατεία Κολοκοτρώνη, κοντά στο κτίριο της Παλιάς Βουλής.[6] Σύμφωνα με τον Νίκο Θεοδοσίου (2008) «μία αρκετά μικρή ανακοίνωση στην εφημερίδα Άστυ της 29ης Νοεμβρίου 1896 ειδοποίησε τους Αθηναίους ότι από την ημέρα εκείνη "άρχεται η λειτουργία του Κινηματοφωτογράφου, δι ου παριστώνται αι φωτογραφίαι εν κινήσει"». Πρώτα έλαβε χώρα η προβολή για τους δημοσιογράφους και τους επιστήμονες και στη συνέχεια, για ένα μήνα περίπου, ακολούθησαν οι προβολές για το κοινό. Βέβαια, σύμφωνα με τον Θ.Ποταμιανό στο "Θεατή" τον Απρίλιο του 1926, η πρώτη ταινία στην Αθήνα παίχτηκε το 1898 στο θέατρο «Βαριετέ» (1895-1984), στη γωνία των οδών Σταδίου και Αριστείδου.[7]

Ξένοι ήταν οι κινηματογραφιστές που έθεσαν τη βάση του ελληνικού κινηματογράφου, αναδεικνύοντας μέσα από τις ταινίες τους εικόνες της Ελλάδας. Πιο συγκεκριμένα, μηχανικοί και εκπρόσωποι των ξένων εταιρειών παραγωγής στέλνονταν σε διάφορες χώρες με σκοπό να τοποθετούν μηχανήματα προβολής, ενώ παράλληλα κινηματογραφούσαν και προέβαλαν σημαντικά γεγονότα του τόπου λήψης. Έτσι, έπαιρναν ταυτόχρονα το ρόλο του σκηνοθέτη, του οπερατέρ, του παραγωγού. Σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε ο Ούγγρος κινηματογραφιστής Ζόζεφ Χεπ της εταιρείας Pathe, ο οποίος το 1910 ήρθε στην Αθήνα να εγκαταστήσει μηχανή προβολής στον κινηματογράφο "Πανελλήνιον" αλλά ανέλαβε, τελικά, τη θέση του πρώτου μηχανικού και έμεινε μόνιμα στην Ελλάδα. Λίγο καιρό αργότερα,

[6] Οι ταινίες που προβλήθηκαν ήταν "Η έξοδος των εργατών απ' το εργοστάσιο" και "Η είσοδος του τρένου" των Αφών Lumiere
[7] Ορφανουδάκης, 1998

σε συνεργασία με τον Μαυρίκιο Νόβακ, θα ανοίξει τη δική του επιχείρηση κατασκευής τίτλων σε βουβές ταινίες και λήψης επίκαιρων.

Οι πρώτοι Έλληνες που άσκησαν το επάγγελμα του πλανόδιου κινηματογραφιστή είναι ο Κλεάνθης Ζάννος και οι Αδελφοί Ψυχούλη, οι οποίοι εγκατέστησαν μηχανήματα προβολής το 1899 στο θέατρο "Βαριετέ" και έδωσαν εκεί τις παραστάσεις τους. Το 1900 αποκτούν ανταγωνιστή, τον Μιχαήλ Αθανασόπουλο, ο οποίος εμφανίζεται στο θέατρο του Τσόχα. Η επίσημη, όμως, είσοδος του κινηματογράφου γίνεται το 1903 στην Διεθνή Έκθεση Ζαππείου με την ταινία "Ταξίδι στη Σελήνη" του Ζωρζ Μελιέ. Η Διεθνής Βιομηχανική Έκθεση στο Ζάππειο άνοιξε από τον Απόστολο Κουντουράτο, ο οποίος τοποθέτησε μηχανές προβολής στο μπαρ «Τάουερ» και μοίρασε κουπόνια στο κοινό. Από τα διάφορα είδη μηχανημάτων που εφευρέθηκαν, στην Αθήνα χρησιμοποιήθηκε ο κινηματογράφος του Edison.

1.2 Οι πρώτες αίθουσες

Στην αρχή του, ο κινηματογράφος αποτελούσε ένα πλανόδιο κατά κάποιον τρόπο θέαμα. Το εισιτήριο δεν είχε ακόμη καθιερωθεί και οι ταινίες προβάλλονταν σε καφενεία, ταβέρνες, πλατείες και υπαίθριους χώρους – όπου στήνονταν λευκά πανιά και αίθουσες εκδηλώσεων. Οι αυτοσχέδιοι αυτοί κινηματογράφοι, ουσιαστικά, αποτελούν μία πρώτη μορφή των θερινών αιθουσών, οι οποίοι από το 1910 περίπου αρχίζουν να γίνονται μόνιμοι. Επίσης, οι θεατρικές παραστάσεις στα διαλείμματά τους φιλοξενούσαν κινηματογραφικό θέαμα.

Οι πρώτες συστηματικές αίθουσες της Αθήνας ανοίγουν το 1908 και έχουν τη μορφή κινηματοθεάτρου. Πιο συγκεκριμένα, είναι το "Θέατρο του Κόσμου" στο Σύνταγμα, στη γωνία των οδών Σταδίου και Γεωργίου Σταύρου, το "Royal" στη πλατεία Συντάγματος και το "Πανελλήνιον".[8] Στην περιοχή του Πειραιά εμφανίζεται το 1913 στο Πασαλιμάνι, από τον κινηματογραφιστή Γεώργιο Συνοδινό και ονομάζεται "Τα Ολύμπια", το μετέπειτα "Καπιτόλ". Όπως υποδηλώνει και το όνομά τους, τα κινηματοθέατρα χρησιμοποιούνταν τόσο για προβολή κινηματογραφικών

[8] Τα σινεμά αυτά είχαν ταξική ταυτότητα αφού το Royal και το Θέατρο του Κόσμου ήταν για όλο τον κόσμο, ενώ το Πανελλήνιον απευθυνόταν στην Αριστοκρατία (Θεοδοσίου, 2008)

ταινιών, όσο και για θεατρικές παραστάσεις, ενώ πολλές φορές φιλοξενούσαν και κοινωνικές συγκεντρώσεις. Η λειτουργία των κινηματοθεάτρων περιορίστηκε στα αστικά κέντρα και χρονολογικά, στα πρώτα χρόνια του Μεσοπολέμου και αμέσως μετά το τέλος του Β' Παγκόσμιου Πολέμου. Ενώ η αρχιτεκτονική τους ακολούθησε την μεγαλοπρέπεια των θεάτρων, το εισιτήριο παρέμεινε σε φθηνά επίπεδα, εξυπηρετώντας την ανάγκη του κοινού για φθηνή ψυχαγωγία. Τα βασικά χαρακτηριστικά τους ήταν τα εξής:

- Εξωτερικά, στην πρόσοψη του κτιρίου και πάνω απο την είσοδο, υπήρχε η μαρκίζα. Ήταν έντονα φωτισμένη και διαφήμιζε την εκάστοτε προβολή ή παράσταση.
- Η είσοδος βρισκόταν σε εσοχή, δημιουργώντας έναν ημιυπαίθριο φωτισμένο χώρο.
- Προχωρώντας στο εσωτερικό, υπήρχε ένας χώρος αναμονής, επίσης έντονα φωτισμένος και διακοσμημένος – το φουαγιέ, στο οποίο λειτουργούσε κυλικείο και γκαρνταρόμπα
- Στοιχείο μετάβασης από το φουαγιέ στην κυρίως αίθουσα ήταν σκάλες με περίτεχνο διάκοσμο. Αντίθετα, η αίθουσα ήταν λιτά διακοσμημένη και με διάχυτο, διακριτκό φωτισμό. [9]

Ως πρώτο δείγμα, χτίζεται το 1911 το "Παλλάς –Αθηνά" από τον Ευάγγελο Μαυροδημάκη στη Σταδίου και ακολουθεί το "REX" επί της οδού Πανεπιστημίου, τα οποία ξεκίνησαν την λειτουργία τους προπολεμικά και υπάρχουν μέχρι και σήμερα. Το 1910, το θέατρο Βαριετέ στη Σταδίου μετατράπηκε σε χειμερινό κινηματογράφο με το όνομα "Pathe – Frieres" και παράλληλα άνοιξαν οι "Ρώμη" και "Hellas". Το 1911 στην Πατησίων χτίστηκε το "Νέον" και το "Ροζικλαίρ". Ο τελευταίος, παρ'όλο που αποτελούσε λαϊκό κινηματογράφο, ήταν πολυτελής, με εκσυγχρονισμένο εξοπλισμό και ευρύχωρη αίθουσα 400 θέσεων με εξώστη 130 θέσεων. Ένας από τους σημαντικότερους κινηματογράφους υπήρξε το "Αττικόν" (1918), ο οποίος ξεκίνησε ως θέατρο το 1914 στη συμβολή των οδών Σταδίου και Χρήστου Λαδά. Ήταν μία από τις αρχαιότερες αίθουσες και η πρώτη που έπαιξε ομιλούσες ταινίες με σύστημα cinemascope και με στερεοφωνικό ήχο τεσσάρων μαγνητικών εγγραφών. Στον ίδιο χώρο εγκαινιάστηκε ο κινηματογράφος

[9] Χατζοπούλου, Χατζή, Φυτούση, Στείρου, Μπάρκας, Γραμματικός, Τεντοκάλη, 2008

"Απόλλων" (μέχρι το 1920 λειτουργούσε ως κινηματοθέατρο) αλλά κάηκε πριν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Το 1916 χτίζεται το "Σπλέντιτ –Πατέ", επίσης στη Σταδίου, σε σχέδια του αρχιτέκτονα Εμμανουήλ Κριεζή. Την κατασκευή του ανέλαβε Γερμανική εταιρεία και γίνεται η πρώτη εφαρμογή μπετόν αρμέ. Στην αίθουσά του υπήρχαν 550 θέσεις στην πλατεία, 100 θέσεις στα θεωρεία και 350 στον εξώστη. Την ίδια εποχή έχουμε και την ανέγερση των κινηματογράφων "Πάνθεον" και "Salon Ideal" στην οδό Πανεπιστημίου, "Πανόραμα" στην πλατεία Λαυρίου και "Σινέ Μπαρ" στην Χαλκοκονδύλη.

Όσον αφορά στους θερινούς κινηματογράφους, η διαμόρφωση του χώρου ήταν απλή και παραμένει ίδια μέχρι και σήμερα. Υπήρχε ο θάλαμος προβολής, το αναψυκτήριο, οι χώροι υγιεινής, η οθόνη και τα καθίσματα, τα οποία τοποθετούνταν απέναντί της. Όταν πλέον καθιερώθηκε και το εισιτήριο προστέθηκε και ο χώρος έκδοσης του. Στην αρχική τους μορφή, τους συναντούσαμε είτε σε υπαίθριους χώρους είτε σε ταράτσες. Άλλωστε, ήταν πολύ εύκολο το να στηθεί ένα λευκό πανί ως οθόνη και να προβληθούν οι ταινίες. Ήδη από το 1908, ο επιχειρηματίας Ευάγγελος Μαυροδημάκης είχε ξεκινήσει να προμηθεύει τους κινηματογραφιστές με ταινίες και γινόντουσαν οργανωμένες κινηματογραφικές προβολές στο "Ροτόντα", στο "Πανόραμα" και στο "Πανελλήνιον".[10] Ένας από τους παλαιότερους θερινούς της Αθήνας είναι η "Αίγλη" στο Ζάππειο. Η λειτουργία του ξεκίνησε στα τέλη του 1910 και λειτουργεί μέχρι και σήμερα. Η πρώτη προβολή που έγινε ήταν της ταινίας «Δέκα γυναίκες κυνηγούν έναν άντρα». Την ίδια περίοδο χτίζεται και το "Βοξ" στα Εξάρχεια, στην ταράτσα ενός κτιρίου στην συμβολή των οδών Θεμιστοκλέους και Αραχώβης και μέχρι το 1918 εμφανίζονται οι "Αθήναιον" (1916), "Λουξ" (1916) και η "Μπομπονιέρα"(1918) στην Κηφισιά.

Οι κινηματογραφικές αίθουσες έχουν σχεδόν τριπλασιαστεί μέχρι τη δεκαετία του '20, αφού από 12 που είχαν ξεκινήσει το 1910 ανερχόντουσαν στις 35. Πέρα από το έντονο ενδιαφέρον των Αθηναίων για το νέο αυτό είδος ψυχαγωγίας, η αύξηση αυτή οφείλεται και στη μεγάλη προσέλευση των προσφύγων από την Μικρά Ασία στην Αθήνα μετά την Μικρασιατική καταστροφή. Κινηματογράφοι λειτουργούσαν μόνο στο κέντρο της Αθήνας και στις αρχές του υπολογίζεται πως δίνονταν 16 παραστάσεις ημερησίως.

[10] Το μετέπειτα Mondial στο οποίο υπήρχαν 2000 θέσεις και πολυμελής ορχήστρα. Το 1920 μετασκευάστηκε σε χειμερινή αίθουσα

1.3 Κινηματογραφική παραγωγή – Βουβός κινηματογράφος

Την περίοδο αυτή η κινηματογραφική παραγωγή δεν είναι αρκετά οργανωμένη. Ο κινηματογράφος δεν έχει αναγνωριστεί ακόμη ως καλλιτεχνικό είδος και το κράτος δεν ενδιαφέρεται για την ανάπτυξή του. Βασίζεται κυρίως σε ατομικές προσπάθειες και περιορίζεται στην απομίμηση του ξένου κινηματογράφου, με αρνητικό βέβαια αποτέλεσμα. Ακολούθησε πληθώρα ταινιών, χωρίς να έχουν, όμως, καθορισμένο μήκος και είδος. Τα κυριότερα είδη που αναπτύχθηκαν είναι τα επίκαιρα, η κωμωδία, η ηθογραφία και τα μελό.[11]

Στην Ελλάδα, η πρώτη ταινία γυρίστηκε το 1906 από τον Γάλλο οπερατέρ Λεόν της εταιρείας Pathe. Ήταν μικρού μήκους και είχε τη μορφή επίκαιρων με θέμα τους Ολυμπιακούς Αγώνες που λάμβαναν τότε χώρα στην Αθήνα. Λίγα χρόνια αργότερα, το 1910, ο κωμικός ηθοποιός Σπύρος Δημητρακόπουλος θα ιδρύσει την «Αθήνη Φιλμ», την πρώτη ελληνική εταιρεία παραγωγής, στην οποία θα είναι και σκηνοθέτης. Θα γυριστούν κυρίως κωμωδίες, των οποίων πρωταγωνιστής είναι ο ίδιος και οι οποίες θα γνωρίσουν μεγάλη επιτυχία. Το 1915 ο Θρασύβουλος Περεσιάδης θα κάνει την αρχή στις ταινίες μεγάλους μήκους με την ταινία "Γκόλφω". Την παραγωγή ανέλαβε ο επιχειρηματίας Κώστας Μπαχατώρης και ήταν η μεταφορά του ομώνυμου θεατρικού έργου. Η ταινία παρά την μεγάλη απήχηση που είχε ως θεατρικό έργο, κινηματογραφικά αποτέλεσε μία οικονομική αποτυχία, έχοντας ως συνέπεια το κλείσιμο της εταιρείας του. Παρόμοια κατάληξη βρήκε και η δεύτερη εταιρεία παραγωγής «Άστυ Φιλμς», που ιδρύθηκε το 1916 από τον Δήμο Βρατσάνο. Θα κλείσει το 1925, καθώς η ταινία του "Της μοίρας το αποπαίδι" δεν βρήκε την απήχηση που περίμενε και τον ανάγκασε να εγκαταλείψει τον κινηματογράφο. Όπως και στο εξωτερκό, έτσι και στην Ελλάδα οι ταινίες είναι ακόμη βουβές.

Το 1927 οι Αδελφοί Γαζιάδη θα παρουσιάσουν στην Αθήνα την δική τους εταιρεία παραγωγής και θα την ονομάσουν Dag Films. Προϋπήρχε ήδη από το 1916 στο Βερολίνο και την είχε ιδρύσει ο ένας αδελφός, ο Δημήτρης Γαζιάδης. Το 1927 αποφάσισαν να τη μεταφέρουν στην Ελλάδα και αποτέλεσε την πρώτη ουσιαστική μορφή οργανωμένης παραγωγής ταινιών που κινούνταν στο βασικό άξονα σενάριο – σκηνοθεσία – ηθοποιοί. Μέχρι και το 1932 θα γυριστούν 8

[11] Κεσίσογλου, 2013

εξαιρετικές ταινίες με πρωταγωνιστές επίλεκτους ηθοποιούς του Βασιλικού Θεάτρου, οι οποίες θα παιχτούν μέχρι και στο εξωτερικό.[12] Η παρακμή της Dag Films θα επέλθει με την εμφάνιση του ομιλούντος κινηματογράφου στην Ελλάδα, καθώς δεν θα μπορέσει να προσαρμόσει της εργαστηριακές της εγκαταστάσεις στις απαιτήσεις του. Προκειμένου να συγχρονίσουν την εικόνα με τον ήχο, οι Αφοί Γαζιάδη τοποθετούσαν πολλούς φωνόγραφους πίσω από την οθόνη προβολής, τους οποίους ενεργοποιούσαν ανάλογα με την σκηνή που παιζόταν κάθε φορά. Ωστόσο, η προσπάθεια τους αυτή άφησε πίσω δύο σημαντικές για την εποχή εκείνη ταινίες με ήχο, τις οποίες το κοινό υποδέχθηκε θερμά.[13] Παρά το κλείσιμο της εταιρείας, ο Γαζιάδης θα συνεχίσει να γυρίζει ταινίες – ζουρνάλ μέχρι και το 1965.[14] Την Dag Films διαδέχθηκε πληθώρα εταιρειών παραγωγής στην διάρκεια της προπολεμικής Αθήνας, οι οποίες παρουσίαζαν κωμωδίες, ταινίες ντοκιμαντέρ και επίκαιρα.

1.4 Κινηματογραφική παραγωγή – Ομιλών κινηματογράφος

Ο ομιλών κινηματογράφος έκανε την εμφάνισή του στην Αθήνα στις 22 Οκτωβρίου 1929 στον κινηματογράφο "Αττικόν" με την ταινία "Fox Follies" και με την προβολή επίκαιρων. Ακολούθησαν προβολές στον κινηματογράφο "Salon Ideal" στην Πανεπιστημίου. Και σ' αυτόν τον τομέα, καταλυτικό ρόλο έπαιξε ο πρωτοπόρος Χεπ, ο οποίος κατασκεύασε τις κεφαλές ήχου, μηχάνημα που προσαρμοσμένο σε παλιές μηχανές, μετέτρεπε τις βουβές ταινίες σε ομιλούσες. Η εισαγωγή ξένων ταινίων στα χρόνια του ομιλούντος κινηματογράφου, έκανε επιτακτική την μετάφραση των διαλόγων. Έτσι, το 1929, ο Χεπ κατασκεύασε την *τιτλέζα*, μία ειδική μηχανή με την οποία προβάλλονταν οι ελληνικοί υπότιτλοι των διαλόγων και την οποία εγκατέστησε στον κινηματογράφο Παλλάς. Τρία χρόνια αργότερα, το 1932, θα γίνει προσπάθεια να γυριστεί η πρώτη ολοκληρωμένη ελληνική ομιλούσα ταινία με τίτλο "Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας" σε σκηνοθεσία του Δημήτρη Τσακίρη και παραγωγή της «Ολυμπία Φιλμς».[15] Την περίοδο αυτή στην Ελλάδα δεν έχουν αναπτυχθεί ακόμη μονάδες κατάλληλα εξοπλισμένες για τον

[12] Το Υπουργείο Εξωτερικών τους ανέθεσε το γύρισμα επίκαιρων με θέμα τον ελληνικό στρατό
[13] "Οι απάχηδες των Αθηνών" και "Φίλησέ με Μαρίτσα"
[14] Έτος θανάτου του
[15] Η Ολυμπία Φιλμς ιδρύθηκε το 1930 από τον Δημήτρη Δαδήρα, έχοντας στο δυναμικό της δύο σημαντικούς σκηνοθέτες και δημιουργούς, τον Δημήτρη Τσακίρη και τον Ορέστη Λιάσκο από την Dag Films

συγχρονισμό του ήχου και της εικόνας, γι' αυτό γινόταν σε στούντιο στο εξωτερικό. Έτσι και για την προκειμένη ταινία, έγινε στην Γαλλία και στην Αμερική και για την δεύτερη ταινία του, " Η δεσποινίς δικηγόρος", ο συγχρονισμός έγινε στην Αυστρία. Ωστόσο, υπάρχουν αναφορές για δύο προγενέστερες ομιλούσες ελληνικές ταινίες μεγάλου μήκους, γυρισμένες το 1930 και 1931 σε σύγχρονα στούντιο στην Αμερική από τον Ορφέα Καραβία, οι οποίες σημείωσαν μεγάλη επιτυχία.[16]

Η εξέλιξη στον ηχητικό κινηματογράφο θα έρθει με την εμφάνιση του Φιλοποιμένα Φίνου και τη μοναδική ταινία που ανέλαβε ως σκηνοθέτης, "Το τραγούδι του χωρισμού" το 1939. Στην ταινία χρησιμοποιήθηκε το ηχοληπτικό σύστημα που ο ίδιος ο Φίνος είχε κατασκευάσει το 1935 και για το οποίο είχε διακριθεί. Ήταν η πρώτη ελληνική παραγωγή που έγινε στην Ελλάδα, με σύγχρονη λήψη ήχου και εικόνας και την ανέλαβε η «Σκούρας Φιλμς» καθώς δεν είχε ιδρυθεί ακόμη η Φίνος Φιλμς – ιδρύθηκε το 1943, εν μέσω του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, και αποτέλεσε την μεγαλύτερη εταιρεία παραγωγής στον εγχώριο κινηματογράφο. Συνεργάστηκε και ανέδειξε τα μεγαλύτερα ταλέντα από ηθοποιούς, σκηνοθέτες και συγγραφείς και παρήγαγε τις πιο δημοφιλείς ταινίες της εποχής.

Πλέον οι ταινίες εμπνέονται τη θεματογραφία τους από το ειδύλλιο, την ηθογραφία και το δράμα. Στο διάστημα από το 1918 περίπου μέχρι το 1939 – η περίοδος του Μεσοπολέμου - το πιο ενδιαφέρον θέαμα για το κοινό γίνονται τα πολεμικά επίκαιρα, οπότε και γυρίζονται πολλά και αξιόλογα με θέμα τη Μικρασιατική Καταστροφή και τα οποία έδωσαν υλικό στους σκηνοθέτες και τους σεναριογράφους της μεταπολεμικής περιόδου. Στην Αθήνα προβαλλόντουσαν σε δύο μόνο αίθουσες, στο "Σινεάκ" και στο "Άστυ". Η είσοδος των Γερμανών δεν επέφερε καμία αλλαγή στη λειτουργία των κινηματογράφων. Αντιθέτως, μία από τις πρώτες διαταγές ήταν να ανοίξουν κανονικά – το προηγούμενο διάστημα λόγω του εκφοβισμού που υπήρχε υπολειτουργούσαν – ώστε να φαίνεται πως η ζωή συνεχίζεται ειρηνικά κάτω από την επίβλεψή τους.[17]

Στα χρόνια αυτά παρατηρείται μία ραγδαία ανάπτυξη στις θερινές αίθουσες και ο κινηματογράφος έχει ιδιαίτερη απήχηση στο λαϊκό κοινό,

[16] "Η γροθιά του σακάτη" το 1930 και "Αυτή είναι ζωή" το 1931

[17] Οι μόνοι περιορισμοί αφορούσαν στην προβολή προπαγανδιστκών γερμανικών επίκαιρων και στην απαγόρευση προβολής ταινιών που προερχόντουσαν από εχθρικές προς τον Άξονα ταινίες, καθώς και στην ώρα κυκλοφορίας του κόσμου

δημιουργώντας πλήγμα στο βουβό θέατρο που είχε ήδη πορεία 44 χρόνων. Συνεπώς, πολλά θέατρα μετατράπηκαν σε κινηματογράφους.[18] Δείγμα χαρακτηριστικό αποτελεί το "Αλκαζάρ" στη γωνία των οδών Δηλιγιάννη και Ψειλορείτη στην Αθήνα, ο οποίος κατά περιόδους μετατρεπόταν και σε θέατρο καθώς και οι "Α.Ο.Δ.Ο"[19], "Χαραυγή", "Σαβόγια", "Νιρβάνα", όλοι στην περιοχή των Αμπελοκήπων. Ελάχιστοι είναι εκείνοι που μετατρεπόντουσαν σε χειμερινούς[20]. Μπορεί τη χρονιά που εμφανίστηκε ο ομιλών κινηματογράφος στην Αθήνα να υπήρχε μεγάλο πρόβλημα αστυφιλίας, για τον τομέα του κινηματογράφου, όμως, αποτέλεσε κίνητρο ώστε να αναπτυχθούν ακόμη περισσότερες αίθουσες. Η δεκαετία του '30 είναι η σημαντικότερη εποχή του και έχει καταφέρει να προσφέρει έναν φθηνό τρόπο ψυχαγωγίας τόσο στις αριστοκρατικές περιοχές της Αθήνας όσο και στις λαϊκές και πιιο αμομακρυσμένες συνοικίες της. Ενδεικτικά, στο Θησείο λειτουργούν οι θερινοί "Του Πετσαλή" στο ναό του Ηφαίστου, ο " Ζέφυρος" στην πλατεία του Θησείου και οι "Έντεν" και "Θησείον" στην Αποστόλου Παύλου και στο Πειραιά οι "Αύρα", "Ν. Φάληρον", "ΟΥΦΑ", "Σπλέντιτ", "Παλλάς"[21] και "Φαντάζιο". Ο "Ζέφυρος" το 1944 μεταφέρθηκε στα Πετράλωνα, αποτελώντας ιδιαίτερο κομμάτι τόσο για την ιστορία του κινηματογράφου όσο και της περιοχής.

Ενδεικτικά, το 1929, καταγράφονται στην Ελλάδα 71 χειμερινές αίθουσες, εκ των οποίων οι 19 βρίσκονται στην Αττική – οι 13 στο κέντρο της Αθήνας[22] και οι 6 στον Πειραιά.[23] Σε αστικό επίπεδο συγκεντρωνόντουσαν στα κέντρα των πόλεων και σε εθνικό στις πρωτεύουσες των νομών. Ο διπλασιασμός αυτός στις αίθουσες, οφείλεται κυρίως στην έλευση του ομιλούντος κινηματογράφου και στην πιο οργανωμένη παραγωγή ταινιών που προσέλκυε τον κόσμο.

Στο τέλος αυτής της περιόδου, εμφανίζεται η ανέγερση των κινηματογράφων μέσω πανελλήνιων αρχιτεκτονικών διαγωνισμών.[24] Ο σχεδιασμός των κτιρίων είναι επηρεασμένος από τον μοντέρνο κλασικισμό και εμφανίζουν στοιχεία art deco. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Φοιτητική Λέσχη στην οδό

[18] Το 1934 το θέατρο του Φαρέα μετατρέπεται στον θερινό βουβό κινηματογράφο "Έντεν"
[19] Τα αρχικά του σημαίνουν Από Όλους Δια Όλους
[20] Το 1927 το Α.Ο.Δ.Ο. στεγάστηκε με λαμαρίνες
[21] Συνδύαζε χειμερινό κινηματογράφο στο ισόγειο με θερινό στην ταράτσα και χτίστηκε το 1935
[22] Αττικόν, Αχίλλειον, Μοντιάλ, Ολυμπία, Πάνθεον, Παπαιωάννου, Πανόραμα, Παλλάς, Ροζικλαίρ, Σπλέντιτ, Salon Ideal, Σινα Μπαρ, Σαλον Οριάν
[23] Αττικόν – χειμερινό και θερινό μαζί, Τα Ολύμπια, Σπλέντιτ, Χαϊ Λάιφ, Ηλύσσια, Φως
[24] **http://wwk.kathimerini.gr/kath/7days/2001/11/11112001.pdf**

Ακαδημίας, όπου στεγαζόταν ο κινηματογράφος "Ίρις", το "Παλλάς" στην Βουκουρεστίου καθώς και το "Παλλάς" στο Πασαλιμάνι. Στα χρόνια του Μεσοπολέμου χτίζονται επίσης στη Σταδίου οι "Ορφεύς", "Άστορ" και "Άστυ" και το "Λουξ" στα Καμίνια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

2.1 Περίοδος ανασυγκρότησης

Τα χρόνια της Κατοχής πάγωσαν την κινηματογραφική παραγωγή και δεν άφησαν μεγάλα περιθώρια εξέλιξης. Το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου αφήνει πίσω του τεράστιες καταστροφές, με το 25% του συνόλου των κτιρίων έως το 1940 κατεστραμμένο, γεγονός που επέφερε και μείωση στις αίθουσες. Μέχρι το 1949 η οικονομική και βιομηχανική ανάπτυξη της Ελλάδας είναι αμελητέα, με αποτέλεσμα η κινηματογραφική παραγωγή να μη μπορεί να οργανωθεί. Μετά το τέλος του Εμφυλίου Πολέμου (1949) γίνεται προσπάθεια ανασυγκρότησης και οικονομικής ανάκαμψης και παρατηρείται μία αυξανόμενη τάση του καταναλωτισμού, με αποτέλεσμα τη συνεχή αναζήτηση του κόσμου για νέους τρόπους διασκέδασης. Το κοινό αποκτά όλο και μεγαλύτερη εξοικείωση με το κινηματογραφικό θέαμα, γεγονός που συντελεί στον ολοένα αυξανόμενο αριθμό των κινηματογραφικών αιθουσών. Παρατηρείται πρωτοφανής μαζική προσέλευση στους κινηματογράφους και κοιτώντας την μετέπειτα πορεία, σίγουρα δεν αποτέλεσε παροδικό φαινόμενο και αντίδραση στη μέχρι τότε στερημένη ζωή. Από την περιορισμένη παραγωγή της δεκαετίας του '50 περνάμε στις υπερπαραγωγές της δεκαετίας του '70 και οι αίθουσες πολλαπλασιάζονται με γοργό ρυθμό.

Θα πρέπει να αναφερθεί, πως η παραδοσιακή κινηματογραφική αίθουσα είναι δομημένη με βάση κάποιους κανόνες που αφορούν :

- στις κατασκευαστικές δυνατότητες της κάθε εποχής,
- στις οικονομικές επιδιώξεις και δυνατότητες των ιδιοκτητών,
- τις προδιαγραφές που πρέπει να έχει ο χώρος για την καλύτερη δυνατή θέαση, ακουστική και άνεση και
- στην αξιοποίηση των τεχνολογικών επιτευγμάτων της κάθε εποχής.[25]

[25] Δαλαβούρας, Ζευκιλή, *Χώροι και όροι του θεάματος*

Στην αρχική τους μορφή οι αίθουσες αποτελούνταν απο μία ορθογώνια οθόνη, την πλατεία (ο χώρος στον οποίο υπήρχαν σε διάταξη τα καθίσματα), τους διαδρόμους προσπέλασης και ένα μικρό δωμάτιο προβολής, ενώ σε κάποιες αίθουσες υπήρχε επίσης εξώστης και θεωρεία. Στο μοντέλο αυτό, περιλαμβάνονται τόσο οι μικροί συνοικιακοί κινηματογράφοι, όσο και τα πολυτελή κινηματοθέατρα. Ειδικότερα για τη διάταξη των καθισμάτων, τα διαφορετικά επίπεδα εντός της αίθουσας εξέφραζε την ταξική διαστρωμάτωση – στον εξώστη τα εισιτήρια κόστιζαν λιγότερο. Το μοναδικό στοιχείο που μένει αμετάβλητο στη διαμόρφωση του χώρου, όσα χρόνια κι αν περάσουν, είναι η οργάνωση του ως προς την οθόνη. Αποτελεί πάντα σημείο αναφοράς και τα καθίσματα, οι εξώστες και τα θεωρεία είναι στραμμένα προς αυτήν.[26]

Όλοι οι παραπάνω παράγοντες με την πάροδο των χρόνων τροποποιούνται. Παράλληλα με την εξέλιξη της τεχνολογίας, εξελίσσονται και προσαρμόζονται ανάλογα και οι κινηματογραφικές αίθουσες. Κατασκευάζονται νέες, ανωτέρων προδιαγραφών, στις οποίες γίνεται χρήση μηχανημάτων προηγμένης, για την κάθε εποχή, τεχνολογίας.

Μετά τον Εμφύλιο, ξεκινάει έντονα η εσωτερική μετανάστευση στην Αθήνα. Με την πάροδο των χρόνων δημιουργούνταν νέοι δήμοι και τα όρια των ήδη υπάρχοντων επεκτείνονταν. Εμφανίζεται, έτσι, η τάση προαστιοποίησης στην Αθήνα, με έντονη τη συγκέντρωση του πληθυσμού στα βόρεια και νότια προάστια της – οι περισσότερο οικονομικά τότε αναπτυγμένες περιοχές – και σε μικρότερο ποσοστό, αλλά με αυξανόμενο επίσης ρυθμό, στα βορειοανατολικά προάστια.[27] Το φαινόμενο αυτό δικαιολογεί σε ένα βαθμό την ανέγερση κάθε χρόνο νέων αιθούσων σε όλους σχεδόν τους δήμους της Αθήνας, ακόμη και αν η λειτουργία τους δεν ξεπερνούσε τον ένα μήνα ή τον ένα χρόνο. Μέχρι τη δεκατία του ’70, όμως, υπάρχει ένας σαφής διαχωρισμός των αιθουσών με βάση την ταξική διαφοροποίηση του κοινού και τη γεωγραφική κατανομή των αιθουσών στον ιστό της πόλης:

- Κινηματογράφοι πρώτης προβολής (μεγάλες πολυτελείς αίθουσες)
- Κινηματογράφοι δεύτερης προβολής (προέβαλαν παλαιότερες ταινίες τόσο στο κέντρο όσο και στα προάστια)

[26] Δαλαβούρας, Ζευκιλή, *Χώροι και όροι του θεάματος*
[27] Οικονόμου, Πετράκος, 1995-2005

- Λαϊκοί κινηματογράφοι
- Θερινά σινεμά
- Κινηματογράφοι επίκαιρων[28]

Πλέον, ο κινηματογράφος έχει περάσει στην ουσιαστική εδραίωσή του. Ειδικότερα ο θερινός, γνωρίζει ιδιαίτερη άνθηση και αρχίζουν να χτίζονται αίθουσες σε όλη την Αττική, στο κέντρο, στις φτωχές και εργατικές συνοικίες και στα περίχωρα. Ο πρώτος θερινός κινηματογράφος που χτίζεται μεταπολεμικά είναι ο «Έσπερος» από την εταιρεία "Ανζερβός". Ακολουθεί το 1943 ο "Άνεσις" (θερινός που το χειμώνα λειτουργεί ως θέατρο) στη Λεωφόρο Κηφισίας στο ύψος Αμπελοκήπων. Στην περιοχή προϋπήρχαν οι "Φλερύ" και "Νιρβάνα" και ακολούθησε ο "Άλεξ" το 1945. Και οι τρεις στην πορεία μετατράπηκαν και σε χειμερινούς. Ενδεικτικά, το 1947 ξεκινάει η λειτουργία 5 ακόμη αιθουσών, το "Σταρ" στο κέντρο της Αθήνας, οι "Αττικόν", "Ιάσων" και "Πεντελικόν" στην Κηφισιά και το "Ρεξ" στο Μαρούσι.

Την εποχή αυτή, τόσο οι κτιριακές εγκαταστάσεις όσο και η θεματογραφία των ταινιών, εξακολουθούν να επηρεάζονται από τα ξένα πρότυπα. Το 1947 ολοκληρώνεται η κατασκευή του "Σταρ" στην Αγίου Κωνσταντίνου από τον αρχιτέκτονα Ζαν Μωσσέ,[29] σε σχέδιο όπου είναι εμφανής η επιρροή από το μοντερνισμό που κυριαρχούσε στα κτίρια της Αμερικής και των ευρωπαϊκών χωρών. Στο εσωτερικό του υπήρχε πολυτελής αίθουσα με θεωρεία, 2 εξώστες με 1100 θέσεις, ηχητικές εγκαταστάσεις και μηχανές προβολής, αναψυκτήριο, καπνιστήριο καθώς και εξαερισμός. Σύμφωνα με μελέτη των Γεωργίου και Ιωάννη Χριστόπουλου(2008), μέχρι το 1949 λειτουργούν 113 αίθουσες εκ των οποίων οι 52 είναι αμιγώς θερινές, οι 26 αμιγώς χειμερινές και οι 35 είναι μεικτές, λειτουργούν δηλαδή όλο το χρόνο. Η πλειονότητα αυτών βρίσκεται στο κέντρο της Αθήνας και κοντά σε πλατείες και κεντρικές οδούς.[30]

Από τα πρώτα στούντιο που ανοίγουν την εποχή αυτή είναι το "Άλφα" (1947) στα Μελίσσια και το "Ανζερβός" (1943, ασχολήθηκε με την παραγωγή το 1948) στη Φιλοθέη. Και τα δύο διαθέτουν σύγχρονα μηχανήματα και εξειδικευμένο τεχνικό προσωπικό. Η ίδρυση της "Φίνος Φιλμς" κάνει ιδιαίτερη αίσθηση την εποχή

[28] Σηφάκη, 2012
[29] Παρόμοιο έργο του ο κινηματογράφος "Ολύμπιον" στη Θεσσαλονίκη
[30] Γ. Χριστόπουλος, Ι.Χριστόπουλος, 2008

εκείνη και η πρώτη ταινία της "Η φωνή της καρδιάς" το 1943 από τον Δημήτρη Ιωαννόπουλο, θεωρείται η αφετηρία για τον Σύγχρονο Ελληνικό Κινηματογράφο. Μέσα στα χρόνια θα ιδρυθούν πάνω από 50 εταιρείες παραγωγής, οι οποίες δε θα μπορέσουν να ξεφύγουν από την εμπορική σκοπιμότητα κι έτσι, τη δεκαετία του '60, ο κινηματογράφος έχοντας περάσει σε βιομηχανικό επίπεδο πλέον, θα βρεθεί στην άνθησή του. Παράλληλα, γίνονται φιλότιμες προσπάθειες ώστε να παραχθεί ποιοτικός κινηματογράφος.

Μέχρι το 1950, η παραγωγή των ταινιών περιοριζόταν στις 4-8 ετησίως, ενώ μέχρι το 1960 υπάρχει ραγδαία αύξηση με 60 περίπου ταινίες το χρόνο. Από το 1960 μέχρι τη δεκαετία του '70, υπάρχει πρωτοφανής παραγωγή αφού μπορεί να έφταναν και τις 90 το χρόνο. Η υπεραύξηση αυτή, συντέλεσε στην αριθμητική εξάπλωση των αιθουσών. Οι ταινίες συναγωνίζονταν ως προς το χρώμα και τον στερεοφωνικό ήχο και όσον αφορά τη θεματογραφία τους, βασίζονταν στα μελό και στη φαρσοκωμωδία, ενώ στο τέλος της δεκαετίας του '60 εμπνέονται από τα μιούζικαλ.

Το 1974 όμως, ξεκινάει να υπολειτουργεί το κινηματογραφικό θέαμα, αφού παράγονται μέχρι 40 ταινίες ανά έτος και η προσέλευση του κοινού περιορίζεται. Είναι η περίοδος που τα κοινωνικά και πολιτικά δεδομένα ξεκινάνε να αλλάζουν, με αποτέλεσμα οι εκπρόσωποι του κινηματογράφου επηρεασμένοι από τις εξελίξεις, να αποκτούν διαφορετικές οπτικές και να προχωρούν σε νέες αναζητήσεις. Οι βασικές δομές του κινηματογράφου, όντας άμεσα συνδεδεμένες με τα δεδομένα αυτά, διαφοροποιούνται και οδηγούν στη δημιουργία μίας νέας κινηματογραφικής εποχής, τον *Νέο Ελληνικό Κινηματογράφο*, που κυριαρχεί και στα επόμενα χρόνια. Η παραγωγή των ταινίων ξεφεύγει πλέον απο τα συνηθισμένα στούντιο που ήταν όμοια στις προηγούμενες δεκαετίες και μεταφέρεται σε πραγματικούς χώρους – εσωτερικούς ή εξωτερικούς. Η θεματική των ταινιών από τις ελαφρές φαρσοκωμωδίες και τα μελοδράματα περνάει στις καθημερινές ανησυχίες του κόσμου και σε ιστορικοκοινωνικά θέματα που προκαλούν το θεατή να προβληματιστεί, να ενεργοποιηθεί και να δράσει στην καθημερινότητα του απέναντι στα όσα έβλεπε. Μέχρι και η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι πιο ελεύθερη και πιο δημιουργική με χρήση νέων εκφράσεων. Η μεταστροφή αυτή, βέβαια, δεν εξάλειψε τον παλαιό κινηματογράφο. Οδήγησε απλώς στη συρρίκνωσή του. Μερικά πρόσωπα που βοήθησαν στην άνθιση αυτού του είδους με τις σκηνοθετικές τους ικανότητες

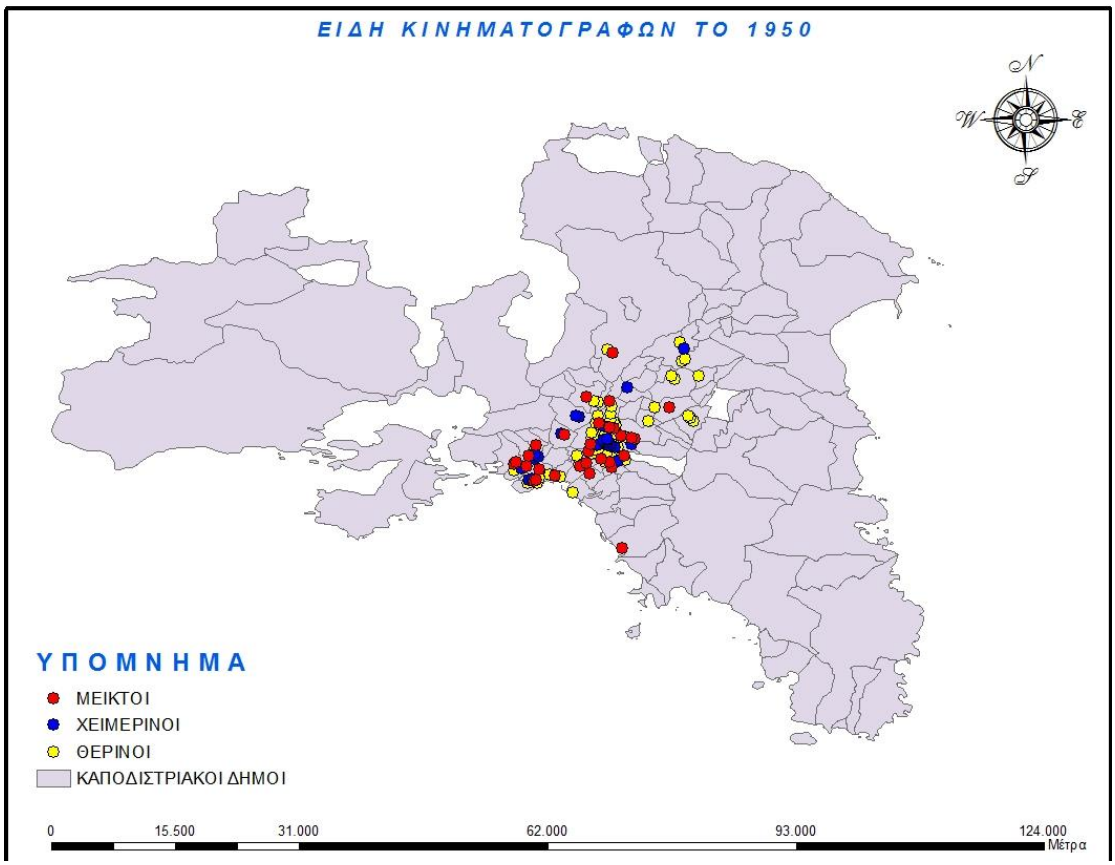
είναι οι Θεόδωρος Αγγελόπουλος και Παντελής Βούλγαρης, Μιχάλης Κακογιάννης και Νίκος Κούνδουρος – σκηνοθέτες με διακρίσεις που ξέφυγαν απ' τα όρια του εγχώριου κινηματογράφου.

2.2 Η «Χρυσή Εποχή»

Σ'αυτές τις δεκαετίες ο κινηματογράφος διανύει την περίοδο της μεγαλύτερης ακμής του και οι κινηματογραφικές αίθουσες αρχίζουν να αυξάνονται ραγδαία. Η δεκαετία του '60 θεωρείται η ''Χρυσή Εποχή'' του κινηματογράφου.[31] Αποτελεί ένα από τα λιγοστά μέσα ψυχαγωγίας, προσιτό και στις λαϊκές μάζες, οι οποίες κατέφευγαν σ'αυτόν για να ξεχνάνε τα καθημερινά τους προβήματα. Έχοντας βγει από τον πόλεμο, ο κόσμος ζητούσε να δει στον κινηματογράφο ό,τι δεν μπορούσε να ζήσει. Ακόμη και η θεματολογία των ταινιών είναι άμεσα συνδεδεμένη με το κοινό για το οποίο προορίζονταν και επηρεαζόταν από τον τρόπο ζωής του και τις καθημερινές του συνήθειες. Εκτός, όμως, από απλές αίθουσες προβολής ταινιών, αποτελούσαν χώρο πολλαπλών δραστηριοτήτων και συγκέντρωσης μεγάλων μαζών. Γι'αυτό και εντοπίζονταν κυρίως στα κεντρικά σημεία κάθε οικισμού, όπως πλατείες.

Οι προβολές σε υπαίθρια θέατρα και ανοιχτούς χώρους εξακολουθούσαν να είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς, παγιώνοντας την ύπαρξη του θερινού κινηματογράφου. Ακόμη και η διαμόρφωση του χώρου προβολής συντέλεσε στο να γίνει πιο οικείος. Στους περισσότερους θερινούς είχαν τοποθετηθεί άνετα καθίσματα και τραπεζάκια ανάμεσα τους, ώστε να μπορεί το κοινό να ακουμπάει τα πράγματά του, στοιχεία που βοηθούσαν σε μία πιο χαλαρή συμπεριφορά.

[31] Το 1966 το περιοδικό «Εικόνες» χαρακτηρίζει την Αθήνα ως «την πιο ιδιότυπη κινηματογραφόπληκτη πρωτεύουσα της υφηλίου» με τις «50 αίθουσες πρώτης προβολής και το τακτικό επταήμερο των 12 καινούριων ταινιών» (http://agora-kypseli.blogspot.gr/2011/07/blog-post.html)

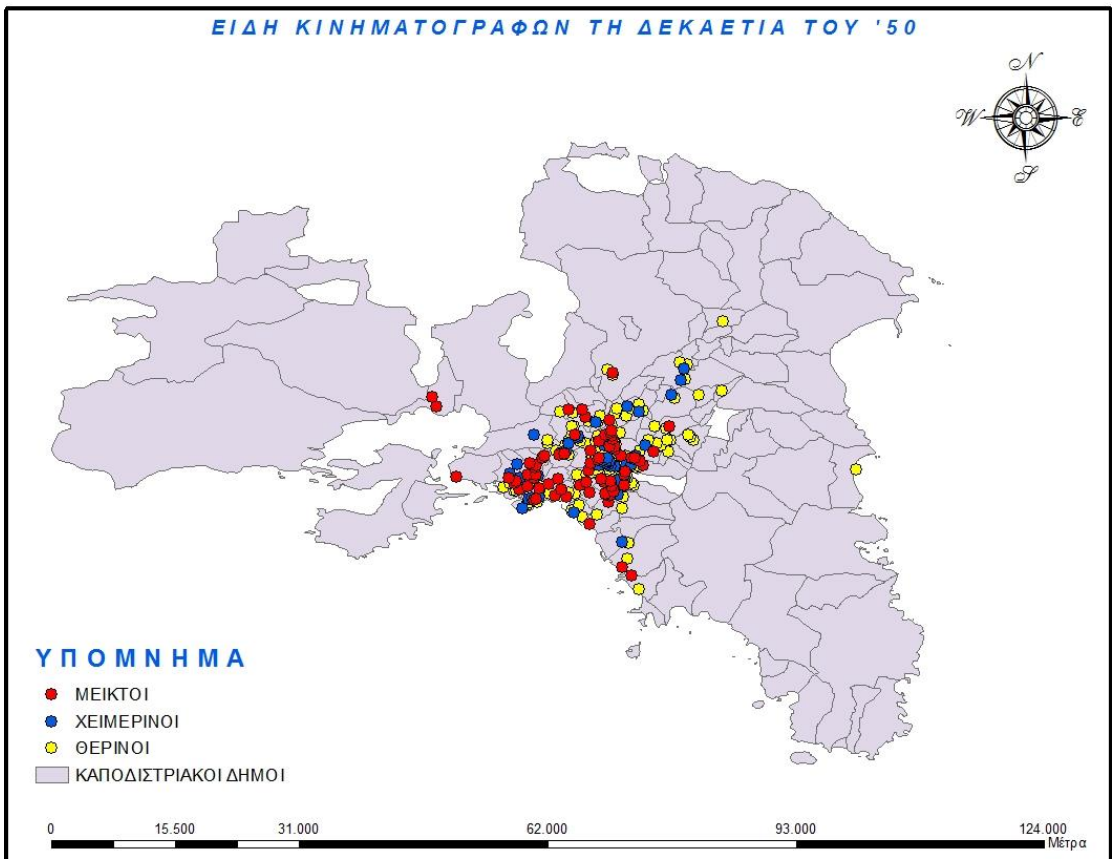

Χάρτης No.1

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Το **1950** βρίσκει την Αθήνα με 163 κινηματογράφους, εκ των οποίων οι 88 λειτουργούν ως χειμερινοί, οι 114 ως θερινοί και μεικτοί είναι μόνο οι 37. **(χάρτης No.1)** Μέχρι το τέλος της δεκαετίας του ’50 οι αίθουσες φτάνουν τις 288. Κάποιοι κινηματογράφοι που άνοιξαν την περίοδο αυτή είναι οι “ Ράδιο Σίτυ” (χειμερινός) το 1954 και “Angela” (μεικτός) το 1957 στην οδό Πατησίων και το 1959 οι “Άνεσις” (θερινός) στο Παλαιό Φάληρο και “Τρόπικαλ” (μεικτός) στην Καλλιθέα. Στον “Ράδιο Σίτυ”εγκαταστάθηκε το σύστημα προβολής Cinerama[32] και λειτούργησε με επιτυχία μέχρι τη δεκαετία του ’80.

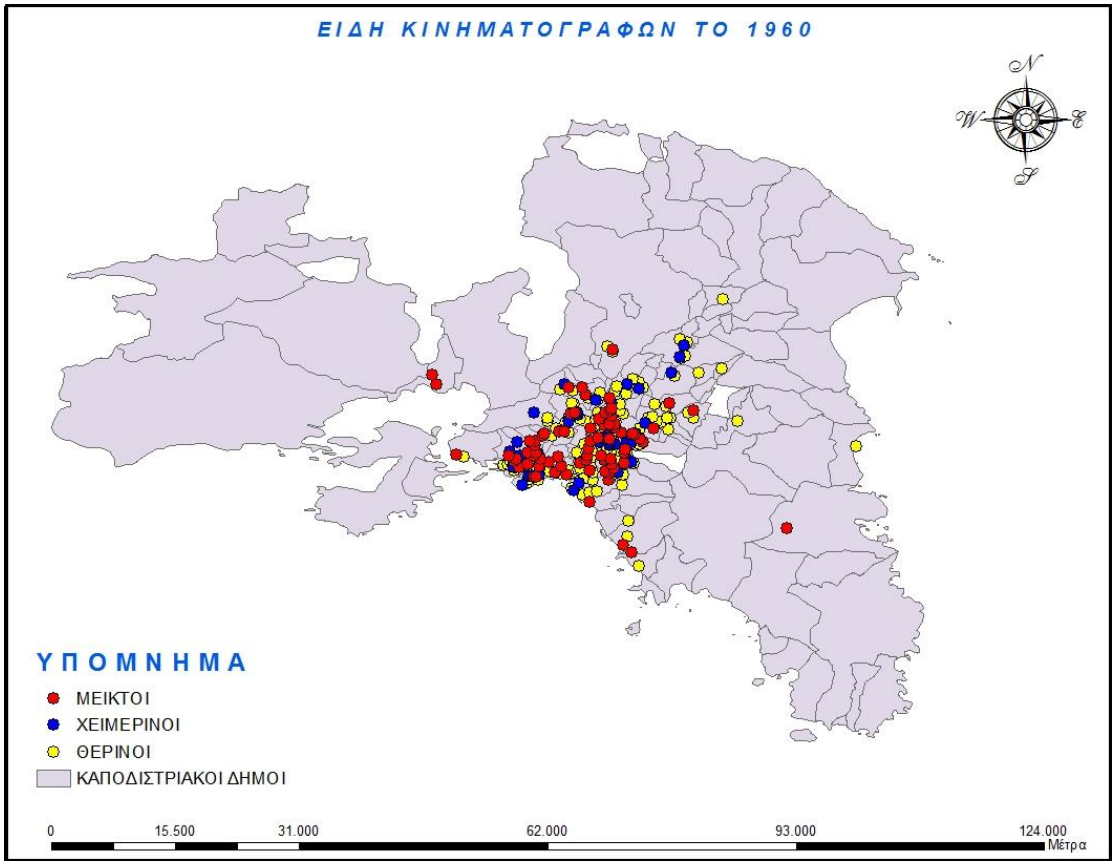
[32] Μεταγενέστερο του Cinerama είναι το Cinemascope : δημιουργείται οριζόντια συμπίεση του αντικειμένου και επανέρχεται στην αρχική του μορφή κατά την προβολή. Εφαρμόστηκε πρώτα στο Αττικόν και μετέπειτα στο Ροζικλαίρ και Κάπιτολ

Χάρτης No.2

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Καθ'όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του '50 το είδος που υπερτερεί είναι ο θερινός κινηματογράφος. Ενδεικτικά, το 1959 από τους κινηματογράφους εν λειτουργία οι 237 είναι θερινοί ενώ οι 165 χειμερινοί. Το κόστος κατασκευής των θερινών αιθουσών ήταν μηδαμινό σε σύγκριση με τα έξοδα που απαιτούνταν για το στήσιμο χειμερινών αιθουσών, παράγοντας βασικός για την εξάπλωσή του την εποχή εκείνη, δεδομένης της οικονομικής κατάστασης της χώρας. **(χάρτης No.2)**

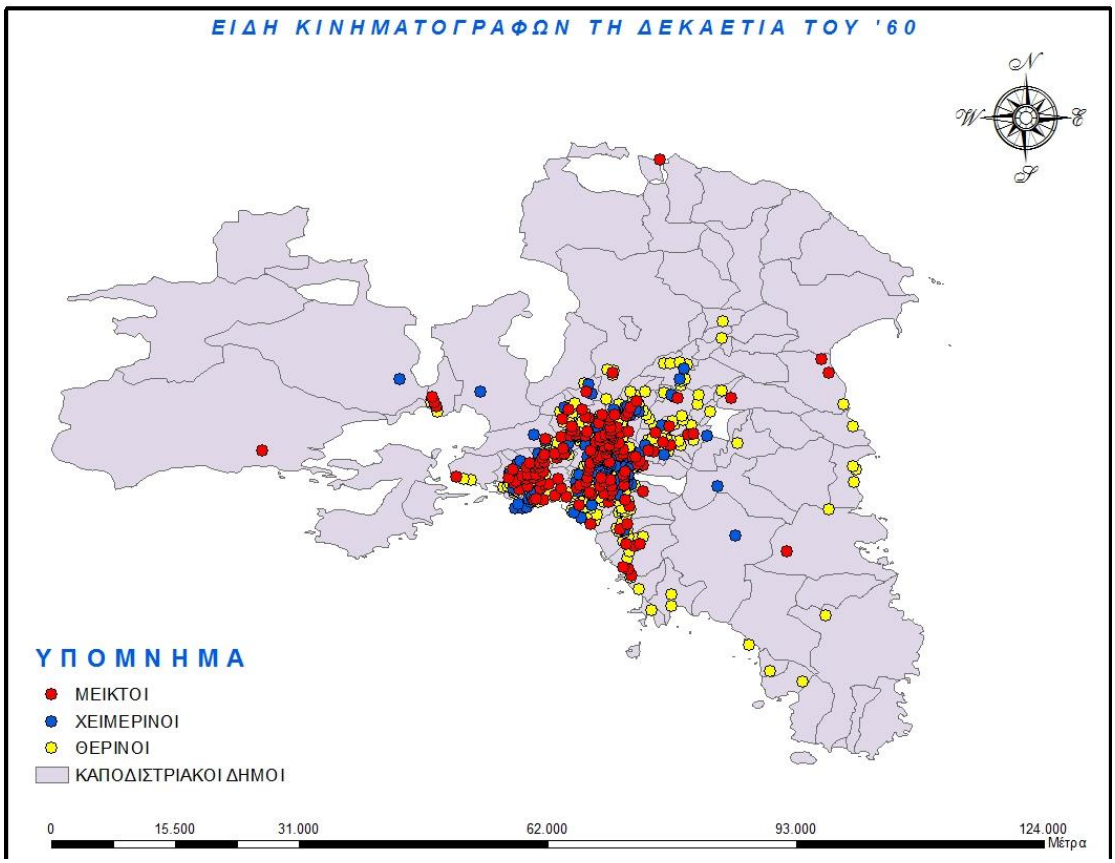

Χάρτης No.3

Πηγή : Ιδία επεξεργασία

Το **1960** οι κινηματογραφικές αίθουσες συνολικά ανέρχονται στις 344, με 260 θερινούς, 176 χειμερινούς και 91 μεικτούς. **(χάρτης No.3)** Ενδεικτικά στο έτος αυτό ξεκίνησαν οι "Διάνα" στην Πλατεία Αμερικής, "Ελληνίς" στους Αμπελόκηπους και "Χλόη" στην Κηφισιά, ο οποίος έχει κυρηχθεί ως ιστορικός τόπος από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.[33]

[33] Το 1997 ο υπουργός ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. χαρακτηρίζει 47 θερινούς κινηματογράφους, εντός του λεκανοπεδίου της Αττικής, διατηρητέους

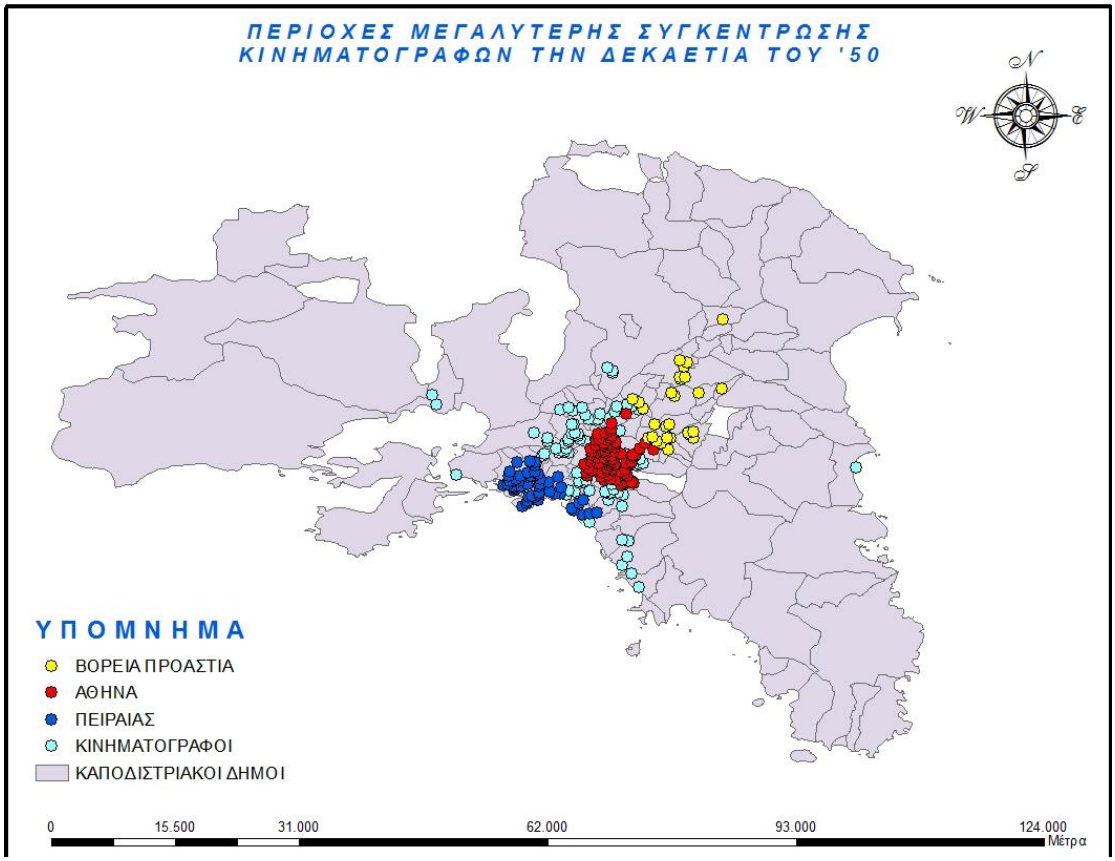
Χάρτης No.4

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Στο κλείσιμο της δεκαετίας του ’60 οι αίθουσες που καταμετρόνται για όλα αυτά τα χρόνια φτάνουν τις 720, με 544 θερινούς, 372 χειμερινούς και 191 μεικτούς. **(χάρτης No.4)** Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, την περίοδο αυτή υπάρχει μία εντυπωσιακή παραγωγή ταινιών, πρωτοφανής για τα τότε δεδομένα, που κάνει την έλευση του κοινού στις αίθουσες, ακόμα πιο συχνή.

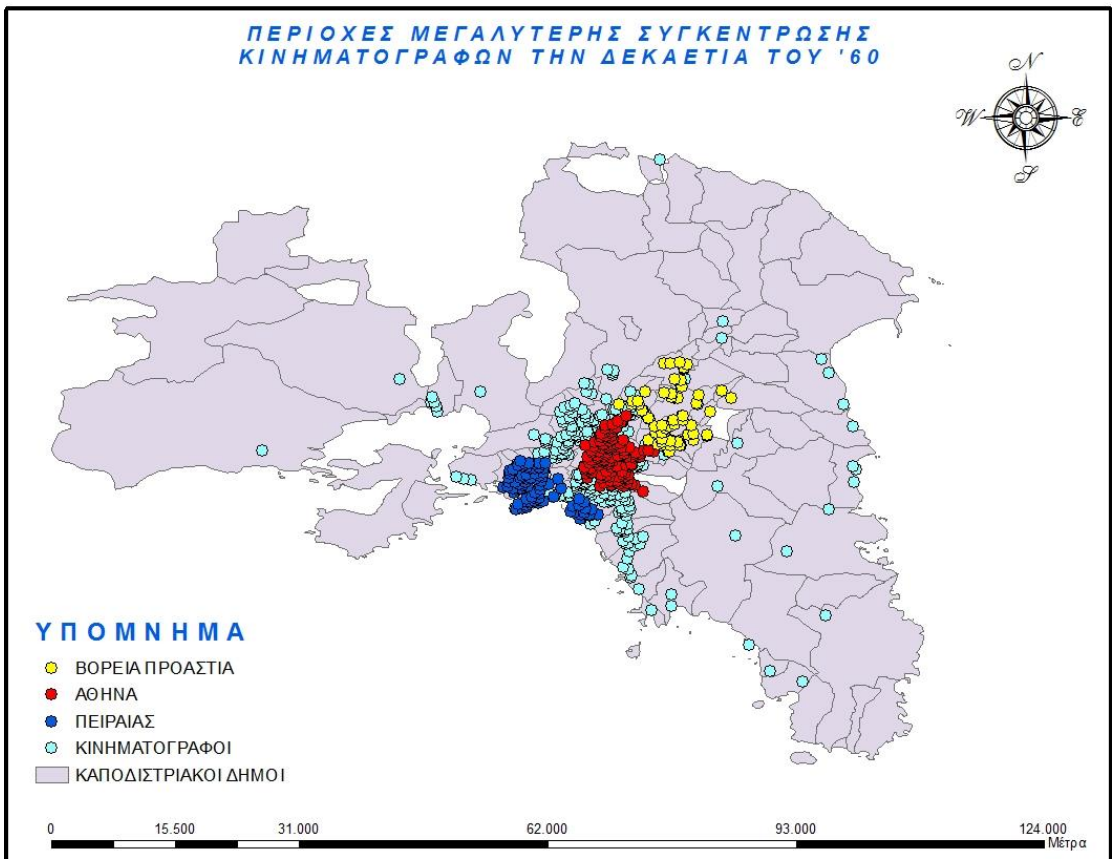
Επίσης, στις αρχές της δεκαετίας, υπάρχει μία πρωτοφανής μετακίνηση του πληθυσμού από την επαρχία στην Αθήνα, αφού η αγροτική οικονομία δε μπορούσε να συντηρήσει τον τοπικό πληθυσμό. Ενδεικτικά, το 1960, μόνο στο δήμο Αθηνών υπήρξε αύξηση κατοίκων κατά 240.000. Έτσι ξεκινάει η ανοικοδόμηση και επέκταση της Αθήνας, κυρίως μέσω της *αντιπαροχής*. Με το σύστημα αυτό επεκτείνεται η περιοχή της Κυψέλης μέχρι τα Πατήσια, το Παγκράτι παρουσιάζει ιδιαίτερη ανάπτυξη και έχοντας πλέον πιο διακριτά ορία τα προάστια κερδίζουν κατοίκους. Με τις αίθουσες να έχουν σχεδόν διπλασιαστεί μέχρι το τέλος της

δεκαετίας του ’60, καλύπτεται η ανάγκη για ψυχαγωγία μέχρι και τις πιο απομακρυσμένες περιοχές. Το 1966 άνοιξε ο μοναδικός ομώνυμος κινηματογράφος του Ωρωπού που λειτουργεί μέχρι και σήμερα, πλέον ως θερινός και το 1969 ξεκινάει τη λειτουργία του ένας ακόμη διατηρητέος θερινός, ο “Ριβιέρα” στα Εξάρχεια.

Χάρτης No.5

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

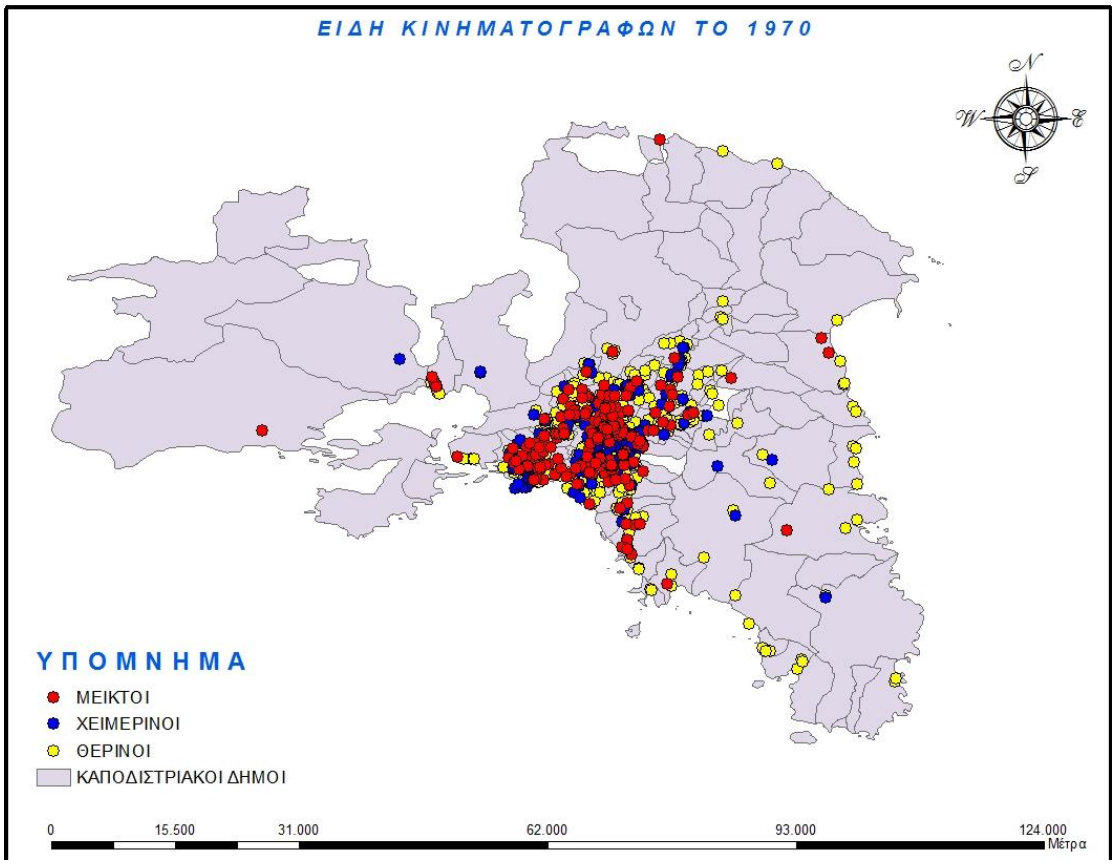

Χάρτης No.6

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Αυτό που παρατηρείται και για τις δύο δεκαετίες, είναι πως η μεγαλύτερη συγκέντρωση των αιθουσών εμφανίζεται στο κέντρο της Αθήνας και στον Πειραιά και σταδιακά υπάρχει μία διασπορά και στα προάστια της. **(χάρτες No5 και No.6)** Αναμενόμενο, αφού η Αθήνα και ο Πειραιάς είναι οι πυκνοκατοικημένες περιοχές της εποχής εκείνης. Περιοχές όπως το Παγκράτι και η Κυψέλη είναι αραιοκατοικημένες, ενώ οι περιοχές γύρω από τα Πατήσια, η Ηλιούπολη, η Νέα Σμύρνη και η Κηφισιά θεωρούνται ακόμη προάστια. Η Γλυφάδα και το Παλαιό Φάληρο θα μπορούσαν να θεωρηθούν ημιαστικές περιοχές.

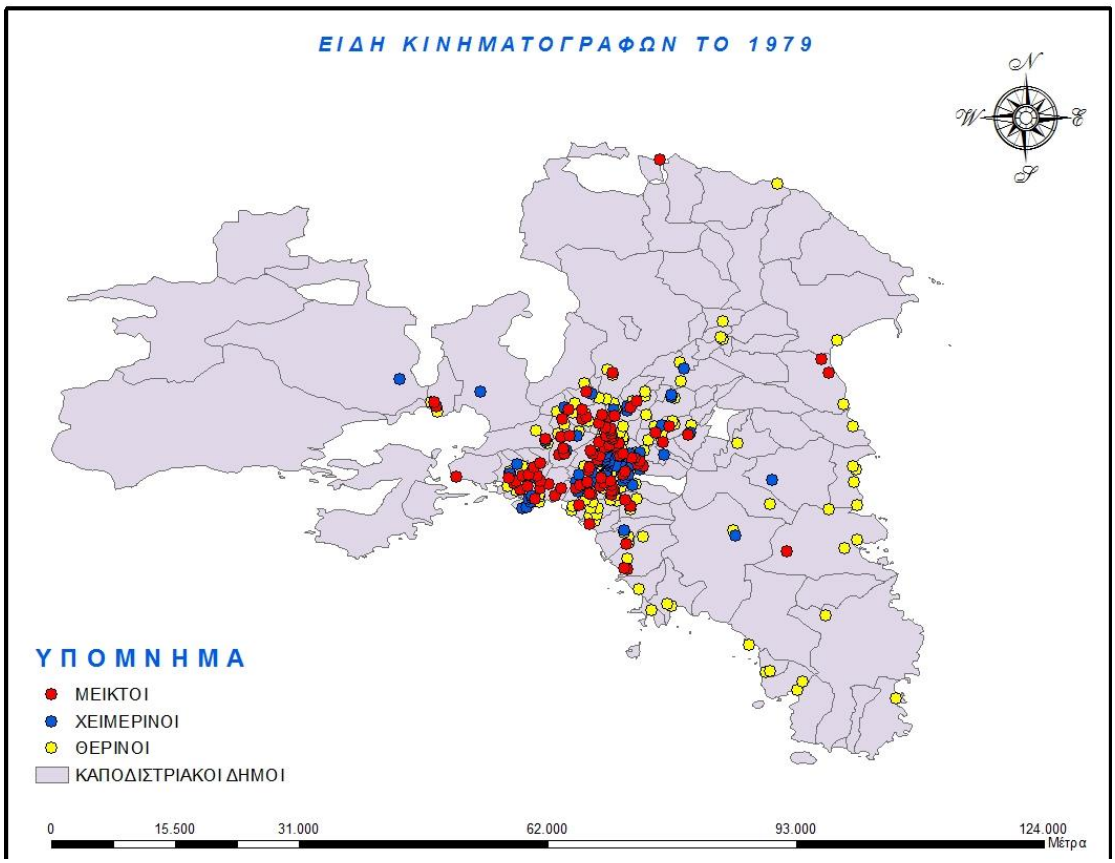
2.3 Δεκαετία του ‘70

Χάρτης No.6

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Η αρχή της δεκαετίας του ’70 βρίσκει τον κινηματογράφο ακόμη σε άνθιση. Το **1970** υπάρχουν 685 κινηματογράφοι, εκ των οποίων 671 θερινοί, 440 χειμερινοί και 214 μεικτοί. **(χάρτης No.6)** Οι κινηματογράφοι διατηρούν ακόμη το συνοικιακό στοιχείο, που προκαλεί τους θεατές να αναπτύξουν διαπροσωπικές σχέσεις κατά τη διάρκεια της προβολής. Οι νέες αίθουσες που ανοίγουν είναι αμιγώς θερινές ή αμιγώς χειμερινές, λίγες έχουν μεικτό ρόλο. Οι αίθουσες στα προάστια συνεχίζουν να πληθαίνουν.

Χάρτης No.7

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Αντίθετα, το 1979 ανέρχονται στις 414 αίθουσες με 295 θερινές, 239 χειμερινές και 118 μεικτές. **(χάρτης No.7)** Σημαντικό ρόλο στη μείωση αυτή έπαιξε το γεγονός ότι οι ιδιοκτήτες, προκειμένου να μπορέσουν να εκμεταλλευτούν το μεγάλο πλήθος του κοινού τους, δημιουργούσαν νέες αίθουσες στις ήδη υπάρχουσες. Είτε μετατρέποντας σε χειμερινές τις θερινές, μεταφέροντας τη λειτουργία τους στην ταράτσα των κτιρίων, είτε χωρίζοντάς τες σε δύο μικρότερες. Παραδείγματα αυτών με δύο αίθουσες είναι ο Χάι Λάιφ στον Πειραιά (1925-2005), ο Αθήναιον στους Αμπελόκηπους (1939-1958, 1962 έως και σήμερα), η Αίγλη (1999 έως και σήμερα) στο Χαλάνδρι καθώς και το συστηματικό κέντρο θεαμάτων Μπρόντγουαιη (1970-2002) στην οδό Αγίου Μελετίου, όπου στεγάζονταν δύο θέατρα, μία χειμερινή αίθουσα και στην ταράτσα λειτουργούσε θερινός κινηματογράφος.

Την εποχή αυτή αρχίζουν να δημιουργούνται αίθουσες τέχνης που ασχολούνται περισσότερο με την πολιτιστική πλευρά του κινηματογράφου. Η αρχή έγινε με τους "Στούντιο"(1972) και "Αλκυονίδα" στην Πατησίων, που στράφηκαν σε

άλλο είδος κινηματογραφίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι επίσης ο "Δαναός" στους Αμπελόκηπους, ο οποίος άνοιξε το 1972. Αποτελεί σημαντικό και ιδιαίτερο στοιχείο για την προώθηση του πιο ποιοτικού κινηματογράφου, εγχώριου και ξένου, καθώς χορηγείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (όπως και το "Άστυ") για την προβολή ευρωπαϊκών ταινιών και είναι ένας από τους τέσσερις κινηματογράφους που συμμετέχει στο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Αθήνας.[34]

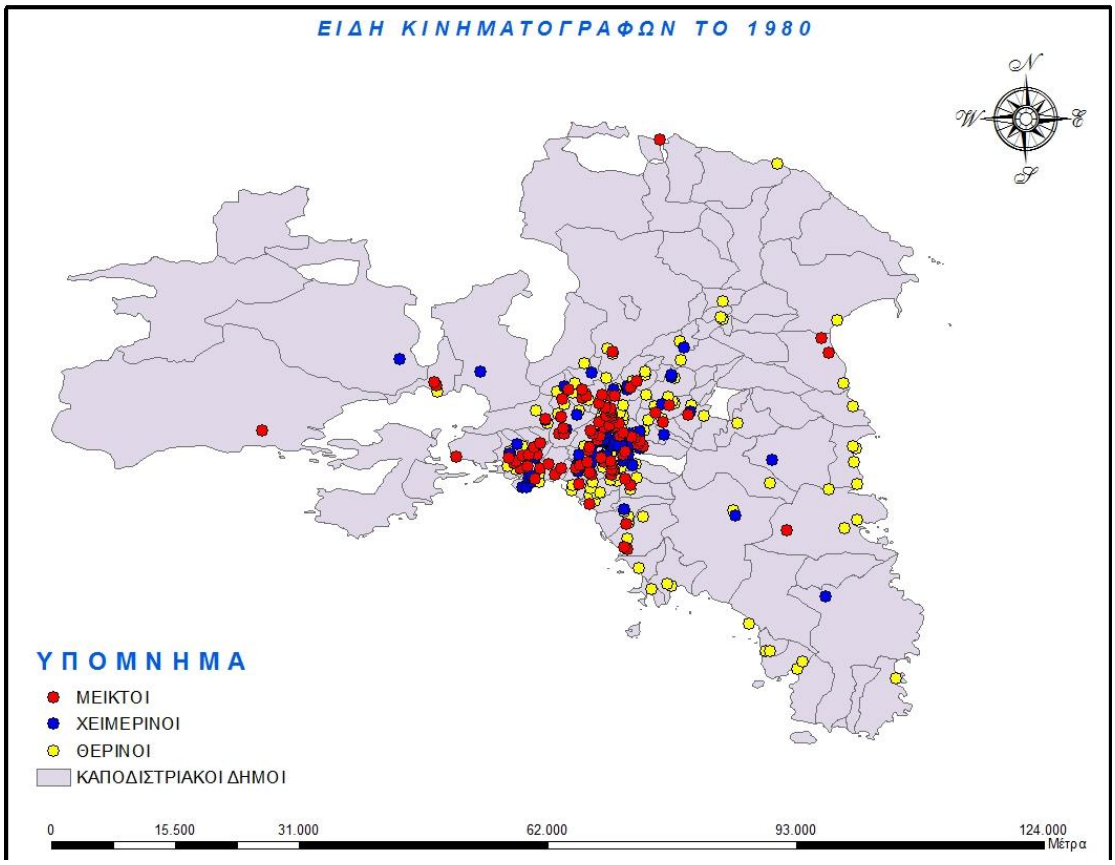
Από τα μέσα της δεκαετίας του '70, ξεκινάει μία καθοδική πορεία για τον κινηματογράφο και υπάρχει σημαντική μείωση των εισιτηρίων.[35] Οι λόγοι ποικίλλουν. Ήδη από το 1966 έχει κάνει την εμφάνισή της η τηλεόραση και όσο περνάει ο καιρός, κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος και χώρο στο σπίτι των θεατών. Επίσης, το 1971 αρχίζει να διαδίδεται και η χρήση του βίντεο. Έτσι, το άλλοτε ενεργό κοινό του κινηματογράφου, επιλέγει πλέον να παρακολουθεί παθητικά το θέαμα που του προσφέρει η τηλεόραση, χωρίς να χρειαστεί να μετακινηθεί από τον χώρο του. Άμεση συνέπεια είναι και η μείωση της παραγωγής των ταινιών.

Επίσης, οι δεκατίες '70 και '80 είναι περίοδοι κοινωνικών αναταράξεων και πολιτικών ρήξεων. Από το κράτος δεν υπάρχει οικονομική ενίσχυση ώστε να ξεπεραστεί η κρίση. Επίσης δεν υπάρχει και αναγνώριση επαγγελματικής στέγης, όσον αφορά τους θερινούς κινηματογράφους. Η αξία των οικοπέδων αυξάνεται, με αποτέλεσμα να αδρανεί η ανέγερση νέων κινηματογραφικών κτιριών. Με το σύστημα της αντιπαροχής, όσοι αδυνατούσαν να χτίσουν τα οικόπεδά τους ή να συντηρήσουν τα ήδη υπάρχοντα, τα έδιναν προς εκμετάλλευση σε άλλους. Συνεπώς, παράλληλα με το μειωμένο αριθμο θεατών επήλθε και μεγαλύτερη μείωση στις αίθουσες. Η παραγωγή των ταινιών εξακολουθεί να είναι μικρή και το κοινό δείχνει προτίμηση στις αμερικάνικες ταινίες. Το 1977, με το θάνατο του Φιλοποίμενα Φίνου, επέρχεται το τέλος της δραστηριότητας της Φίνος Φιλμς, μίας απ' τις σημαντικότερες εταιρείες παραγωγής ταινιών, γεγονός που συμβάλλει στη μικρή αυτή παραγωγή.

[34] Συνολικά συμμετέχουν 4 αίθουσες : ODEON OPERA 1-2, ΔΑΝΑΟΣ 1-2, CINEMA IDEAL, Λαϊς – Ταινιοθήκη της Ελλάδος (http://www.aiff.gr/)
[35] Το 1970 ο αριθμός των εισιτηρίων ανέρχεται στα 128.599.812 ενώ το 1975 μειώνονται θεαματικά στα 47.927.821 (Γ. Χριστόπουλος, Ι.Χριστόπουλος, 2008)

2.4 Περίοδος κρίσης

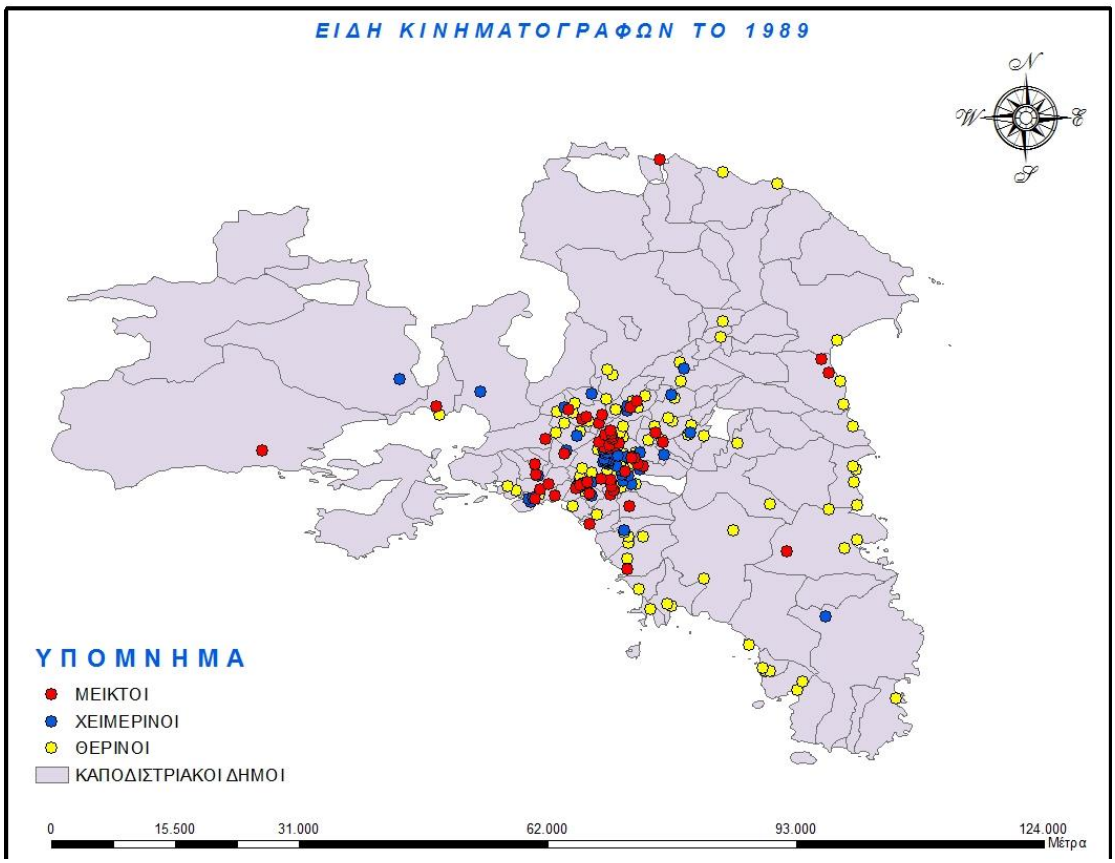
Στο **1980** λειτουργούν 402 κινηματογράφοι - 286 θερινοί, 234 χειμερινοί και οι 116 μεικτοί . **(χαρτης No.8)**

Χάρτης No.8

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

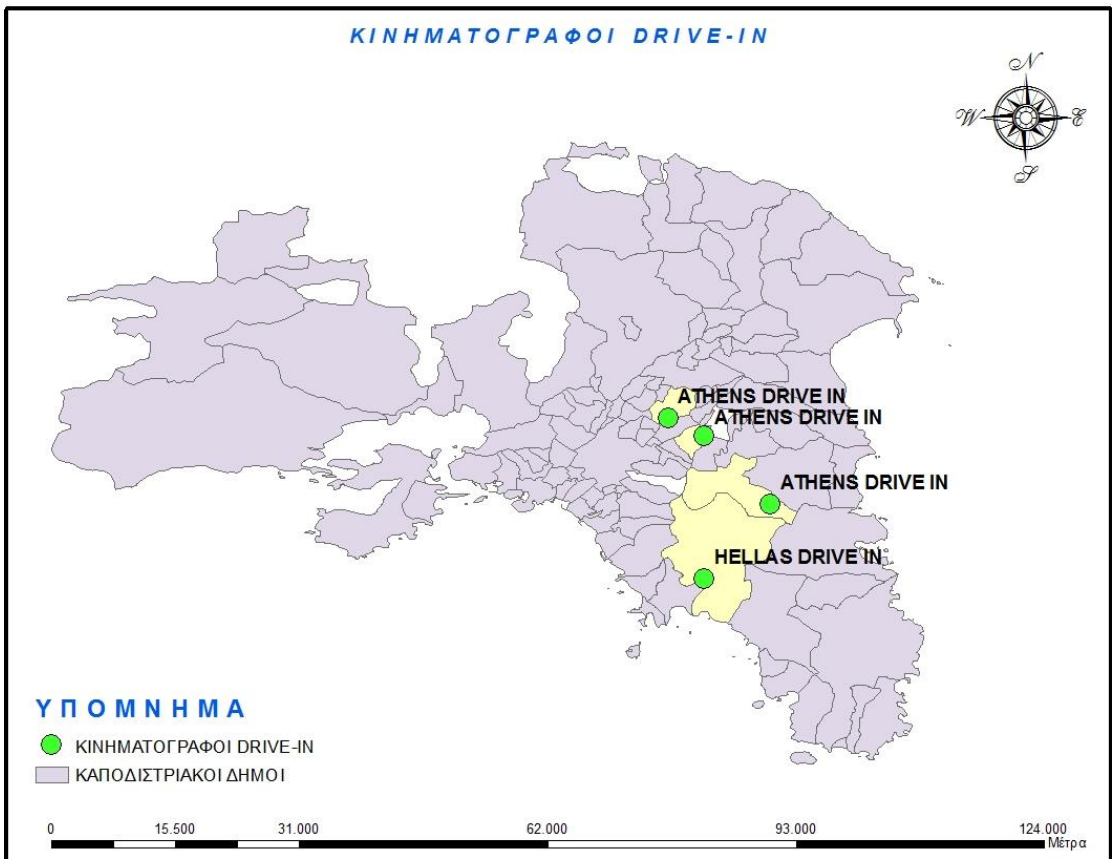
Στη δεκαετία του ’80 συνολικά, οι αίθουσες που λειτουργούσαν έφτασαν τις 412, με 295 θερινούς, 237 χειμερινούς και 118 μεικτούς. Η διάδοση της τηλεόρασης συνεχίζει να εξαπλώνεται. Αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι σε κάθε οικογένεια και πλήγμα για το κινηματογραφικό θέαμα. Η μείωση στις αίθουσες το 1989 είναι ακόμα μεγαλύτερη αφού ανέρχονται στους 248 εκ των οποίων 177 θερινοί, 136 χειμερινοί και 61 μεικτοί **(χάρτης No.9).**

Χάρτης No.9

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Σ'αυτή τη δεκαετία, εμφανίζεται για πρώτη φορά στην Αθήνα και ένας νέος τρόπος προβολής ταινιών, οι **«*drive-in*»** κινηματογράφοι και ανήκουν στους θερινούς. **(χάρτης No.10)** Χωρικά διαμορφώνονταν από έναν μεγάλο υπαίθριο χώρο, στον οποίο υπήρχε μόνο η οθόνη και ο θάλαμος προβολής, και ένα αναψυκτήριο. Στον χώρο αυτόν το κοινό στάθμευε το αυτοκίνητό του απ' όπου παρακολουθούσε την ταινία. Συνήθως οι ταινίες ήταν β'διαλογής. Στην Αθήνα λειτούργησαν μόλις 4 τέτοιοι κινηματογράφοι – στο Μαρούσι (1980-1989), στα Σπάτα (1979-1992), στον Σταυρό Αγίας Παρασκευής (1980-1989) και στο Κορωπί (1981-1992). Το είδος αυτό, όμως, δεν ευδοκίμησε στην Ελλάδα, καθώς εμφανίστηκε σε μία περιόδο που ο κινηματογράφος είχε ήδη αρχίσει να παρακμάζει.

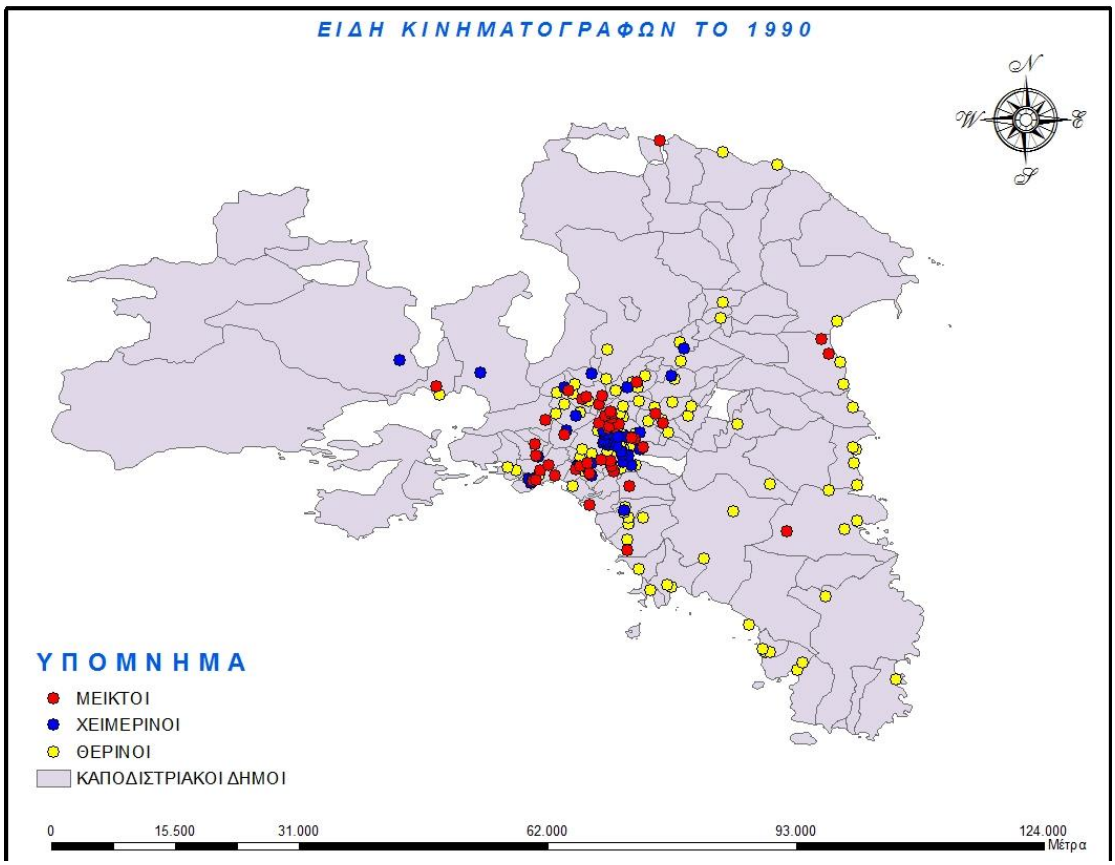
Χάρτης No.10

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Από τη δεκαετία του ’90 και μετά, όπου υφίστανται τεχνολογικές αλλαγές, αρχίζει η χρήση ενός νέου μέσου κατ’ οίκον προβολής, του DVD – η τεχνολογική εξέλιξη του βίντεο, με αποτέλεσμα όλο και λιγότερο κόσμο στις αίθουσες. Στη δεκαετία ’90 οι αίθουσες που άνοιξαν είναι οι εξής:

- **1990** : “ Αργυρούπολη” στην Αργυρούπολη, "Cine Γαλάτσι” στο Γαλάτσι. Και οι δύο είναι θερινές αίθουσες
- **1991** : “Δεξαμενή” στην ομώνυμη πλατεία στο Κολωνάκι και “Cine Χολαργός” στο Χολαργό. Ομοίως και οι δύο αίθουσες είναι θερινές
- **1992** : “Αττικόν Θεόδωρος Αγγελόπουλος” στο Πολύγωνο, θερινή
- **1993** : “Πλειάδες” στον Κορυδαλλό, χειμερινή, έκλεισε το 2005
- **1994** : “Μίμης Φωτόπουλος” στο Μαρούσι, θερινή

- **1995** : "Αίγλη" στη Γλυφάδα, χειμερινή - έκλεισε το 2006 , "Άλσος" στη Νέα Σμύρνη, θερινή - έκλεισε το 2004 , "Γλυφάδα" στη Γλυφάδα, χειμερινή , "Όνειρο" στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη, θερινή
- **1996** : "Δημοτικόν" στο Κερατσίνι, χειμερινή - έκλεισε το 1997 , "Cine Πέραμα" στο Πέραμα, θερινή , "Agora" Μαρούσι, χειμερινή - έκλεισε το 2003
- **1997** : "Ιντεάλ" στο Μαρούσι, χειμερινή - έκλεισε το 2002 , "Πανόραμα" στη Ραφήνα - θερινή , "Cine Ψυρρή" στου Ψυρρή, θερινή.
- **1998 :** "Πάνθεον" στο Αιγάλεω, θερινή
- **1999 :** "Άιγλη" στο Χαλάνδρι, χειμερινή , "Αιολία" στην Καισαριανή, θερινή, "Αρτ Εκράν" στο Κουκάκι, χειμερινή - έκλεισε το 2004 , "Θανάσης Βέγγος" στην Αγία Παρασκευή, θερινή

Χάρτης No.11

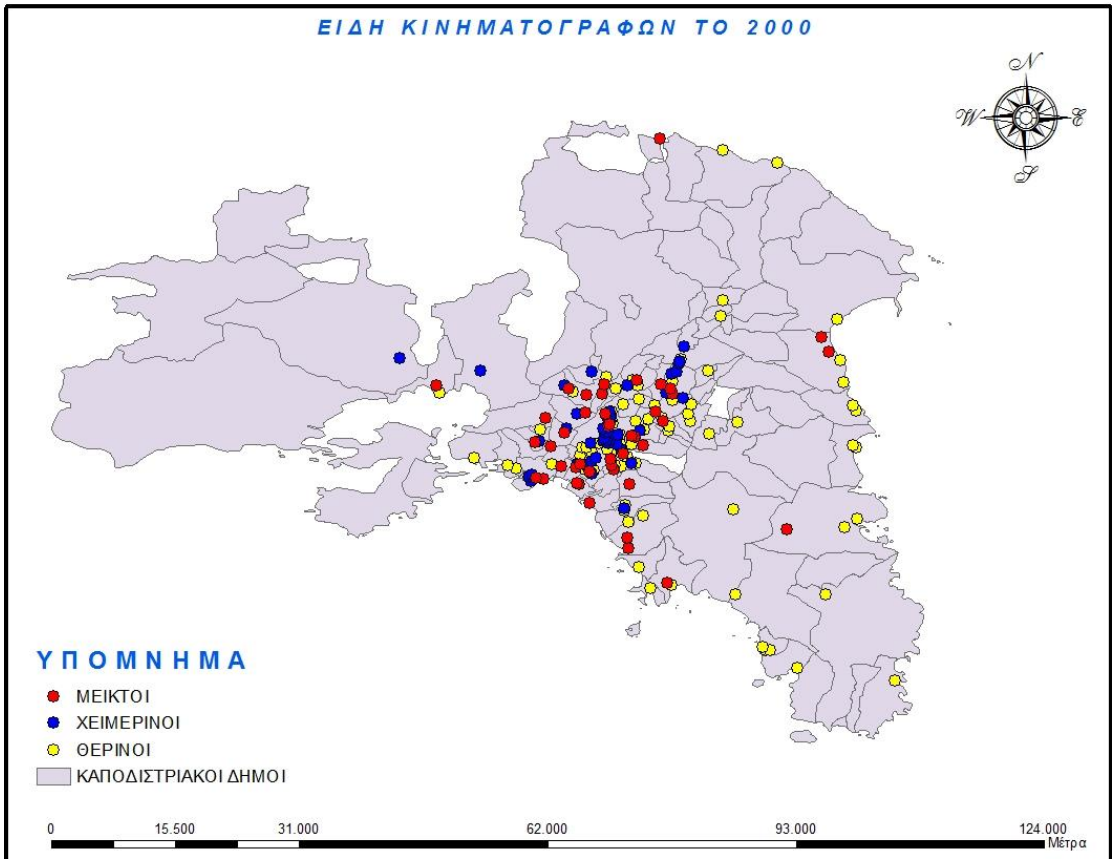
Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Έτσι συνολικά το 1990 υπάρχουν 233 αίθουσες , εκ των οποίων οι 167 είναι θερινές, οι 120 χειμερινές και οι 54 μεικτές. **(χάρτης No.11)** Η δεκαετία του '90, είναι η περίοδος που κάνουν την εμφάνισή τους οι δημοτικοί κινηματογράφοι. Σε μία προσπάθεια ανάδειξης της «γειτονιάς» και προστασίας του κοινωνικού ρόλου του κινηματογράφου, ορίζεται συγκεκριμένο νομοσχέδιο με σκοπο την ανάπτυξή του. Επίσης, σύμφωνα με έρευνα του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ)[36], «η εγχώρια παραγωγή κάνει τα πρώτα συστηματικά ανοίγματά της στην Ευρώπη και στη διεθνή συμπαραγωγή». Η κρίση, όμως, δεν έχει ξεπεραστεί και έτσι οι αίθουσες το 1999 μειώνονται στις 205.

2.5 Η ανάκαμψη

Κι ενώ τις τελευταίες δεκαετίες οι αίθουσες λιγοστεύουν, στο έτος 2000 υπάρχει μία μικρή αύξηση, στις 4 αίθουσες. **(χάρτης No.12)** Σύμφωνα με την προαναφερθείσα έρευνα του ΕΚΚΕ , παρατηρείται και μία μικρή αύξηση στον αριθμό των εισιτηρίων.

[36] Γασπαρινάτος, Ιωαννίδης, Τσακίρης, 2000

Χάρτης No.12

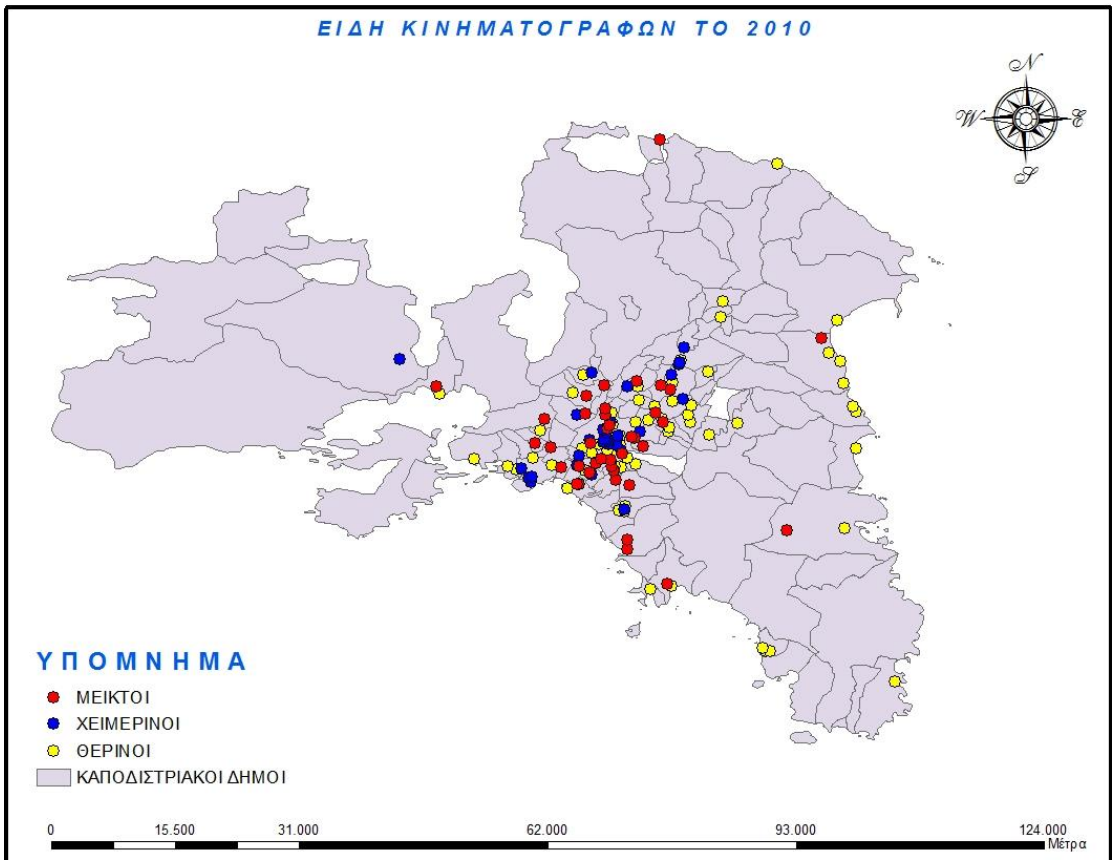
Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Τη δεκαετία αυτή κάνουν την εμφάνισή τους οι κινηματογράφοι τύπου *multiplex* ή αλλιώς *πολυκινηματογράφοι*. Το πρωτοποριακό αυτό είδος συνδυάζει πολλές αίθουσες σε ένα μόνο κτίριο. Προσφέροντας τη δυνατότητα στο κοινό να διαλέξει μέσα απο μία πληθώρα ταινιών τι θέλει να δει, γίνεται ακόμη πιο ελκυστικό έναντι των συνοικιακών κινηματογράφων. (ακολουθεί περαιτέρω ανάλυση παρακάτω) Συντελείται όμως και μία αντίφαση την περίοδο αυτή. Η ανάπτυξή τους βοηθάει τον εμπορικό κινηματογράφο. Ενώ οι κτιριακές εγκαταστάσεις μειώνονται, το κοινό έχει αρχίσει να αυξάνεται, εντάσσοντας ξανά τον κινηματογράφο στην καθημερινότητά του.

Ένα νέο φαινόμενο που έχει κυριεύσει τα τελευταία χρόνια την καθημερινότητά μας είναι η χρήση του Internet. Οι δυνατότητες μέσω του διαδικτύου είναι άπειρες και μπορεί κανείς να βρει οτιδήποτε χρειάζεται για οποιοδήποτε τομέα, τη στιγμή που το επιθυμεί. Δε θα μπορούσε λοιπόν να μείνει ανεπηρέαστος ο τομέας της ψυχαγωγίας και ειδικά ο κινηματογράφος. Με το διαδίκτυο, κατέστη εφικτή η

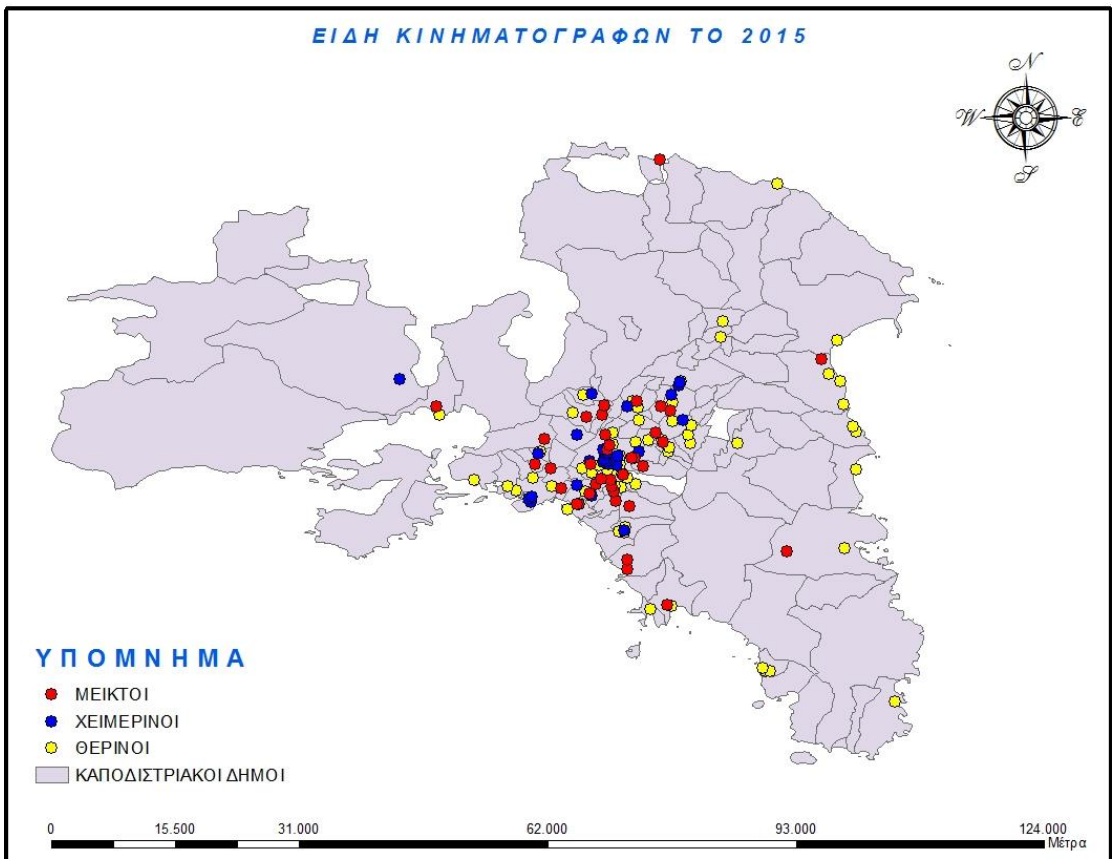
παρακολούθηση ταινιών στο σπίτι ή σε οποιοδήποτε χώρο μόνο με τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Κλείνοντας τη δεκαετία, συνολικά υπάρχουν 164 αίθουσες – 119 θερινές, 85 χειμερινές και 40 μεικτές. **(χάρτης No.13)** Πλέον οι κινηματογραφικές αίθουσες έχουν αρχίσει να εξαλείφονται. Συγκριτικά με τα προηγούμενα χρόνια οι νέες αίθουσες είναι ελάχιστες και οι ήδη υπάρχουσες εξακολουθούν να μειώνονται.

Χάρτης No.13

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

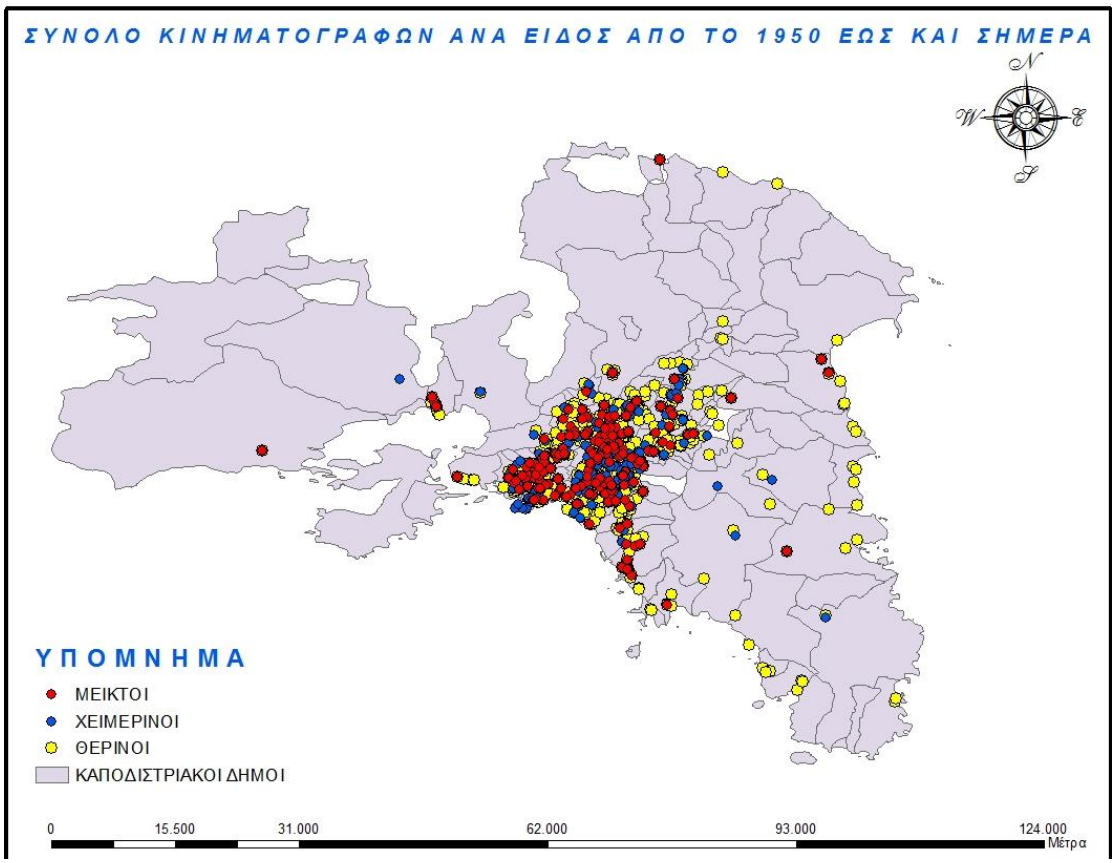

Χάρτης No.14

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Φτάνοντας στη σημερινή εποχή, το πλήθος των αιθουσών είναι το μικρότερο στην ιστορία του κινηματογράφου κατά τη μεταπολεμική περίοδο και ανέρχονται στις 151 - 112 θερινοί , 76 χειμερινοί και 37 μεικτοί. **(χάρτης No.14)** Η ανέγερση αμιγώς κινηματογραφικών κτιρίων έχει σταματήσει. Παρ'όλα αυτά η ζήτηση δεν έχει μειωθεί. Αντιθέτως, όσο περνάνε τα χρόνια, ο κόσμος επανέρχεται στον κινηματογράφο και αποκτά όλο και περισσότερους θαυμαστές απ' όλες τις ηλικιακές ομάδες. Προσφέρει, πλέον, πολλές επιλογές είτε στις αίθουσες, είτε στις ταινίες και μπορεί να ικανοποιήσει οποιοδήποτε γούστο. Αν και λιγότερες οι αίθουσες, επαρκούν ώστε να εξυπηρετήσουν το φιλοθεάμον κοινό.

Κατά τη διάρκεια όλων αυτών των ετών, λειτούργησαν πάνω από 900 κινηματογράφοι συνολικά, είτε μόνο για ένα μήνα, είτε για ένα χρόνο, είτε κάποιοι λειτουργούν μέχρι σήμερα. **(χάρτης No.15)**

Χάρτης No.15

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΟΛΥΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ Ή MULTIPLEX

Η ανέγερση κινηματογραφικών κτιρίων έχει πλέον σταματήσει. Την τελευταία δεκαετία η ίδρυση αιθουσών με κινηματογραφικό καθαρά ρόλο ταυτίστηκε με την ανέγερση πολυκινηματογράφων (multiplex) ή εμπορικών κέντρων, στα οποία συστεγάζονται. Ως ***«πολυκινηματογράφοι»*** ορίζονται όσοι έχουν από δύο αίθουσες και πάνω. Θα μπορούσε κανείς να πει πως η αρχή σ'αυτό το είδος έγινε με την διάσπαση των αιθουσών στη δεκαετία του '70. Τότε, όμως, γινόταν για οικονομικούς λόγους, αφού οι ιδιοκτήτες δεν μπορούσαν να συντηρήσουν και δεύτερο κτίριο.

Στη σημερινή εποχή, η ίδρυση των multiplex ακολουθεί την εμπορικότητα πλέον του θεάματος και τα διεθνή πρότυπα που επιτάσουν πολυκινηματογράφους σε όλες τις μητροπόλεις. Σε μία κοινωνία που η επίτευξη κέρδους είναι καθημερινός στόχος, δε θα μπορούσε να ξεφύγει ο τομέας της ψυχαγωγίας που αποτελεί πηγαία ανάγκη των πολιτών και βασική πηγή οικονομικών πόρων για τους επιχειρηματίες. Ειδικά για τα εμπορικά κέντρα, το να περιλαμβάνουν και κινηματογραφικές εγκαταστάσεις αποτελεί πλεονέκτημα και τα κάνει πιο θελκτικά στο καταναλωτικό κοινό, δίνοντας του τη δυνατότητα να συνδυάσει πολλές δραστηριότητες σε ένα μόλις κτίριο. Η χωροθέτησή τους ξεφεύγει απ'το ισόγειο κάποιας πολυκατοικίας όπου στεγάζονται οι πιο παλιοί, πλέον αποτελούν αυτόνομα ογκώδη κτίρια με μοντέρνα σχεδίαση. Εκτός από τις αίθουσες προβολής και τα αναψυκτήρια, κάποιοι πολυκινηματογράφοι περιλαμβάνουν εστιατόρια, εμπορικά καταστήματα και παιδότοπους, δικό τους χώρο στάθμευσης (επί πληρωμή) – γεγονός που κάνει πιο εύκολη τη μετάβαση και ο εξωτερικός τους χώρος διαμορφώνεται ανάλογα την εποχή.[37]

Άτυπα, θα μπορούσαν να διαχωριστούν σε δύο κατηγορίες. Γιατί πέρα από αυτούς που ανήκουν σε μεγάλες εταιρείες παραγωγής, τόσο εγχώριες όπως είναι

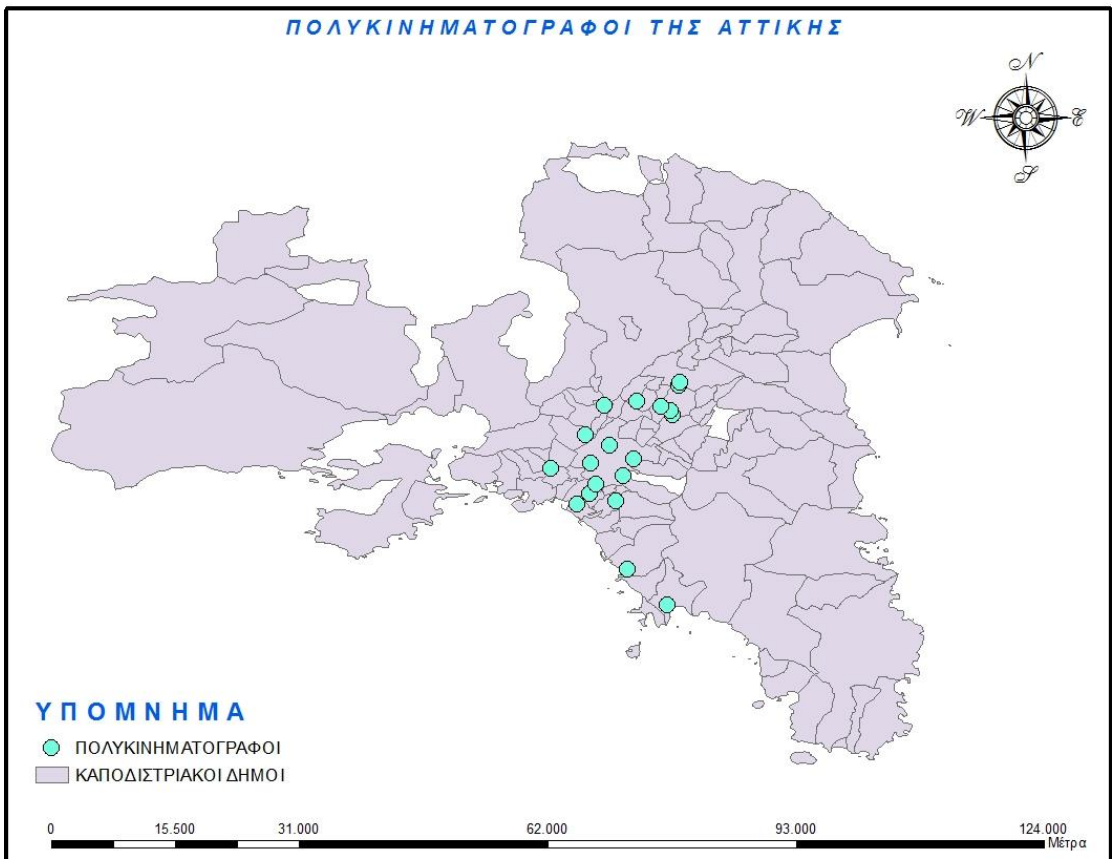
[37] Χαρακτηριστκό παράδειγμα αποτελούν οι VILLAGE PARK στου Ρέντη και ODEON COSMOPOLIS, οι οποίοι στον εξωτερικό τους χώρο έχουν παιδότοπους και τα Χριστούγεννα στήνουν παγοδρόμιο

η ALPHA ODEON και η STER CINEMAS, όσο και του εξωτερικού όπως είναι η VILLAGE ROADSHOW, υπάρχουν και αυτοί που αποτελούν τη συνέχεια παλαιότερων λαϊκών αιθουσών που ανακαινίστηκαν και εκσυγχρονίστηκαν. Πιο συγκεκριμένα, στους τελευταίους ανήκουν οι "Αελλώ" στην Πατησίων, "Αθήναιον" και "Δαναός" στους Αμπελόκηπους, "Cinepolis Αθήναιον" στη Γλυφάδα, "Βάρκιζα" στη Βάρη, "Λαϊς" στο κτίριο της Ταινιοθήκης της Ελλάδος στο Μεταξουργείο, "Νανά Cinemax" στη Δάφνη, "Σπόρτιγκ" στη Νέα Σμύρνη – ο οποίος είναι δημοτικός και "Τρία Αστέρια" στο Ηράκλειο. Από το 1997 και μετά, ξεκινάει και η δραστηριοποίηση των μεγάλων κινηματογραφικών συγκροτημάτων. Από τα πρώτα που άνοιξαν ήταν το "VILLAGE CENTER" στο Μαρούσι, το "CINE CITY" στο Περιστέρι και το "CINEMAX 1-2" και "CINEMAX 3" στην Κηφισιά. Το Village Center, ωστόσο, το 2007 έκλεισε καθώς δεν άντεξε τον ανταγωνισμό από το Village Mall που άνοιξε επίσης στο Μαρούσι (μέσα στο εμπορικό κέντρο The Mall). Ακολούθησαν τα "VILLAGE PARK" στου Ρέντη, "VILLAGE" στο Παγκράτι, "VILLAGE MALL" στο Μαρούσι, "STER" στο Ίλιον, "STER COOL Τύμβος" στον Μαραθώνα, "ODEON COSMOPOLIS" στο Μαρούσι, "ODEON STARCITY" στη Λεωφόρο Συγγρού, "ODEON" στη Γλυφάδα, "VILLAGE" στο Παλαιό Φάληρο και "VILLAGE ATHENS METRO" στον Άγιο Δημήτριο εντός του εμπορικού κέντρου Athens Metro Mall. Το τελευταίο αποτέλεσε και το τελευταίο κινηματογραφικό κτίριο που χτίστηκε. Οι αίθουσες τους κυμαίνονται από 2 έως και 20, που σημαίνει ότι ο θεατής έχει τη δυνατότητα να επιλέξει ανάμεσα από μία πληθώρα ταινιών. Οι αίθουσες των πολυκινηματογράφων είναι πανομοιότυπες, σχεδόν τυποποιημένες και εξοπλισμένες με μηχανήματα τελευταίας τεχνολογίας. Ελάχιστες είναι εκείνες που διαφοροποιούνται, χρησιμοποιώντας μεγαλύτερων διαστάσεων οθόνη ή κάποιου είδους τραπεζάκι ανάμεσα στα καθίσματα[38] και προβάλλοντας ταινίες 3D με τη χρήση ειδικών γυαλιών και μηχανών επεξεργασίας.

Η ανάπτυξη του είδους αυτού αποτέλεσε πλήγμα για τους μικρότερους κινηματογράφους από κτιριακής πλευράς, τόσο των χειμερινών συνοικιακών όσο και των θερινών, αφού οι πολυκινηματογράφοι στην πλειονότητά τους λειτουργούν όλο το χρόνο. Αντίθετα, για τον παράλληλο ρόλο του κινηματογράφου ως θέαμα και είδος ψυχαγωγίας, η δημιουργία των multiplex αποτέλεσε εφαλτήριο για να ευδοκιμήσει ξανά. Χάρη στις άνετες αίθουσες, στην προηγμένη τεχνολογία που χρησιμοποιούν

[38] Οι αίθουσες GOLD CLASS, CINEMA EUROPA και V MAX των Village Cinemas

στον ήχο και στην εικόνα, την μεγάλη γκάμα ταινιών και τις ποικίλες δραστηριότητες που προσφέρει ο χώρος – ο κόσμος πλέον επιζητά συνδυαστική έξοδο – κατάφερε να γίνει ξανά ανταγωνιστικός απέναντι στην τηλεόραση και το βίντεο και να κινητοποιήσει και το παθητικό κοινό που παρακολουθούσε ταινίες στον ιδιωτικό του χώρο.

Χάρτης No.16

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Παρατηρώντας τους χάρτες, σε όλες τις περιόδους, η συγκέντρωση των αιθουσών εξακολουθεί και είναι μεγαλύτερη στο κέντρο. Λογικό, αν σκεφτεί κανείς πως το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού κατοικεί εκεί από πάντα και πως η πρόσβαση πλέον είναι πολύ εύκολη ακόμα και απ'τις πιο απομακρυσμένες περιοχές, χάρη στα μέσα μεταφοράς . Παρ'όλα αυτά, οι αίθουσες έχουν εξαπλωθεί σε όλους τους δήμους, κέντρο και προάστια. Με την πάροδο των ετών, τα προάστια της Αθήνας αναπτύσσονται με ταχύ ρυθμό και μεγάλο μέρος των κατοίκων μεταφέρεται σ'αυτά. Αυτό, βέβαια, δε σημαίνει πως μειώνονται οι κάτοικοι του κέντρου, κάθε άλλο, ο αριθμός των κατοίκων ξεπερνάει κάποιες φορές τις δυνατότητες φιλοξενίας του δήμου. Αυξάνονται συνεχώς, ωστόσο, των υπόλοιπων. Ενδεικτικά, το ποσοστό του πληθυσμού που κατοικούσε στα προάστια της Αθήνας το 1971, από το 10% αυξήθηκε στο 30% μέχρι το 1991.[39]

Η διασπορά αυτή των κατοίκων, ήταν αναμενόμενο να φέρει την εξάπλωση των αιθουσών σχεδόν σε όλες τις περιοχές τις Αθήνας, προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες ψυχαγωγίες των δημοτών τους. Όσο εύκολη όμως, είναι η προσπελασιμότητα των αιθουσών στο κέντρο, έχει γίνει εξίσου εύκολη και η προσπελασιμότητα των υπόλοιπων περιοχών με την ανάπτυξη των συγκοινωνιακών δικτύων. Έτσι, δεν επισκέπτονται μόνο οι κάτοικοι των προαστίων τους κινηματογράφους του κέντρου – συμβαίνει και το αντίστροφο αφού στην πλειονότητα των δήμων υπάρχει τουλάχιστον μία αίθουσα. Παλαιότερα, η μεταφορά απ΄τη μία περιοχή στην άλλη, ήταν διαδικασία δύσκολη και χρονοβόρα με το αυτοκίνητο, τόσο λόγω της κίνησης και των ελλιπών οδικών υποδομών, όσο και τις δυσκολίας που συναντάται για στάθμευση. Με την ανάπτυξή των μέσων μαζικής μεταφοράς και την επέκτασή τους στην πλειονότητα των δήμων, η μετακίνηση έγινε πιο εύκολη και οι συνοικιακοί κινηματογράφοι αποκτούν μεγαλύτερη

[39] Μαλούτας, 2000

επισκεψιμότητα. Άλλωστε οι αίθουσες που επιβιώνουν είναι και εκείνες με εύκολη προσπελασιμότητα, για την οποία βασική πρϋπόθεση είναι η επαρκής δημοτική συγκοινωνία.

Ένα άλλο στοιχείο που προκύπτει από τους χάρτες, είναι πως οι θερινές αίθουσες είναι πάντα περισσότερες από τις χειμερινές. Ήδη από τα πρώτα χρόνια του κινηματογράφου, οι υπαίθριοι ήταν περισσότεροι και πιο διαδεδομένοι. Το κόστος κατασκευής τους και συντήρησής τους είναι χαμηλότερο απ' ότι μίας κλειστής αίθουσας, όσον αφορά το κομμάτι του ιδιοκτήτη. Κάποιες φορές δε χρειαζόταν να χτιστούν νέα κτίρια για να στεγαστούν, τοποθετούνταν απλώς λευκά πανιά και το θέαμα ξεκινούσε. Στην αρχή τους και οι χειμερινοί λειτουργούσαν μ'αυτό τον τρόπο, καθώς στεγάζονταν μέσα σε ήδη υπάρχοντα κτίρια. Ακόμη και αισθητικά, είναι πιο κοντά στη φιλοσοφία μας, είτε βρίσκονται σε κάποια αστική συνοικία, είτε σε κάποια παραθαλάσσια. Σε περιοχές με θάλασσα, άλλωστε, συναντάται πιο δύσκολα χειμερινή αίθουσα.

Από την άλλη, αριθμητική μείωση επήλθε και στις θερινές αίθουσες. Τα παλαιότερα χρόνια, η θερινή αίθουσα εξέφραζε τη λειτουργία της γειτονιάς, ήταν το σημείο αναφοράς της, γι' αυτό και στήνονταν σε πλατείες ή κοντά σε αυτές. Πέρα απ' τον συνηθισμένο ρόλο της ως τόπο προβολής των ταινιών, είχε και κοινωνικό χαρακτήρα και αποτελούσε χώρο συνάθροισης και κοινωνικοποίησης του κοινού. Με την πάροδο των χρόνων όμως, και με τις κοινωνικές αλλαγές που έχουν επέλθει, άλλαξε μαζί και αυτή η λειτουργία. Σιγά σιγά οι παραδοσιακές συνοικίες χάνονται και υποκίπτουν σε εμπορικούς σκοπούς. Συνεπώς και ο κινηματογράφος – όχι στο σύνολό του – έχει περάσει σε περίοδο εμπορευματοποίησης.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού του φαινομένου αποτελούν οι πολυκινηματογράφοι που έχουν αναπτυχθεί στον 21^{ο} αιώνα. Με πελώρια κτίρια, μοντέρνας ή τερατώδους αισθητικής κάποιες φορές, έχουν αρχίσει να αντικαθιστούν τις παλιές συνηθισμένες αίθουσες και κερδίζουν συνεχώς όλο και περισσότερους θαμώνες. Η αρχιτεκτονική των κινηματογραφικών κτιρίων από πάντα ακολουθούσε τις τάσεις της κάθε εποχής. Ήταν λογικό, λοιπόν, η εξωτερική όψη των νέων αιθουσών να αλλάξει με την πάροδο των ετών. Χάρη στο μεγάλο όγκο τους, αποτελούν σημείο αναφοράς για την περιοχή στην οποία χτίζονται, καθώς γίνονται αντιληπτές από μακρινή απόσταση. Συνεχίζουν, όμως, να υπάρχουν και οι αίθουσες

εκείνες της παλιάς αισθητικής και αρχιτεκτονικής, που προηγούνταν των σύγχρονων και αναγκαστικά για οικονομικούς λόγους, χώρισαν την αίθουσά τους σε μικρότερες και ανήκουν πλέον στο είδος των multiplex. Σ' αυτές η διαφοροποίηση συντελείται στο εσωτερικό τους. Τα μηχανήματα ήχου και εικόνας συνεχώς εκσυγχρονίζονται ακολουθώντας την πρόοδο της τεχνολογίας και προσαρμόζονται στις νέες προδιαγραφές.

Έχοντας μεικτό ρόλο, οι multiplex αίθουσες λειτουργούν όλο το χρόνο και αποτελούν διαρκώς έναν ανταγωνιστή των μικρότερων αιθουσών. Από την άλλη, υπάρχουν αρκετά πλεονεκτήματα σ' αυτό το είδος. Προσφέρουν ποικιλία θεάματος και δραστηριοτήτων. Η πλειονότητα δεν αποτελείται μόνο από την αίθουσα προβολής. Για τους πολυκινηματογράφους που στεγάζονται σε εμπορικά κέντρα, δίνουν τη δυνατότητα στο θεατή να συνδυάσει ψυχαγωγία μαζί με άλλες δουλειές σε έναν ενιαίο χώρο, χωρίς να χρειαστεί πολλαπλή μετακίνηση. Τέλος, χτίστηκαν σε σημεία που η πρόσβαση είναι εύκολη με όποιο μέσο και αν επιλεγεί. Βρίσκονται δίπλα σε στάση κάποιου μέσου σταθερής τροχιάς και έχουν δικό τους χώρο στάθμευσης για όσουν επιθυμούν να μετακινηθούν με αυτοκίνητο. Από το 2000 και μετά, έχει καθιερωθεί ως επιλογή των θεατών, οδηγώντας σε μαζική αναστολή λειτουργίας πολλών αιθουσών.

Ο κινηματογράφος, αποτελώντας είδος ψυχαγωγίας που απευθύνεται σε κάθε είδος θεατή και σε κάθε είδος κοινωνικής ομάδας, προσαρμόζεται στα δεδομένα της εκάστοτε εποχής, εξελλίσεται ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε κοινωνίας και ακολουθεί τα κοινωνικά και οικονομικά πρότυπα της. Η εξέλιξη της τεχνολογίας αποτελεί ταυτόχρονα σύμμαχο και εχθρό του κινηματογράφου. Εκσυγχρονίζοντας τόσο τα μηχανήματα παραγωγής και προβολής, όσο και τις αίθουσες, γίνεται όλο και πιο συναρπαστικός ως μέσο ψυχαγωγίας και οι χώροι του αποτελούν ισχυρό κίνητρο ώστε να βγει ο θεατής. Ζώντας όμως και στην εποχή της τεχνολογίας, με το να γίνονται όλα διαδικτυακά αδρανεί το κοινό και μένει μακριά απ΄τις κινηματογραφικές αίθουσες. Πλέον, είναι εκτεταμένη η χρήση του υπολογιστή, ο οποίος δίνει τη δυνατοτήτα θέασης των ταινιών χωρίς μετακίνηση και περαιτέρω έξοδα.

Ακόμα και σήμερα, ο κινηματογράφος δεν έχει χάσει το κύρος του και ας έχει υποστεί ριζικές αλλαγές και ζημιές. Συνεχώς παρουσιάζονται νέες δράσεις για

την ενίσχυση του θεάματος και την προσέλκυση μεγαλύτερου κοινού και τελικά καταφέρνουν τον σκοπό τους.[40] Μπορεί οι αίθουσες με αμιγώς κινηματογραφικό ρόλο να είναι ελάχιστες συγκριτικά με τα προηγούμενα χρόνια, το κινηματογραφικό όμως θέαμα δεν έχει εξαφανιστεί. Έχει απλώς μεταφερθεί σε εναλλακτικούς χώρους προβολής. Είτε αυτοί θα είναι μπαρ που ταυτόχρονα προβάλουν μίνι ταινίες και βίντεο από φορητούς προτζέκτορες, είτε θα είναι πολυχώροι στους οποίους λαμβάνουν χώρα ποικίλα δρώμενα.[41]

Και αν το καλοσκεφτεί κιόλας κανείς, κάπως έτσι έκανε και τα πρώτα του δειλά βήματα ο κινηματογράφος. Με προβολές σε κινητές οθόνες. Από ανθρώπους με ανήσυχο πνεύμα, προσωπικές αναζητήσεις και θέληση για εξέλιξη.

[40] Στα μέσα της δεκαετίας του ’80 δημιουργείται το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου (ΕΚΚ) και ιδρύει την HELLAS FILM A.E. με σκοπό να διανείμει την ελληνική παραγωγή ταινιών που δεν βρίσκουν πρόσβαση στις υπάρχουσες εταιρείες διανομής. (Γασπαρινάτος, Ιωαννίδης, Τσακίρης, 2000) Επίσης το 1960 στα πλαίσια της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης, εγκαινιάζεται η «Εβδομάδα Ελληνικού Κινηματογράφου» (το 1966 μετονομάστηκε σε «Φεστιβάλ Ελληνκού Κινηματογράφου») και αποτέλεσε διεθνή διαγωνισμό. Συνιστά κορυφαίο φεστιβάλ για την 7η τέχνη και τον πολιτισμό μας. Παρουσιάζει τη ετήσια ελληνική κινηματογραφική παραγωγή και δίνει τη δυνατότητα σε ξένους νεοεμφανιζόμενους κινηματογραφιστές να εκθέσουν τις δημιουργίες τους. (http://www.filmfestival.gr/) Ένα ακόμη σημαντικό γεγονός του πολιτισμού μας είναι το ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΝΥΧΤΕΣ ΠΡΕΜΙΕΡΑΣ, το οποίο ξεκίνησε το 1995 και δίνει την ευκαιρία στο κοινό να γνωρίσει τον ανεξάρτητο κινηματογράφο – αμερικάνικο, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο – που σκοπός του δεν είναι το κέρδος αλλά η διάδοση του ποιοτικού κινηματογράφου. (http://www.aiff.gr/)

[41] Χαρακτηριστικά παραδείγματα οι πολυχώροι «**Αθηναϊς**» στον Κεραμεικό και «**metamatic:taf**» στο Μοναστηράκι που φιλοξενούν ποικίλες εκδηλώσεις για τον πολιτισμό

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΟ REX

Το κινηματοθέατρο Rex το 1937

Πηγή: http://bill-files.blogspot.gr/2014/01/8.html

Η ιστορία του κινηματοθεάτρου Rex ξεκινάει στην προπολεμική εποχή. Πρωτοάνοιξε το 1910 στην πλατεία Ομονοίας και λειτουργούσε ως θέατρο με το όνομα "ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ". Το 1935 ανατέθηκε στους αρχιτέκτονες Βασίλη Κασσάνδρα και Λεωνίδα Μπόνη η ανέγερση του *«Σικιαρίδειου Μεγάρου Θεαμάτων»,* όπως ήταν η επίσημη ονομασία του. Έτσι, το 1937 εμφανίζεται ο πρώτος "ουρανοξύστης" της Αθήνας και ονομάζεται "REX". Ο χαρακτηρισμός αυτός δεν οφειλόταν τόσο στο ύψος του κτιρίου[42], όσο στη μορφή που είχε η πρόσοψή του, καθώς παρέπεμπε στην αμερικάνικη νοοτροπία και αισθητική της εποχής εκείνης και θύμιζε τους ουρανοξύστες της Νέας Υόρκης. Το μέγαρο χτίστηκε με οπλισμένο σκυρόδεμα και ειδικά υλικά που βοηθούσαν στην απομόνωση του ήχου από τους υπόλοιπους χώρους. Στο εσωτερικό του, ακολουθώντας τα γαλλικά πρότυπα των επάλληλων αιθουσών, περιλαμβάνει τρεις σκηνές, οι οποίες μοιράζονται σε ξεχωριστά επίπεδα και η καθεμία προορίζεται για διαφορετικό είδος θεάματος:

- Η πρώτη αίθουσα χτίζεται στο υπόγειο και ενώ προοριζόταν αρχικά για καμπαρέ και συνεστιάσεις, διαμορφώθηκε σε κινηματογράφο "επίκαιρων" και κινουμένων σχεδίων (CINEAK). Η χωρικότητά του ήταν 528 θέσεις.
- Στο ισόγειο δημιουργήθηκε η αίθουσα του χειμερινού κινηματογράφου, η οποία και ονομάστηκε "REX". Είχε πλατεία 803 θέσεων, περιμετρικό εξώστη 321 θέσεων με 9 θεωρεία και αμφιθεατρικό υπερώο 448 θέσεων.
- Τέλος, πάνω απ'τον κινηματογράφο, δημιουργείται η αίθουσα του θεάτρου με το όνομα "ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ", με σκοπό να φιλοξενήσει το θίασο της Μαρίκας Κοτοπούλη. Είχε πλατεία 626 θέσεων, περιμετρικό αμφιθεατρικό εξώστη 222 θέσεων με 15 θεωρεία και αμφιθεατρικό υπερώο 276 θέσεων.

Όλες οι αίθουσες ήταν εξοπλισμένες με μηχανήματα τελευταίας τεχνολογίας, με πλήρες σύστημα κλιματισμού και εξαερισμού και διαμορφωμένες κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα, με έντονα στοιχεία art deco και εξαιρετική ακουστική. Παρ΄όλο που ήταν κλειστός χώρος, η λειτουργία του συνεχιζόταν και στη θερινή περίοδο.

Τα εγκαίνια της σκηνής Rex έλαβαν χώρα στις 23 Ιανουαρίου 1937, με την προβολή της ταινίας "Μπαλλάντα" με τον τενόρο Jan Kiepura και δύο μήνες αργότερα, στις 10 Μαρτίου 1937 πραγματοποιούνται τα εγκαίνια του Cineak , όπου προβλήθηκε κινηματογραφικό ρεπορτάζ στην Αφρική, έγχρωμα Μίκυ Μάους και

[42] Έχει ύψος 34 μέτρα

επίκαιρα νέα από όλο τον κόσμο. Υπήρξε το πρώτο συστηματικά οργανωμένο κέντρο θεαμάτων της Αθήνας και όπως ήταν αναμενόμενο με την πολυτέλειά του, δεν άφησε κανέναν ασυγκίνητο. Στα χρόνια της Κατοχής κατάφερε να μείνει εν λειτουργία και μετά τη λήξη της αποτέλεσε στοιχείο ανανέωσης για την Αθηναϊκή κοινωνία.

Το 1982 ξέσπασε στο κτίριο φωτιά και προκάλεσε σοβαρές ζημιές, καταστρέφοντας τη σκηνή του θεάτρου και αναστέλλοντας τη λειτουργία του κινηματοθεάτρου. Το 1983 με διάταγμα του Αντώνη Τρίτση κηρύσσεται διατηρητέο και το 1987 περνάει στην κυριότητα του δημοσίου και του Υπουργείου Πολιτισμού. Ανακαινισμένο πλέον, από το 1993 μέχρι και σήμερα επαναλειτουργεί ως θέατρο, με την ονομασία "ΘΕΑΤΡΟ REX – Σκηνή Μαρίκα Κοτοπούλη" αποτελώντας σκηνή του Εθνικού Θεάτρου. Η αίθουσα του, παραμένοντας εντυπωσιακή, αποτελείται από την πλατεία, τον περιμετρικό εξώστη με 15 θεωρεία καθώς και αμφιθεατρικό υπερώο. Η σκηνή του έχει πλάτος 18,9 μέτρα, βάθος 12,85 μέτρα και ύψος 17 μέτρα με κυκλικό περιστρεφόμενο τμήμα και υποσκήνιο 3μέτρα. Στο κτίριο συστεγάζεται και μία δεύτερη μικρότερη αίθουσα θεάτρου με την ονομασία "ΜΙΚΡΟ REX - Σκηνή Κατίνα Παξινού".

Σημερινή άποψη του Rex

Πηγή : http://www.naftemporiki.gr/story/915691/mataionontai-oles-oi-parastaseis-sto-theatro-reks

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΙΘΟΥΣΩΝ

Η διαδικασία της χαρτογράφησης υλοποιήθηκε σε δύο στάδια.

Το πρώτο στάδιο αφορά στη συλλογή των πληροφοριών που προσδιορίζουν τη θέση των κινηματογραφικών αιθουσών και οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία μίας βάσης δεδομένων πάνω στην οποία θα στηριχτούν οι χάρτες. Οι συγκεκριμένες πληροφορίες προήλθαν από τρεις κυρίως πηγές, το αρχείο της εφημερίδας "ΤΟ ΒΗΜΑ" – από ένα χειμερινό και ένα θερινό μήνα για κάθε έτος, το περιοδικό "ΑΘΗΝΟΡΑΜΑ" και στην πλειονότητά τους απ' την ιστοσελίδα *http://cineanamnisi.blogspot.gr/* στην οποία είναι καταχωρημένοι οι κινηματογράφοι με σημειώσεις για την διεύθυνση, τα έτη λειτουργίας, το είδος (θερινοί, χειμερινοί και μεικτοί) και όπου είναι εφικτό τον ιδιοκτήτη του οικήματος και την χρήση του μετά την διακοπή της κινηματογραφικής λειτουργίας καθώς και φωτογραφίες.

Υπήρξαν όμως κάποιες ελλείψεις στην καταγραφή των αιθουσών:

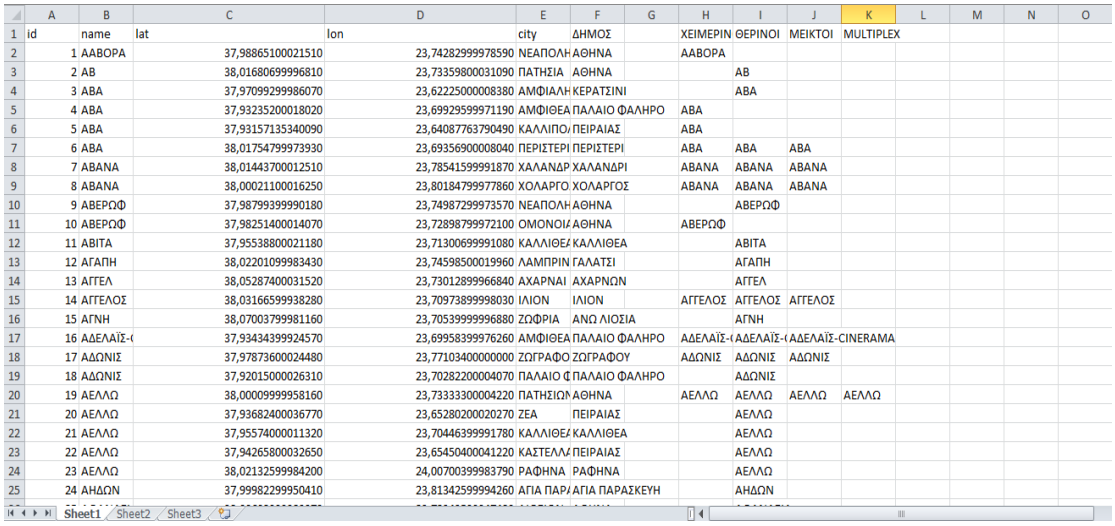
- Οι αίθουσες για τις οποίες δεν υπάρχει καμία αναφορά σε διεύθυνση ή στην ευρύτερη γεωγραφική τους θέση, δεν συμπεριελήφθηκαν στη βάση δεδομένων.
- Οι αίθουσες στις οποίες αναφέρεται μόνο η οδός, χωρίς αριθμό και κάποιο άλλο στοιχείο της περιοχής, όπως πλατεία ή κάποιο άλλο οίκημα κοντά στον κινηματογράφο στο οποίο ήταν εφικτό να βρεθεί η ακριβής διεύθυνσή του, καταχωρήθηκαν κανονικά.
- Οι αίθουσες στις οποίες δεν υπάρχει αναφορά σε συγκεκριμένα έτη λειτουργίας ή σε συγκεκριμένη δεκαετία δε συμπεριελήφθηκαν.
- Οι αίθουσες για τις οποίες αναφέρεται μόνο η δεκαετία λειτουργίας και όχι συγκεκριμένο έτος, καταχωρήθηκαν στο πρώτο έτος της κάθε δεκαετίας. Όπου υπάρχει αναφορά ως μέσα δεκαετίας, καταχωρήθηκαν στο πέμπτο έτος κάθε δεκαετίας και τα τέλη δεκαετίας στο τελευταίο έτος.

Οι παραπάνω αίθουσες με αόριστες αναφορές είναι μικρές σε αριθμό και συνεπώς δεν επηρέασαν στο τελικό αποτέλεσμα.

Τελευταίες ιδιαιτερότητες των πληροφοριών είναι οι εξής:

- η μετονομασία των κινηματογράφων οι οποίοι παραμένουν στην ίδια διεύθυνση. Στην προκειμένη περίπτωση είναι καταχωρημένοι μία φορά με την τελική ονομασία.
- Η αλλαγή διεύθυνσης τους με το ήδη υπάρχον όνομα. Σ'αυτήν την περίπτωση είναι καταχωρημένοι μία φορά με την τελική διεύθυνση καθώς δεν υπήρξε αυξομοίωση του πλήθους των αιθουσών, παρά μόνο η μεταφορά τους.
- Η μεταφορά του κινηματογράφου σε άλλη διεύθυνση και με νέο όνομα και σ'αυτή την περίπτωση είναι καταχωρημένες και οι δύο ονομασίες, καθώς υπήρξε διαφοροποίηση στην χρονολογία.

Αφού συλλέχθηκαν οι διευθύνσεις των κινηματογράφων, υλοποιήθηκε ο χωρικός εντοπισμός τους στην εφαρμογή Google Earth. Έτσι, κατέστη δυνατή η εμφάνιση των ακριβών συντεταγμένων της κάθε αίθουσας και κατ'επέκταση η χειροκίνητη αποθήκευση τους σε υπολογιστικό φύλλο Excel και ο προσδιορισμός του είδους της κάθε αίθουσας. **(εικόνα 1)** Στο φύλλο Excel αποθηκεύτηκαν επίσης και οι χρονολογίες λειτουργίας, δημιουργώντας έτσι μία αντιστοιχία ανάμεσα σε κάθε αίθουσα και κάθε έτος από το 1950 μέχρι σήμερα. **(εικόνα 2)**

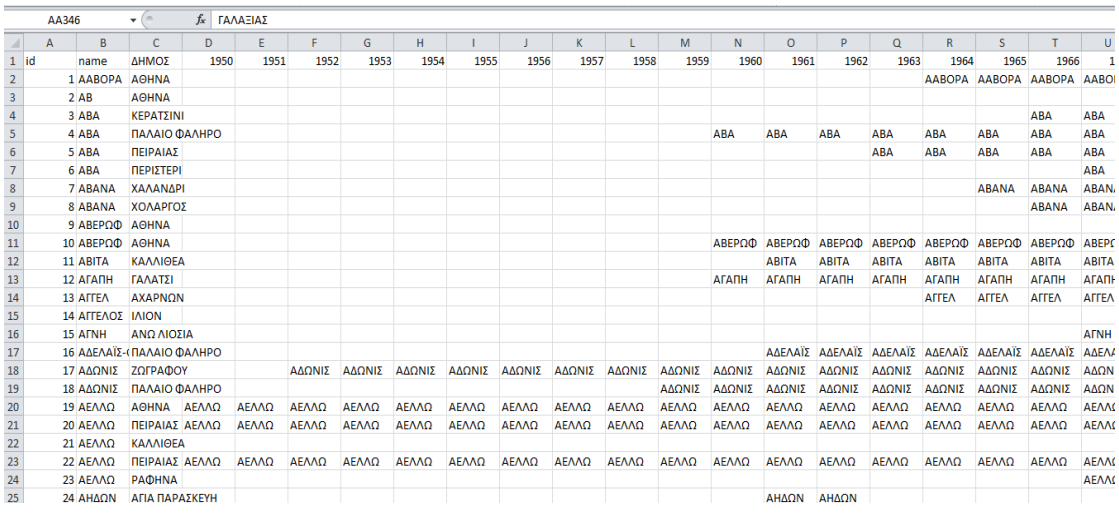

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1	id	name	lat	lon	city	ΔΗΜΟΣ		ΧΕΙΜΕΡΙΝ	ΘΕΡΙΝΟΙ	ΜΕΙΚΤΟΙ	MULTIPLEX				
2	1	ΑΑΒΟΡΑ	37,98865100021510	23,74282999978590	ΝΕΑΠΟΛΗ	ΑΘΗΝΑ		ΑΑΒΟΡΑ							
3	2	ΑΒ	38,01680699996810	23,73359800031090	ΠΑΤΗΣΙΑ	ΑΘΗΝΑ			ΑΒ						
4	3	ΑΒΑ	37,97099299986070	23,62225000008380	ΑΜΦΙΑΛΗ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙ			ΑΒΑ						
5	4	ΑΒΑ	37,93235200018020	23,69925599971190	ΑΜΦΙΘΕΑ	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ		ΑΒΑ							
6	5	ΑΒΑ	37,93157135340090	23,64087763790490	ΚΑΛΛΙΠΟ/	ΠΕΙΡΑΙΑΣ		ΑΒΑ							
7	6	ΑΒΑ	38,01754799973930	23,69356900008040	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ		ΑΒΑ	ΑΒΑ	ΑΒΑ					
8	7	ΑΒΑΝΑ	38,01443700012510	23,78541599991870	ΧΑΛΑΝΔΡ	ΧΑΛΑΝΔΡΙ		ΑΒΑΝΑ	ΑΒΑΝΑ	ΑΒΑΝΑ					
9	8	ΑΒΑΝΑ	38,00021100016250	23,80184799977860	ΧΟΛΑΡΓΟ	ΧΟΛΑΡΓΟΣ		ΑΒΑΝΑ	ΑΒΑΝΑ	ΑΒΑΝΑ					
10	9	ΑΒΕΡΩΦ	37,98799399990180	23,74987299973570	ΝΕΑΠΟΛΗ	ΑΘΗΝΑ			ΑΒΕΡΩΦ						
11	10	ΑΒΕΡΩΦ	37,98251400014070	23,72898799972100	ΟΜΟΝΟΙΑ	ΑΘΗΝΑ		ΑΒΕΡΩΦ							
12	11	ΑΒΙΤΑ	37,95538800021180	23,71300699991080	ΚΑΛΛΙΘΕΑ	ΚΑΛΛΙΘΕΑ			ΑΒΙΤΑ						
13	12	ΑΓΑΠΗ	38,02201099983430	23,74598500019960	ΛΑΜΠΡΙΝΗ	ΓΑΛΑΤΣΙ			ΑΓΑΠΗ						
14	13	ΑΓΓΕΛ	38,05287400031520	23,73012899966840	ΑΧΑΡΝΑΙ	ΑΧΑΡΝΩΝ			ΑΓΓΕΛ						
15	14	ΑΓΓΕΛΟΣ	38,03166599938280	23,70973899998030	ΙΛΙΟΝ	ΙΛΙΟΝ		ΑΓΓΕΛΟΣ	ΑΓΓΕΛΟΣ	ΑΓΓΕΛΟΣ					
16	15	ΑΓΝΗ	38,07003799981160	23,70539999996880	ΖΩΦΡΙΑ	ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ			ΑΓΝΗ						
17	16	ΑΔΕΛΑΪΣ-(	37,93434399924570	23,69958399976260	ΑΜΦΙΘΕΑ	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ		ΑΔΕΛΑΪΣ-(	ΑΔΕΛΑΪΣ-(	ΑΔΕΛΑΪΣ-	CINERAMA				
18	17	ΑΔΩΝΙΣ	37,97873600024480	23,77103400000000	ΖΩΓΡΑΦΟ	ΖΩΓΡΑΦΟΥ		ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ					
19	18	ΑΔΩΝΙΣ	37,92015000026310	23,70282200004070	ΠΑΛΑΙΟ Φ	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ			ΑΔΩΝΙΣ						
20	19	ΑΕΛΛΩ	38,00009999958160	23,73333300004220	ΠΑΤΗΣΙΩΝ	ΑΘΗΝΑ		ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ				
21	20	ΑΕΛΛΩ	37,93682400036770	23,65280200020270	ΖΕΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ			ΑΕΛΛΩ						
22	21	ΑΕΛΛΩ	37,9557400011320	23,70446399991780	ΚΑΛΛΙΘΕΑ	ΚΑΛΛΙΘΕΑ			ΑΕΛΛΩ						
23	22	ΑΕΛΛΩ	37,94265800032650	23,65450400041220	ΚΑΣΤΕΛΛΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ			ΑΕΛΛΩ						
24	23	ΑΕΛΛΩ	38,02132599984200	24,00700399983790	ΡΑΦΗΝΑ	ΡΑΦΗΝΑ			ΑΕΛΛΩ						
25	24	ΑΗΔΩΝ	37,99982299950410	23,81342599994260	ΑΓΙΑ ΠΑΡΑ	ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ			ΑΗΔΩΝ						

Sheet1 Sheet2 Sheet3

Εικόνα 1

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

AA346 ΓΑΛΑΞΙΑΣ

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U
1	id	name	ΔΗΜΟΣ	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1
2	1	ΑΑΒΟΡΑ	ΑΘΗΝΑ															ΑΑΒΟΡΑ	ΑΑΒΟΡΑ	ΑΑΒΟΡΑ	ΑΑΒΟ
3	2	ΑΒ	ΑΘΗΝΑ																		
4	3	ΑΒΑ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙ																	ΑΒΑ	ΑΒΑ
5	4	ΑΒΑ	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ											ΑΒΑ	ΑΒΑ	ΑΒΑ	ΑΒΑ	ΑΒΑ	ΑΒΑ	ΑΒΑ	ΑΒΑ
6	5	ΑΒΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ														ΑΒΑ	ΑΒΑ	ΑΒΑ	ΑΒΑ	ΑΒΑ
7	6	ΑΒΑ	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ																		ΑΒΑ
8	7	ΑΒΑΝΑ	ΧΑΛΑΝΔΡΙ																ΑΒΑΝΑ	ΑΒΑΝΑ	ΑΒΑΝ
9	8	ΑΒΑΝΑ	ΧΟΛΑΡΓΟΣ																	ΑΒΑΝΑ	ΑΒΑΝ
10	9	ΑΒΕΡΩΦ	ΑΘΗΝΑ																		
11	10	ΑΒΕΡΩΦ	ΑΘΗΝΑ											ΑΒΕΡΩΦ	ΑΒΕΡΩΦ	ΑΒΕΡΩΦ	ΑΒΕΡΩΦ	ΑΒΕΡΩΦ	ΑΒΕΡΩΦ	ΑΒΕΡΩΦ	ΑΒΕΡ
12	11	ΑΒΙΤΑ	ΚΑΛΛΙΘΕΑ												ΑΒΙΤΑ	ΑΒΙΤΑ	ΑΒΙΤΑ	ΑΒΙΤΑ	ΑΒΙΤΑ	ΑΒΙΤΑ	ΑΒΙΤΑ
13	12	ΑΓΑΠΗ	ΓΑΛΑΤΣΙ											ΑΓΑΠΗ	ΑΓΑΠΗ	ΑΓΑΠΗ	ΑΓΑΠΗ	ΑΓΑΠΗ	ΑΓΑΠΗ	ΑΓΑΠΗ	ΑΓΑΠ
14	13	ΑΓΓΕΛ	ΑΧΑΡΝΩΝ															ΑΓΓΕΛ	ΑΓΓΕΛ	ΑΓΓΕΛ	ΑΓΓΕΛ
15	14	ΑΓΓΕΛΟΣ	ΙΛΙΟΝ																		
16	15	ΑΓΝΗ	ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ																		ΑΓΝΗ
17	16	ΑΔΕΛΑΪΣ-(	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ												ΑΔΕΛΑΪΣ	ΑΔΕΛΑΪΣ	ΑΔΕΛΑΪΣ	ΑΔΕΛΑΪΣ	ΑΔΕΛΑΪΣ	ΑΔΕΛΑΪΣ	ΑΔΕΛΑ
18	17	ΑΔΩΝΙΣ	ΖΩΓΡΑΦΟΥ			ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝ
19	18	ΑΔΩΝΙΣ	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ										ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝ
20	19	ΑΕΛΛΩ	ΑΘΗΝΑ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛ
21	20	ΑΕΛΛΩ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛ
22	21	ΑΕΛΛΩ	ΚΑΛΛΙΘΕΑ																		
23	22	ΑΕΛΛΩ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛ
24	23	ΑΕΛΛΩ	ΡΑΦΗΝΑ																		ΑΕΛΛ
25	24	ΑΗΔΩΝ	ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ												ΑΗΔΩΝ	ΑΗΔΩΝ					

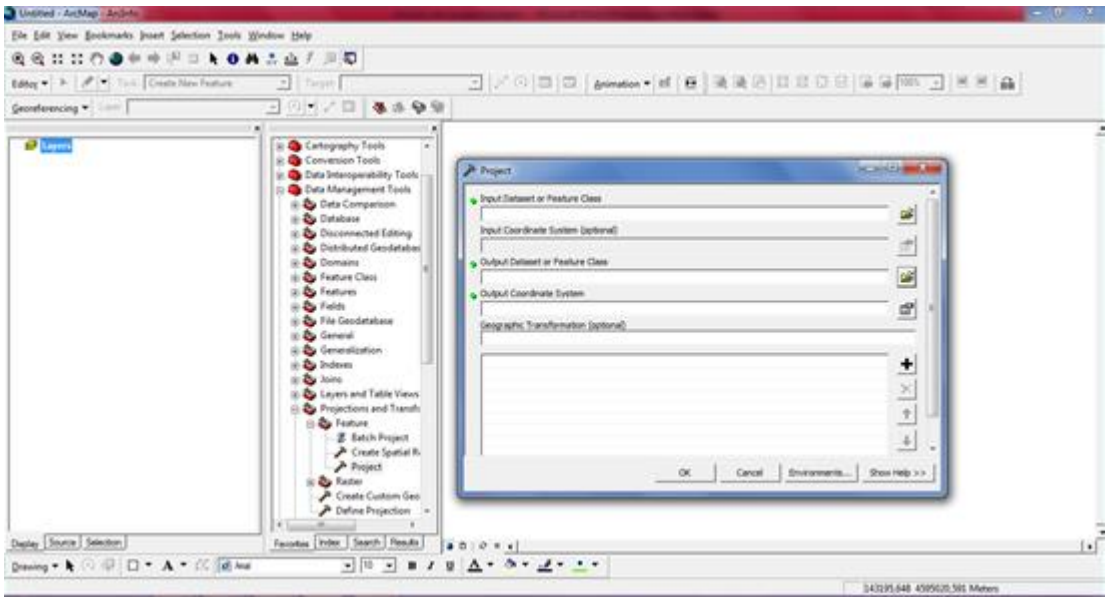
Εικόνα 2

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Το δεύτερο στάδιο, αφορά στην εισαγωγή της εν λόγω βάσης δεδομένων σε ένα Γεωγραφικό Πληροφοριακό Σύστημα, στο οποίο θα μπορέσουμε να επεξεργαστούμε τα δεδομένα και να παράγουμε τους χάρτες. Στην συγκεκριμένη εργασία το σύστημα που χρησιμοποιήθηκε είναι το Arc Map, εργαλείο κατάλληλο για δημιουργία χαρτών. Αρχικά, έπρεπε να βρεθεί το υπόβαθρο πάνω στο οποίο θα

απεικονιστούν οι κινηματογράφοι, δηλαδή οι καποδιστριακοί δήμοι της Αθήνας. Το συγκεκριμένο αρχείο προσφέρεται δωρεάν ηλεκτρονικά από την ιστοσελίδα Δημόσια, Ανοιχτά Δεδομένα (http://geodata.gov.gr/). Υπήρξαν, όμως, κάποιες τεχνικές δυσκολίες στην επεξεργασία του. Το υπόβαθρο από τα Δημόσια, Ανοιχτά Δεδομένα είναι κατασκευασμένο στο Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς συντεταγμένων 1987 (ΕΓΣΑ 87 – GGRS87) ενώ, οι συντεταγμένες των αιθουσών που συλλέχθηκαν στο προηγούμενο στάδιο είναι στο Παγκόσμιο Σύστημα Γεωαναφοράς (ή WGS84). Συνεπώς έπρεπε να γίνει μετατροπή του χαρτογραφικού υπόβαθρου από το ένα σύστημα συντεταγμένων στο άλλο. Η συγκεκριμένη διαδικασία υλοποιήθηκε μέσω του Arc Map ως εξής:

Από το εργαλείο Arc Toolbox → Data Management Tools → Projections and Transformations → Feature και πατάμε διπλό κλικ στην επιλογή Project. Εμφανίζεται το παράθυρο στο οποίο θα πραγματοποιηθεί η μετατροπή. **(εικόνα 3)**

Εικόνα 3

Πηγή : Ιδία Επεξαργασία

- **Input Dataset or Feature Class**: διαλέγουμε το αρχείο με τους καποδιστριακούς δήμους από τα Δημόσια, Ανοιχτά Δεδομένα. Αυτόματα συμπληρώνεται το δεύτερο πεδίο.

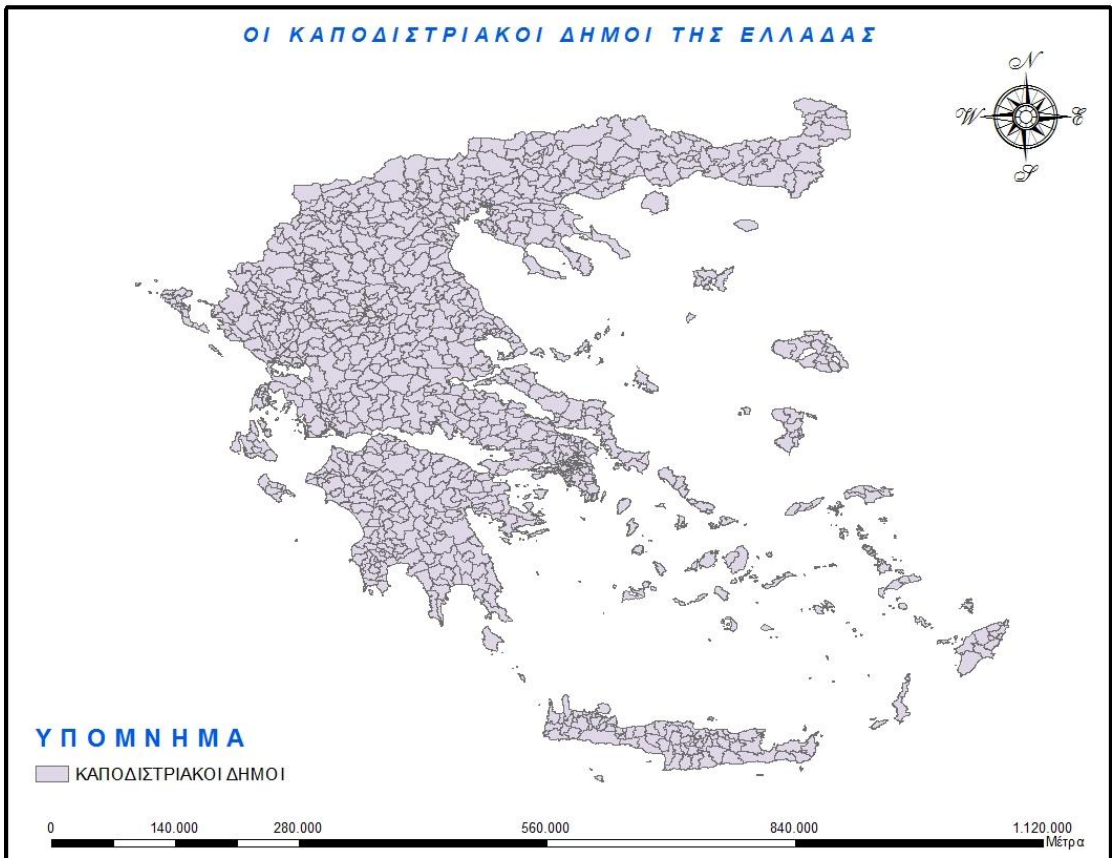
- **Output Dataset or Feature Class:** προσδιορίζεται το όνομα και ο φάκελος όπου θα αποθηκευτεί το νέο αρχείο.

Στο επόμενο πεδίο (Output Coordinate System), επιλέγουμε το σύστημα συντεταγμένων στο οποίο θέλουμε να είναι το νέο αρχείο και εν συνεχεία , στο τελευταίο πεδίο, επιλέγεται αυτόματα από μία λίστα, η μετατροπή των συστημάτων (GGRS 1987 to WGS 1984):

Select → Geographic Coordinate Systems → World → WGS 1984.prj → Add

και πατάμε Apply και ok.

Με την ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας, εμφανίζεται ο χάρτης της Ελλάδας χωρισμένος στους εκάστοτε δήμους. **(χάρτης No.17)**

Χάρτης No.17

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Ουσιαστικά ο χάρτης αυτός αποτελεί το θεματικό επίπεδο πάνω στο οποίο θα γίνει η επεξεργασία των πληροφοριών και η παραγωγή των χαρτών. Από εδώ και στο εξής το κάθε θεματικό επίπεδο προς επεξεργασία θα αναφέρεται ως layer. Επειδή όμως η μελέτη περιορίζεται στο νομό Αττικής, θα πρέπει να απομονωθεί ο συγκεκριμενος νομός. Αυτό θα υλοποιηθεί με την λειτουργία Clip. Πρώτα επιλέγω απ΄το Attribute table χειροκίνητα όλους τους δήμους που απαρτίζουν το νομό Αττικής (δεξί κλικ στο Layer στο οποίο δουλεύουμε και επιλέγουμε το Attribute Table **(εικόνα 4)**).

Attributes of _join_excel

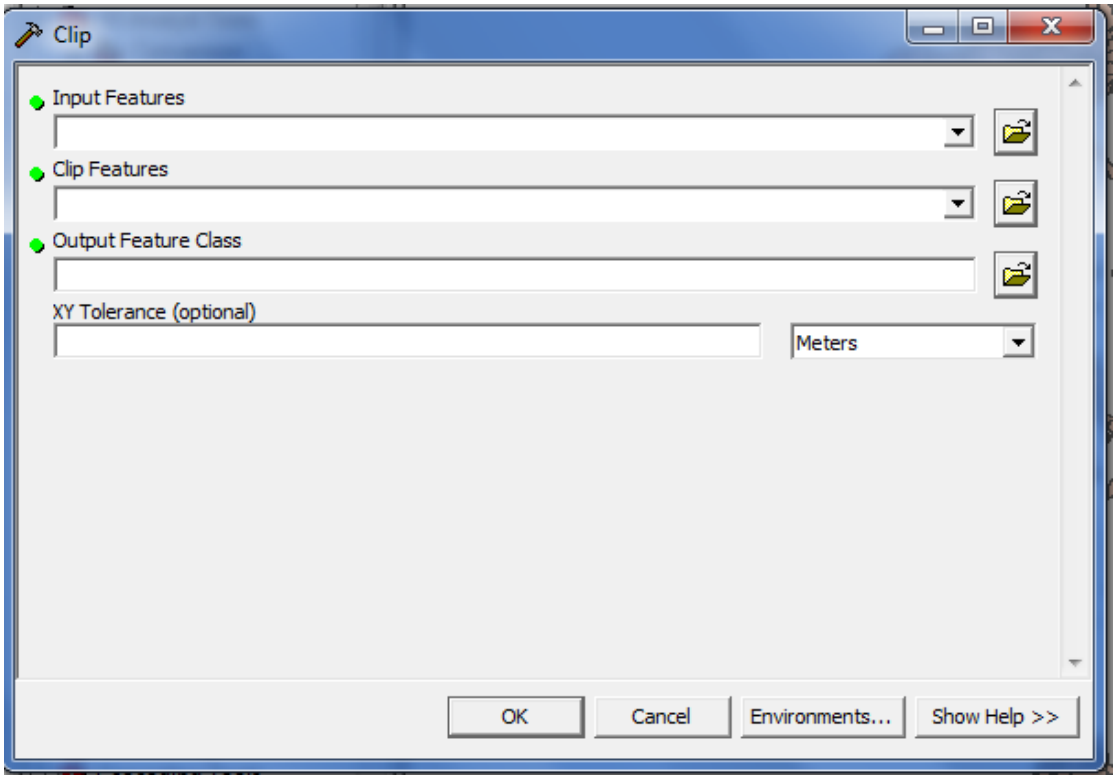
FID	Shape *	id *	name	lat	lon	city	ΔΗΜΟΣ	id_1	name_1	ΔΗΜΟΣ_1	1950	1951	1952	1953	1954	195
0	Point	1	ΑΑΒΟΡΑ	37,988651	23,74283	ΝΕΑΠΟΛΗ	ΑΘΗΝΑ	1	ΑΑΒΟΡΑ	ΑΘΗΝΑ						
1	Point	2	ΑΒ	38,016807	23,733598	ΠΑΤΗΣΙΑ	ΑΘΗΝΑ	2	ΑΒ	ΑΘΗΝΑ						
2	Point	3	ΑΒΑ	37,970993	23,62225	ΑΜΦΙΑΛΗ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙ	3	ΑΒΑ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙ						
3	Point	4	ΑΒΑ	37,932352	23,699296	ΑΜΦΙΘΕΑ	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ	4	ΑΒΑ	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ						
4	Point	5	ΑΒΑ	37,931571	23,640878	ΚΑΛΛΙΠΟΛΗ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	5	ΑΒΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ						
5	Point	6	ΑΒΑ	38,017548	23,693569	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	6	ΑΒΑ	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ						
6	Point	7	ΑΒΑΝΑ	38,014437	23,785416	ΧΑΛΑΝΔΡΙ	ΧΑΛΑΝΔΡΙ	7	ΑΒΑΝΑ	ΧΑΛΑΝΔΡΙ						
7	Point	8	ΑΒΑΝΑ	38,000211	23,801848	ΧΟΛΑΡΓΟΣ	ΧΟΛΑΡΓΟΣ	8	ΑΒΑΝΑ	ΧΟΛΑΡΓΟΣ						
8	Point	9	ΑΒΕΡΩΦ	37,987994	23,749873	ΝΕΑΠΟΛΗ	ΑΘΗΝΑ	9	ΑΒΕΡΩΦ	ΑΘΗΝΑ						
9	Point	10	ΑΒΕΡΩΦ	37,982514	23,728988	ΟΜΟΝΟΙΑ	ΑΘΗΝΑ	10	ΑΒΕΡΩΦ	ΑΘΗΝΑ						
10	Point	11	ΑΒΙΤΑ	37,955388	23,713007	ΚΑΛΛΙΘΕΑ	ΚΑΛΛΙΘΕΑ	11	ΑΒΙΤΑ	ΚΑΛΛΙΘΕΑ						
11	Point	12	ΑΓΑΠΗ	38,022011	23,745985	ΛΑΜΠΡΙΝΗ	ΓΑΛΑΤΣΙ	12	ΑΓΑΠΗ	ΓΑΛΑΤΣΙ						
12	Point	13	ΑΓΓΕΛ	38,052874	23,730129	ΑΧΑΡΝΑΙ	ΑΧΑΡΝΩΝ	13	ΑΓΓΕΛ	ΑΧΑΡΝΩΝ						
13	Point	14	ΑΓΓΕΛΟΣ	38,031666	23,709739	ΙΛΙΟΝ	ΙΛΙΟΝ	14	ΑΓΓΕΛΟΣ	ΙΛΙΟΝ						
14	Point	15	ΑΓΝΗ	38,070038	23,7054	ΖΩΦΡΙΑ	ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ	15	ΑΓΝΗ	ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ						
15	Point	16	ΑΔΕΛΑΪΣ-CINERAMA	37,934344	23,699584	ΑΜΦΙΘΕΑ	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ	16	ΑΔΕΛΑΪΣ-CINERAMA	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ						
16	Point	17	ΑΔΩΝΙΣ	37,978736	23,771034	ΖΩΓΡΑΦΟΥ	ΖΩΓΡΑΦΟΥ	17	ΑΔΩΝΙΣ	ΖΩΓΡΑΦΟΥ			ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝΙΣ	ΑΔΩΝ
17	Point	18	ΑΔΩΝΙΣ	37,92015	23,702822	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ	18	ΑΔΩΝΙΣ	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ						
18	Point	19	ΑΕΛΛΩ	38,0001	23,733333	ΠΑΤΗΣΙΩΝ	ΑΘΗΝΑ	19	ΑΕΛΛΩ	ΑΘΗΝΑ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛ
19	Point	20	ΑΕΛΛΩ	37,936824	23,652802	ΖΕΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	20	ΑΕΛΛΩ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛ
20	Point	21	ΑΕΛΛΩ	37,95574	23,704464	ΚΑΛΛΙΘΕΑ	ΚΑΛΛΙΘΕΑ	21	ΑΕΛΛΩ	ΚΑΛΛΙΘΕΑ						
21	Point	22	ΑΕΛΛΩ	37,942658	23,654504	ΚΑΣΤΕΛΛΑ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	22	ΑΕΛΛΩ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛΩ	ΑΕΛΛ
22	Point	23	ΑΕΛΛΩ	38,021326	24,007004	ΡΑΦΗΝΑ	ΡΑΦΗΝΑ	23	ΑΕΛΛΩ	ΡΑΦΗΝΑ						
23	Point	24	ΑΗΔΩΝ	37,999823	23,813426	ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	24	ΑΗΔΩΝ	ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ						
24	Point	25	ΑΘΑΝΑΣΙΑ	38,00603	23,723436	ΛΙΟΣΙΩΝ	ΑΘΗΝΑ	25	ΑΘΑΝΑΣΙΑ	ΑΘΗΝΑ						
25	Point	26	ΑΘΗΝΑ	38,024864	23,721299	ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	26	ΑΘΗΝΑ	ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ						
26	Point	27	ΑΘΗΝΑ	37,973903	23,767706	ΑΝΩ ΛΙΣΣΙΑ	ΖΩΓΡΑΦΟΥ	27	ΑΘΗΝΑ	ΖΩΓΡΑΦΟΥ						
27	Point	28	ΑΘΗΝΑ	37,939305	23,706737	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ	28	ΑΘΗΝΑ	ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ						
28	Point	29	ΑΘΗΝΑ	37,997708	23,73286	ΠΑΤΗΣΙΩΝ	ΑΘΗΝΑ	29	ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝ
29	Point	30	ΑΘΗΝΑ	38,000408	23,68412	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	30	ΑΘΗΝΑ	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ						
30	Point	31	ΑΘΗΝΑΙ	37,990921	23,715167	ΚΟΛΩΝΟΣ	ΑΘΗΝΑ	31	ΑΘΗΝΑΙ	ΑΘΗΝΑ						
31	Point	32	ΑΘΗΝΑΙΑ	37,956714	23,705927	ΚΑΛΛΙΘΕΑ	ΚΑΛΛΙΘΕΑ	32	ΑΘΗΝΑΙΑ	ΚΑΛΛΙΘΕΑ						
32	Point	33	ΑΘΗΝΑΙΑ	37,977723	23,735089	ΚΕΝΤΡΟ	ΑΘΗΝΑ	33	ΑΘΗΝΑΙΑ	ΑΘΗΝΑ	ΑΘΗΝΑΙΑ	ΑΘΗΝΑΙΑ	ΑΘΗΝΑΙΑ	ΑΘΗΝΑΙΑ	ΑΘΗΝΑΙΑ	ΑΘΗΝ

Εικόνα 4

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Στη συνέχεια από το εργαλείο Arc Toolbox επιλέγω:

Arc Toolbox → Analysis Tools → Extract → Clip και εμφανίζεται το menu της επιλογής clip **(εικόνα 5)** :

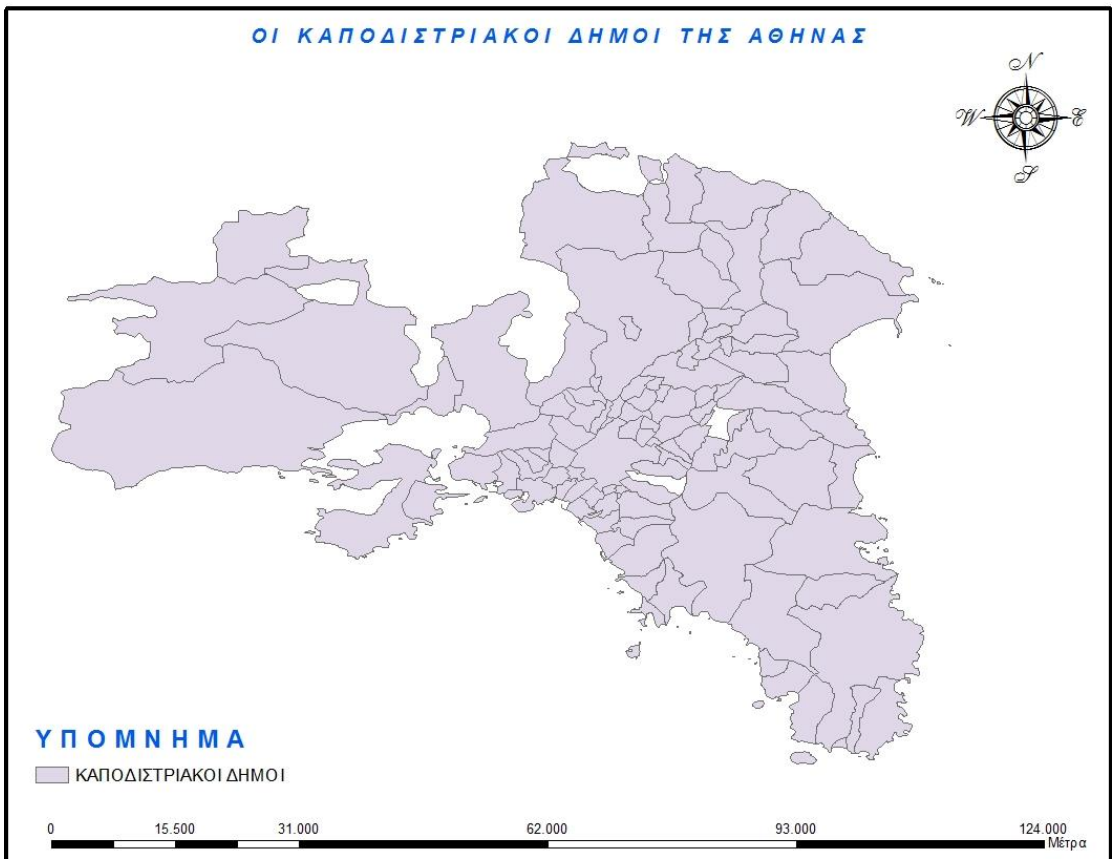
Εικόνα 5

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Input Features: εδώ τοποθετείται το θεματικό επίπεδο με τους καποδιστριακούς δήμους της Ελλάδας

- **Clip Features**: εδώ τοποθετείται επίσης το ίδιο αρχείο
- **Output Feature Class**: εδώ προσδιορίζεται η ονομασία του νέου επιπέδου στο οποίο θα δουλεύουμε και ο φάκελος στον οποίο θα αποθηκευτεί.

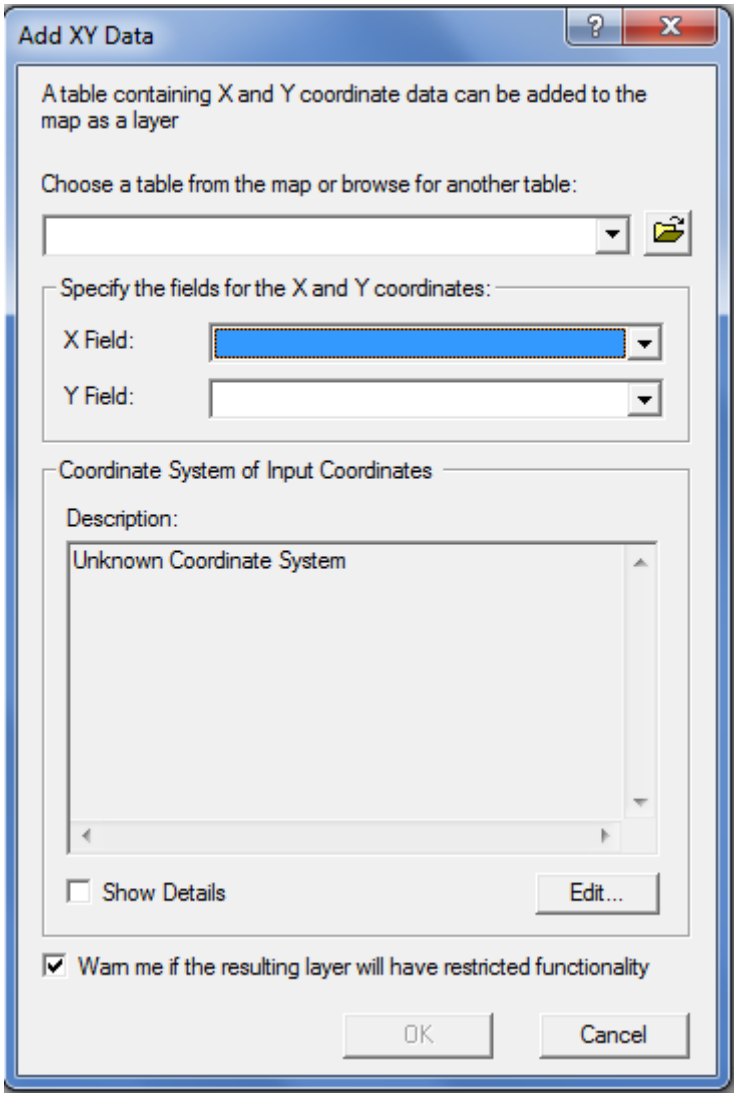
Ως αποτέλεσμα της παραπάνω διαδικασίας λαμβάνουμε την ακόλουθη εικόνα **(χάρτης No.18)** :

Χάρτης No.18

Πηγή : Ιδία επεξεργασία

Πλέον είναι επιλεγμένοι μόνο οι δήμοι του νομού Αττικής και πάνω σ'αυτό το θεματικό επίπεδο θα ξεκινήσει η επεξεργασία της βάσης δεδομένων που αναφέρθηκε προηγουμένως. Αρχικά, πρέπει να γίνει η εισαγωγή της στο Arc Map. Από την κεντρική γραμμή εργαλείων επιλέγουμε Tools → Add XY Data και εμφανίζεται το menu της επιλογής **(εικόνα 6)** :

Εικόνα 6

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

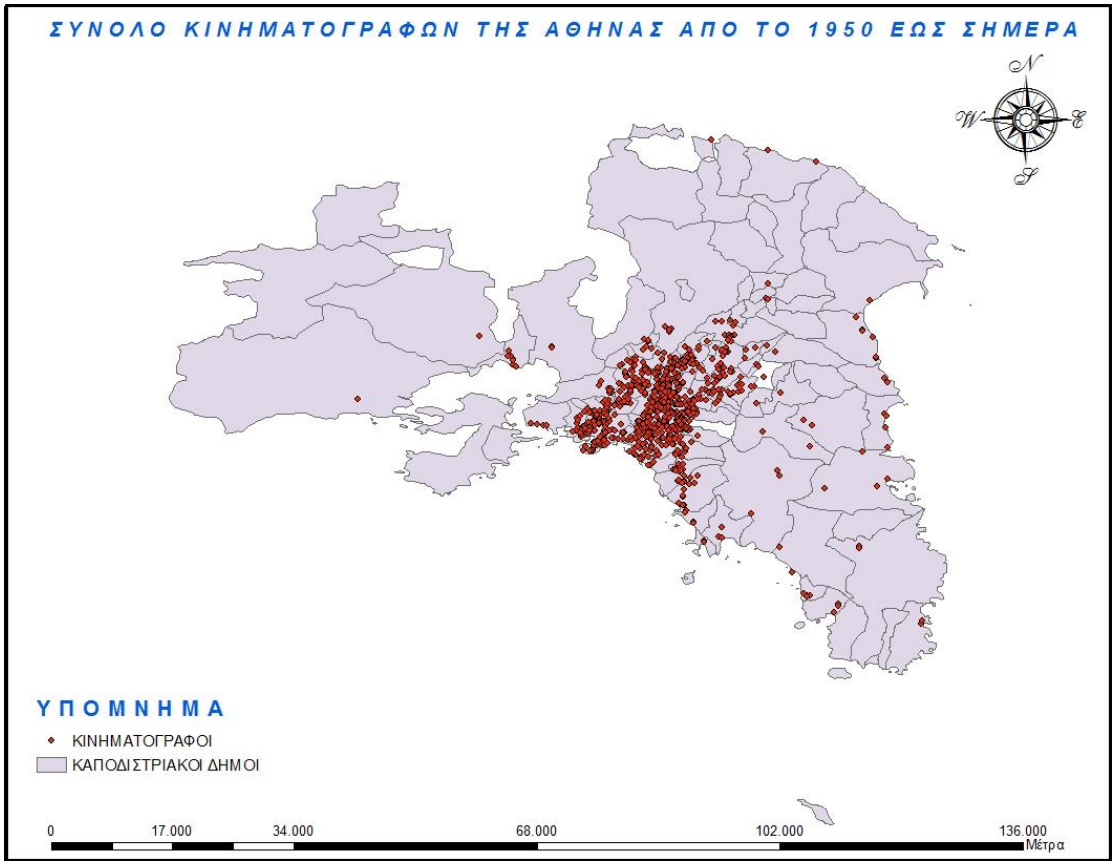
- Από τον κίτρινο φάκελο επιλέγουμε το αρχείο το οποίο θέλουμε να γίνει εισαγωγή (στην προκειμένη περίπτωση το αρχείο αυτό είναι το υπολογιστικό φύλλο Excel που δημιουργήθηκε και πιο συγκεκριμένα το Sheet 1)
- **X Field**: η στήλη lon
- **Y Field**: η στήλη lat

και τέλος πατάμε ok.

- **Απεικόνιση χαρτών**

Σ'αυτό το σημείο, έχει δημιουργηθεί ο πρώτος χάρτης ο οποίος απεικονίζει το σύνολο των κινηματογραφικών αιθουσών στην Αττική από το 1950 έως σήμερα και περιλαμβάνει όλα τα είδη, θερινούς, χειμερινούς και μεικτούς. Για να εξαχθεί ο χάρτης ως εικόνα, αφού διαμορφώσουμε κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του μέσω της επιλογής Change Layout στην μπάρα εργαλείων (εμφάνιση χάρτη, υπόμνημα και κλίμακα χάρτη, τίτλος, ποσοστό ανάλυσης), επιλέγουμε:

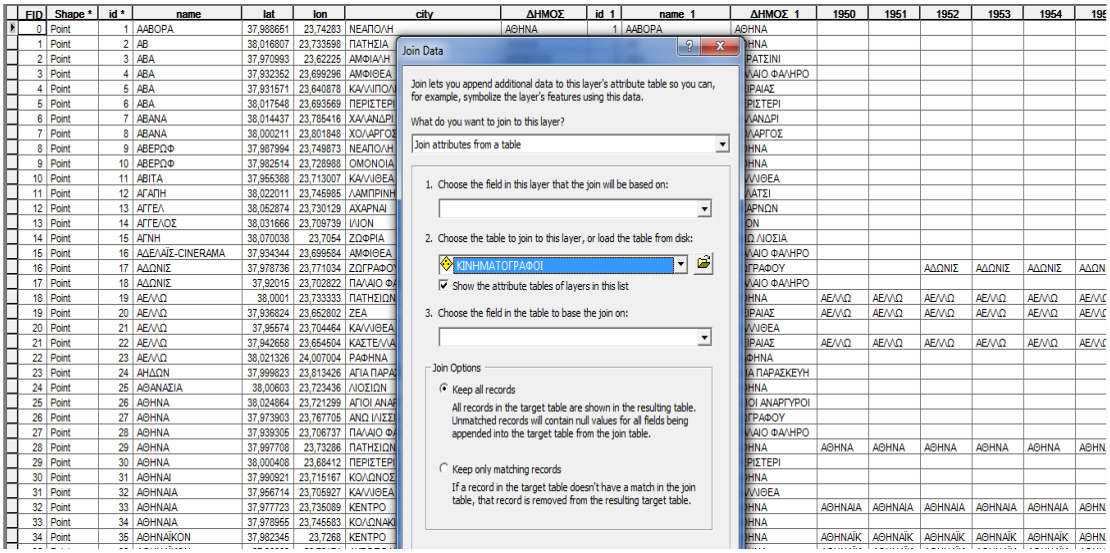
File → Export Map και διαλέγουμε το όνομα και το φάκελο αποθήκευσης της εικόνας. Ο παραγώμενος χάρτης είναι ο εξής **(χάρτης No.19)** :

Χάρτης No.19

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Με τη λειτουργία clip, μπορούμε από δω και πέρα να απομονώσουμε κάθε έτος ή δήμο που επιθυμούμε να επεξεργαστούμε. Απαραίτητη προϋπόθεση για να είναι εφικτή η επεξεργασία των δεδομένων, είναι να κάνουμε export το κάθε καινούριο, παραγώμενο επίπεδο. Με δεξί κλικ πάνω στο layer επιλέγουμε Data → Export Data και αποθηκεύουμε στον φάκελο που επιθυμούμε. Πλέον, είναι έτοιμο να δεχθεί οποιαδήποτε επεξεργασία. Στην πορεία όμως της εργασίας, χρειάστηκε να παραχθούν χάρτες που απαιτούσαν συνδυασμό στοιχείων. Στην ουσία, στο ίδιο Attribute table έπρεπε να συμπεριληφθούν οι κινηματογράφοι που ήταν κοινοί για κάποιο έτος και δήμο ή ανα είδος – θερινό, χειμερινό και μεικτό. Η προσθήκη στοιχείων από ένα layer σε κάποιο άλλο μπορεί να επιτευχθεί με τη λειτουργία join. **(εικόνα 7)** Στην επιλογή αυτή, γίνεται η "ταύτιση" στο Attribute table των κινηματογράφων που επιθυμούμε, μέσω του στοιχείου που εμείς θα επιλέξουμε.

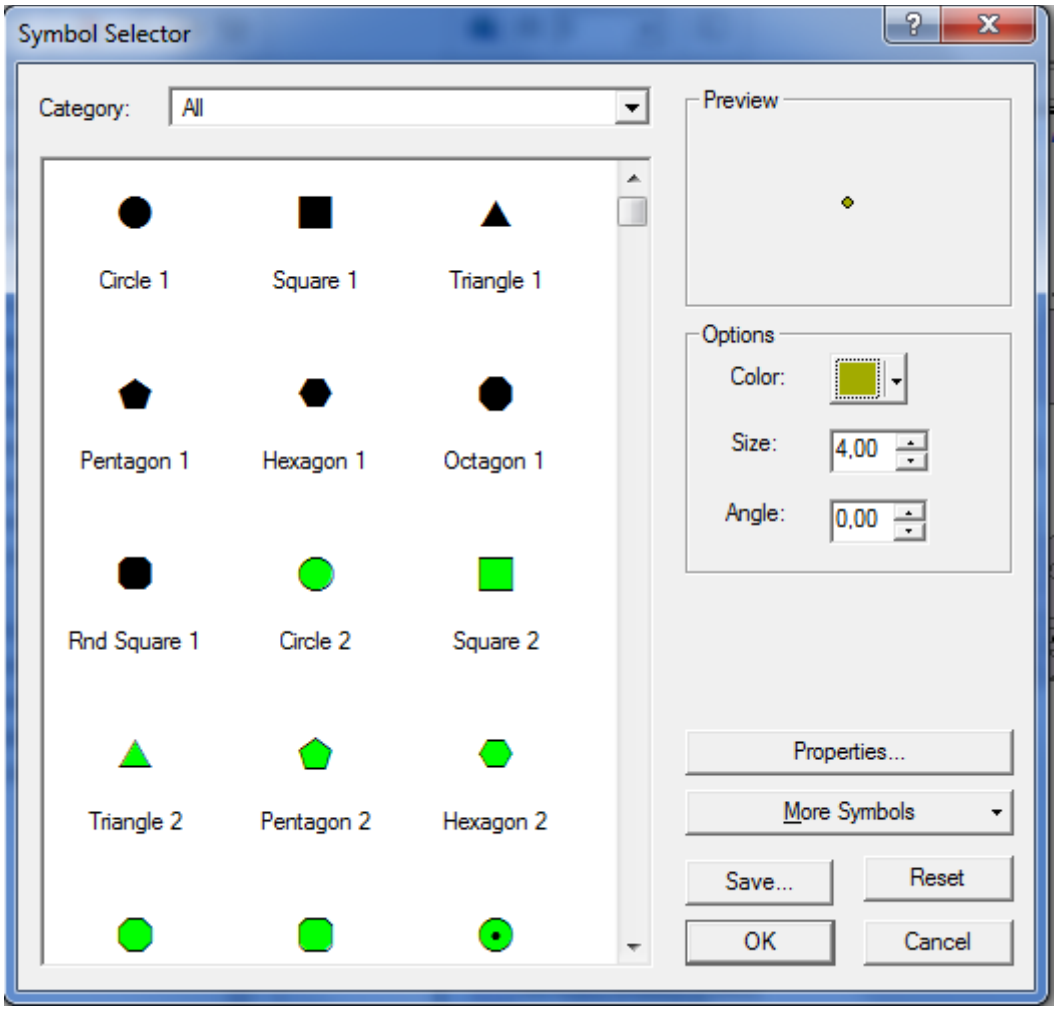
Εικόνα 7

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Στην επιλογή 1 επιλέγουμε το στοιχείο από το πρώτο layer πάνω στο οποίο θα βασιστεί η ταύτιση. Στην επιλογή 2 επιλέγουμε το δεύτερο layer που θα συνδυαστεί και τέλος στην επιλογή 3 το στοιχείο ταύτισης από το δεύτερο layer. Το τελικό αποτέλεσμα είναι ένα νέο Attribute table που περιλαμβάνει το όλες τις πληροφορίες που θέλουμε να επεξεργαστούμε. Απαραίτητη κ πάλι προϋπόθεση η εξαγωγή του layer και η προσθήκη του στη στήλη με τα επίπεδα.

Επόμενο βήμα για να παραχθεί ο χάρτης είναι η επιλογή των πληροφοριών στο θεματικό επίπεδο. Αυτό γίνεται μέσω της επιλογής Symbology. Δεξί κλικ στο εκάστοτε layer,

Properties → Symbology → Categories – Unique Values → Value Field. Εδώ γίνεται και η επιλογή των στοιχείων που θα εμφανίσουμε στο χάρτη. Για να δώσουμε στα στοιχεία μας το επιθυμητό χρώμα ή μέγεθος ή σχήμα, πατάμε κάθε φορα διπλό κλικ στο σύμβολο που υπάρχει κάτω απ' την κάθε ονομασία και διαλέγουμε. **(εικόνα 8)**

Εικόνα 8

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Στο σημείο αυτό, μπορεί να προχωρήσει η εξαγωγή του κάθε χάρτη, αφού πρώτα καθοριστεί η εμφάνιση του χάρτη, μέσω των επιλογών Layout View και Change Layout.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΝΤΥΠΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Β. Κεσίσογλου, *Μία συνοπτική Ιστορία του Κινηματογράφου – ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ*, Αιγόκερως ΣΧΟΛΗ ΣΤΑΥΡΑΚΟΥ, Αθήνα 2013
- Ν. Κολοβός, *Κοινωνιολογία του Κινηματογράφου*, Αιγόκερως, Αθήνα 1988
- Θ. Μαλούτας, (επιμ.) *Κοινωνικός και Οικονομικός Άτλας της Ελλάδας, Οι πόλεις*, Τόμος 1ος, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) – Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Αθήνα – Βόλος 2000
- Δ. Οικονόμου, Γ. Πετράκος, (επιμ.) *«Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ, Διεπιστημονικές προσεγγίσεις Αστικής Ανάλυσης και Πολιτικής»*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας – Gutenberg, Βόλος 1995-2005-Γ'ΕΚΔΟΣΗ
- Δ. Ορφανουδάκης, *Ο κινηματογράφος στην Ελλάδα. Ένας αιώνας αρχιτεκτονική του κινηματογράφου*, Πειραιάς 1998
- Γ. Σολδάτος, *Ιστορία του ελληνικού κινηματογράφου*, Τόμος 1ος, Αιγόκερως, Αθήνα 2002
- Γ. Σολδάτος, *Ιστορία του ελληνικού κινηματογράφου*, Τόμος 2ος, Αιγόκερως, Αθήνα 2002
- Γ. Σολδάτος, *Ιστορία του ελληνικού κινηματογράφου*, Τόμος 3ος, Αιγόκερως, Αθήνα 2002
- K. Thomson, D. Bordwell, *Ιστορία του Κινηματογράφου* (μτφρ Ν.Λέρος, Ρ.Κολαϊτη), Πατάκης, Αθήνα 2011

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ε. Σηφάκη, *«Η κοινωνική εμπειρία της κινηματογραφικής αίθουσας : χωρικές πρακτικές και πολιτισμικές δομες»*, σελ. 135-163, στο Ε. Σηφάκη, Α. Πούπου, Α. Νικολαϊδου, (επιμ.) *Πόλη και κινηματογράφος : Θεωρητικές και μεθολογικές προσεγγίσεις*, Νήσος, Αθήνα 2012, στην ιστοσελίδα

https://www.academia.edu/2416030/The_social_experience_of_movie_houses_spatial_practices_and_cultural_structures_in_City_and_Cinema_Theoretical_and_Methodological_Approaches_edited_by_Eirini_Sifaki_Anna_Poupou_Afroditi_Nikolaidou_Athens_Nissos_editions_pp._135-163._in_Greek_

- Ν. Θεοδοσίου, *«Οι πρώτες κινηματογραφικές αίθουσες»*, σελ. 53-59, στο *Μοτέρ*, 2008, στην ιστοσελίδα **https://www.academia.edu/3415425/οι_πρώτες_κινηματογραφικές_αίθουσες**
- **http://www.aeglizappiou.gr/istoria.html**
- **http://agora-kypseli.blogspot.gr/2011/07/blog-post.html**
- **http://www.aiff.gr/**
- **http://www.a-th.gr/theaters/pallas**
- **http://www.archive.gr/news.php?readmore=214**
- **http://www.athensattica.gr/el/ειστε-εδω/τι-να-δειτε/αρχιτεκτονικη/item/6011-rex-cinema-and-theatre-hall**
- **http://www.athinais.com.gr/polixoros/el/entrance_more.html**
- **http://www.athinorama.gr/**
- **http://bioscope.biz/resources/book_greek_made_movie_projectors.PDF**
- **http://cineanamnisi.blogspot.gr/**
- **http://content.yudu.com/Library/A2h8b8/18962013/resources/945.htm**
- **http://www.earlycinema.com/**
- **http://www.eie.gr/archaeologia/gr/arxeio_more.aspx?id=195**
- Κ. Γασπαρινάτος, Ι. Ιωαννίδης, Κ. Τσακίρης, *«Η κατάσταση του συστήματος Διανομής στην Ελλάδα»*, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) – Ινστιτούτο Πολιτικής Κοινωνιολογίας (Ι.ΠΟ.ΚΟΙΝΩ), 4/2000, στην ιστοσελίδα **http://www.ekke.gr/estia/gr_pages/gr_index.htm**
- **http://www.filmfestival.gr/**
- **http://www.finosfilm.com/**
- **http://www.gfc.gr/**
- Γ. Χριστόπουλος, Ι. Χριστόπουλος, *«Εμφάνιση & Εξάπλωση των κινηματογραφικών αιθουσών στο δήμο της Αθήνας 1897-2000»*, Τεύχος No1, 2008, στην ιστοσελίδα **http://hg-lab.blogspot.gr/p/blog-page.html**
- **http://www.istoria.gr/may02/3.htm**

- Μ. Θεοδωράτος, *«Πολυκινηματογράφοι: το "βαρύ πυροβολικό" του κλάδου διασκέδασης και αναψυχής»*, *Η Καθημερινή*, 10/9/2005, στην ιστοσελίδα **http://www.kathimerini.gr/227831/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/polykinhmatografoi-to-vary-pyrovoliko-toy-kladoy-diaskedashs-kai-anayyxhs**
- *«Ιστορίες από τον Ελληνικό Κινηματογράφο»*, στο αρχείο *«Επτά Ημέρες»*, *Η Καθημερινή*, 11/11/2001, στην ιστοσελίδα **http://wwk.kathimerini.gr/kath/7days/2001/11/11112001.pdf**
- **http://www.livepedia.gr/index.php/Ελλάδα_/Κινηματογράφος**
- **http://mikros-romios.gr/rex/**
- **http://www.n-t.gr/el/nationaltheatre/theatres/KotopouliRexTheatre/**
- **http://www.naftemporiki.gr/**
- Ο. Χατζοπούλου, Μ. Χατζή, Ι. Φυτούση, Ε. Στείρου, Ν. Μπάρκας, Η. Γραμματικός, Β. Τεντοκάλη, *«Η Επανεκκίνηση και Επαναθεώρηση ενός Κινηματοθεάτρου»*, λήμμα Ε48, στα πρακτικά του συνεδρίου «Ιστορία Δομικών Κατασκευών», Ξάνθη 2008, στην ιστοσελίδα **http://nikosbarkas.gr/Pidiefia/13.pdf**
- **https://paliasinema.wordpress.com/kinimatografo/**
- **http://www.pare-dose.net/712**
- Θ. Βλαστός, Δ. Μηνά, «Η χωροθέτηση των κινηματογραφικών αιθουσών στην Αθήνα και η επίδραση της στα χαρακτηριστικά μετακίνησης των θεατών», *Τεχνικά Χρονικά ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΕΕ*, Μάρτιος-Απρίλιος 2010, στην ιστοσελίδα **http://portal.tee.gr/portal/page/portal/PUBLICATIONS/BYMONTHLY_PUBLICATIONS/diminiaia_2010/pub2/01.pdf**
- **http://projects.pblogs.gr/h-istoria-toy-kinhmatografoy-omada-1.html**
- **http://www.tainiothiki.gr/v2/index/index/**
- **https://theodosiou.wordpress.com/vivlia/stapalia_cinema/**
- **http://www.thetoc.gr/**
- **http://www.vrilissia.gr/penteliko/contents/03.04.06.02.html**
- **https://el.wikipedia.org**
- Π. Δαλαβούρας, Ν. Ζευκιλή, *Χώροι και όροι του θεάματος*
- ΤΟ ΒΗΜΑ, Ιστορικό αρχείο ΔΟΛΝΕΤ